VITT EMANUEL

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
11 B
35

ij. Petrus de monte venetus eps Brixienſis.

Vero pr.mo vn̄ & a quo romanus pōtifex habuerit ptātē. Reſpōdeo ꝙ habuit imediate a deo ſacerdotiū cū fuit tranſlatum de Aaron in xp̄m & de xp̄o i petrū vt not. de cōſti. trāſlato. probat̄ ꝙ.xxi. diſt. in nouo. Huic papa vocat̄ ſūmus ſacerdos & dicit̄ tenere caput & principatus apoſtolatus. xxij. diſt. ſacro ancta. Hāc aūt poteſtatē xp̄s ante paſſionem ꝓmiſit petro dum iterrogauit diſcipulos. Quē dicunt hoīes eſſe filium hoīs. Et eis rn̄dentibus. Alij iohānē baptiſtam alij hieremiam &c. dixit. Vos autem quem me eſſe dicitis. Reſpondit petrus. Ego dico ꝙ tu es chriſtus filius dei viui. Tūc dixit chriſtus. Ego dico tibi petre: quia tu es petrus & ſup hanc petram edificabo eccl'iam meā. & porte inferi nō preualebunt aduerſus eam. & quicquid ligaueris ſuper terram: erit ligatum & in celis &c. Et hec habent̄ originaliter matthei. xvi. tranſum ptiue. xxiiij. q. i. quodcūꝗ. xxi di. in nouo. xix. diſt. ita domus. de maia. & obe. ſolite. que iura clariſſime probant ptātem pape eſſe a deo. Per hec tamen verba non ſtetit cum principē apoſtoloꝝ: nec dedit ei poteſtatē clauium: ſed tātū modo daturū ſe promiſit: vt patet per illa verba. Tibi dabo. &c. que ſonant in futuꝝ tēpus. Ceterū poſt paſſionē & reſurrectionē chriſtus promiſſa impleuit dando petro claues regni celorū: & conſtituendo ipſum caput eccl'ie & pncipem apoſtoloꝝ dum inſufflauit in apoſtolos ſpm̄ſanctū dicens. Sicut parer miſit me: ita ego mitto vos. Accipite ſpm̄ſanctū & quoꝝ remiſeritis peccata: remiſſa ſūt eis. & quoꝝ retinue

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

ritis:retenta ſunt eis. Iohā.xx. Petro autē dixit
Paſce oues meas vt habet̃ originaliter Ioh. vlt
tranſumptiue autem. de elect. ſignificaſti. Exer
citium aūt clauium in aſtenſione conceſſit dū
dixit. Ite in vniuerſum mundū & predicate euā
gelium omni creature &c. Matth. vlt. Duplex
enim pōt ratio aſſignare quare poſt paſſionēm
chriſtus petro claues conceſſit. Vna eſt quia ꝙ=
diu chriſtus inter hoīes corporaliter vixit ipſe
per ſeipſum fidem rexit vnde tunc nec decēter
nec neceſſe nec vtile fuiſſet alium loco ſui cōſti
tuere. Sed quādo poſt reſurrectionē appropin=
quabat tempus quo ſe debebat aſcendendo in
celum a nobis abſentare tunc alium loco ſui po
ſuit. ſ. petrū ne grex dominicus paſtoris ſolatio
deſtitueret̃. Aliam rōnem aſſignat tex. eleganẽ
l. diſt. conſiderandam. &. c. fideles. vt is qui fu=
turus erat paſtor eccl'ie in ſua culpa quā tempo
re paſſionis cōmiſerat chriſtum negando diſce
ret qualiter aliȷs miſereri debuiſſet prius. Itaꝗ
eū oñdit dn̄s ſibi & poſtea prepoſuit ceteris vt
ex ſua infirmitate cognoſceret q̄ miſericordiẽ
aliena infirma tollerarer. & ſunt illi tex. grego.
& Ambro. in omeliȷs. ¶ Data aūt eſt poteſtas
clauium petro tanq̄ capiti & aliȷs tanq̄ mēbris
quia papa eſt vocatus ī plenitudinē poteſtatis
Aliȷ autem inferiores in partem ſolicitudinis
vt devſu pa. Ad honorem. ȷ̃. q. vi. decreto. Cū
enim meſſis eſſet multa operariȷ aūt pauci fuit
neceſſe ꝙ non ſolum petrus ſed etiam aliȷ habe
rent poteſtatē: vnde per ipſos apoſtolos poſtea
fuerunt electi. lxxiȷ. vt ꝓbat̃. xxi. diſt. in nouo.
Et hoc modo debet intelligi preallegatū verbū
dn̄i qd' habet̃ Ioh. xx. Accipite ſpm̄ ſanctū &c.
Ita debet intelligi de petro & Re noua quedam

vbi dicitur ꝙ apoſtolis date ſunt claues quia verum eſt tanꝗ membris ſed petro tanꝗ capiti vt probat͂ in.d.c.in nouo.&.xix. diſt.ita dn̄s. xxiiij.q.i.loquitur.&.c.omnibus.que iura ſunt valde bona.ad hoc. ¶ Vnius aūt rōnē pulchre aſſignat beatus Hieronymus ī libro cōtra Iouinianū ſic inquiens ſuper petrum fundat͂ eccl'ia licet idipſum. In alio loco ſuper oēs apoſtolos fiat & cuncti claues regni celoꝝ accipiunt ex ꝙ ſuper eos eccl'ie fortitudo ſolidat͂. Tum p̄terea inter duodecim vnus eligitur vt capite conſtituto ſciſmatis tollatur occaſio. Ad denotandū igitur eccleſie vnitatem vnus creatus eſt paſtor qui alijs preeſſet & apud quē eſſet omnis poteſtatis plenitudo: quoniam monſtruoſum eſſet vt in vno corpore eſſent plura capita. de offic. ordi. Quoniā in pleriſꝙ.bene facit ad hoc.vij. q.i.in apibus.Et.xij.methaphi. inquit ariſtote. Entia nolunt male diſponi pluralitas principātium eſt mala.vnus argo princeps: ſicut ergo vnicus eſt dn̄s celeſtis totius mundi iuxta illud prophete.Dn̄i eſt terra & plenitudo eius orbis terrarū & vniuerſi qui habitant in eo,tranſumptiue.de deci.tua nobis.Ita decens fuit vt vnū in terris relinqueret vicarium qui fuit petrus & poſt eū ſui ſucceſſores. Pro iſta vnitate capitis eſt illud verbū dn̄i.Iohan.xvij.tranſumptiue. de ſum.tri.damnamus.ī fi.volo pater vt vnū ſint in nobis ſicut & nos vnum ſumus.Et alibi erit vnum ouile & vnus paſtor.Iohan.x. Et in canti.canticoꝝ dicit͂.vna eſt columba mea perfecta &c.De quo in prealleg.c. loquitur.xxiiij. q.i.Hanc vnitatem capitis bene facit. vij.qōne.i.factus eſt cornelius.&.c.nō autem.vbi gl. alleg.pro ſingulari ꝙ dicere vnū non eſſe ſum‑

mum pontificem in eccl'ia eſt errare contra illũ articulum fidei vnam ſan. tam catholicã &c. De quo ẽ melior glo. in glo. in cle. ad noſtrã. de here Pro hoc facit qd' dicit Criſo. ſuper illd' Io. xx. Paſce oues meas. Dicit ei ꝙ eximius apl'oꝝ erat petrus os diſcipu'oꝝ & vertex collegij. pro hoc. xxiiij. q. i. cum beatiſſimus. vbi dicit ꝙ beatiſſimus apoſtolus accepit a chriſto principatũ Item ſuper illud Luce. xxij. Tu aliquando conuerſus cõfirma fratres tuos. Dicit criſoſtomus ꝙ tunc petrus a chriſto obtinuit vt eſſet antiſtes mundi. pro hoc facit quia & ſi chriſtus alijs apoſtolis imperauerit vt laxarent retia ſoli tñ petro dictum fuit duc cumbam in altum. Ioh. vlti. ꝙ ad ipſum ſolum pertineat cumbam eccleſie regere & gubernare: propter qd' etiã vſq; in hodiernũ diem eccleſia catholica dicitur nauiculã petri facit. xxiiij. q. i. non turbatur nauis qui poſt aſcẽderit tolle vbi dicit. glo. ꝙ p hamũ intelligitur iuriſditio: quia hamo ferreo putride carnes reſerantur. iuxta illud Hiero. Putride carnes ferro curant' & cautherio. Per rethe autẽ intelligitur inquiſitio veritatis. vnde vt habet' Io. vlti. Aſcendit ſymon petrus & traxit rethe: et ſuper quo dicit Grego. in omelijs ꝙ ideo petrus dicitur ſingulariter aſcendere & rethe trahere: quia ipſi a domino ſpecialiter cõmiſſa eſt eccl'ia vt eãdem ducat ad portũ ſalutis. ¶ Nec obſtat ꝙ habetur. xxi. diſt. in nouo. videlicet ꝙ omes apoſtoli pari conſortio honorem & poteſtatem habuerunt cum petro: quia debet intelligi non de paritate quo ad officium eccleſia ſtcẽ dignitatis. Sed quo ad paritatem vite & ſanctitatem conuerſatiõis. Nec ſit aliquis adeo temerarius qui dicat hanc ſuperioritatem & potaſtatẽ cõ-

Q d' poteſtas clauiũ ſit ĩ tota eccleſia ad d'oĩno dñm anr. ĩ. c. noua depeni. et re vbi dicit ꝙ theologi tenẽt qd' exceptis caſibus' reſeruatis pa. epis tãtã ptãtẽ hẽt ąlibet ſacerdos in abſoluendo quãtã papa vel eps felinus ſandeus.

ceſſam petro: nõ autem ſuis ſucceſſoribus: quia ſicut Ade deus conceſſit quedam priuilegia pſonalia vt oēs ſcientias quedam realia in ſtatu innocentie ſcilicet originalem iuſticiam: ſic petrus a chriſto habuit quedam dona perſonalia puta faciendi miracula vt ad eius vmbram infirmi ſanarentur. Quedā realia .i. pro ſe & ſuis ſucceſſoribus vt fuit poteſtas clauium al's porte inferi aduerſus ecceleſiam preualuiſſent quod eſſet contra promiſſionē domini. Matth. xvi. Hāc igitur plenitudinem poteſtatis per quam eccleſia reſiſtit mundo & diabolo: chriſtus contulit petro & ſuis ſucceſſoribus qui ſūt romani pontifices canonicum habentes īgreſſum . tex. eſt de hoc pulcherrimus ī.c. pro humani . de homici. lib. vi. Data eſt em̄ hec poteſtas petro & ſucceſſoribus: vt eccl'ia duraret vſq; ad finem ſeculi. iuxta illud matth. vlt. æcce ego vobiſcū ſum vſq; ad conſummationem ſeculi . Item ꝙ hanc ſuperioritatem & poteſtatem papa a deo habuerit. No. glo. que eſt bona ad hoc in cle. ne romani. in verbo non conſona. de elec. bene facit de tranſla. prela. inter corporalia. Huic notanter dicit Hoſtien. de tranſla. prela. quanto. ꝙ dei & pape idem eſt conſiſtorium. bene facit de conſuet. c. ij. lib. vi. de appel. romana. eo. lib. Epi & vicarij idem ē tribunal. ad hoc facit qd' no. Spec. in ſpec. de leg. §. nunc oſtendit. verſi. de concilio. vbi elegāter dicit ꝙ papa eſt petri ſucceſſor & vicarius ieſu chriſti vicem nõ puri hominis ſed puri dei petrus in terris. hinc eſt ꝙ omnia gubernat diſponit & iudicat pro libito voluntatis. ix. q. i. per principalem. & c. cuncta per mundum. & dummodo non veniens cõtra fidem nõ eſt aliquis qui poſſit ei dicere cur ita

facis. Et iugum ab eo impoſitū licet graue tol-
lerandum eſt. xix. diſt. in memoria. quia nō ha-
bet ſuperiorē in tertis: vt eſt expreſſum. de elec.
licet. in fi. nec poteſt ab aliquo iudicari. xxi. diſt
nunc autem. Habet enim celeſte arbitrium. C.
de ſum. tri. l. ij. Et iura celeſtis & terreni imperij
illi a deo cōmiſſa ſunt. xxi. diſt. c. i. qui textus.
Eleganter dicit ꝙ illud verbum quo cōſtructū
eſt celum & terra per quod deniq; omnia con-
dita ſunt elementa romanam fundant eccleſiā
vnde qđ papa confirmauit nemo poteſt infir-
mare cū eius approbationi & diſpoſitioni ſtan
dum ſit. xix. diſt. qđ eſt contra aliquos volētes
plus ſapere q̄ ſapere oportet qui dānant decre-
tales epiſtolas & decreta ſummoꝝ pontificum
auſu temerario dicētes eos erraſſe. Licet autem
firmiter credam ſane ſupremam poteſtatē da-
tam eſſe a deo ſummis pontificibus: puto tamē
poteſtatem clauium datam etiam eccleſie mili
tanti cum papa preeſt tanq̄ petri ſucceſſor & vi
carius ieſu chriſti: qđ patet. Primo per id quod
ſupra tetigi ꝙ non ſolum petro ſed etiam omni
bus apoſtolis chriſtus dedit poteſtatem ſed pe
tro tanq̄ capiti & principi: apoſtolis autē tanq̄
membris. Cum ergo ex capite & membris vnū
corpus componatur non negabo poteſtatē cla
uium eſſe in hoc corpore & ſit in eccl'ia. Secūdo
hoc patet per hoc quod habetur Matth. xviij.
tranſumptiue. ij. q. i. ſi peccauerit. de iudicijs. no
uit. vbi dominus dicit. Si peccauerit ī te frater
tuus &c. Demum dicit dic eccleſie ꝙ ſi eccl'iam
non audierit ſit tibi ſicut ethnicus: & publica-
nus: & immediate ſubiunxit. Amen amē dico
vobis quecūq; ligaueritis &c. nec ſolum habue
runt apoſtoli poteſtatem reſpectu ordinis ſed

etiã reſpectu iuriſditionis: vt patet de pe.& re. noua quedã etiam qđ ibi no.lo.an.vbi dicit ꝙ apl'i habuerũt claues & nũc tñ loquit̃ in plurali ſequitur ꝙ & iuriſditionis & ordinis claues habuerũt ſic debet intelligi .c.firmiter.§.vna.de ſum.trini.ꝓ hoc facit qđ legit̃ act.xv.vbi.habetur ꝙ cõmota ſeditione aduerſus paulum & barnabã ſtatuerũt qui accuſabant̃ & qui accuſabant̃ aſcendere hieroſolymam & ad preſbyteros & apoſtolos. Cũq; illuc perrexiſſent ſurrexerũt quidã de hereſi phariſeoꝝ dicentes oportet circuncidi eos & precipe eis vt ſeruent legẽ moyſi.Et cum magna ſuper hoc oriret̃ queſtio petrus ſolita libertate. Inquit viri fratres vos ſcitis qm̃ ab antiqs diebus in nobis elegit deus per os meum audire gentes. Audite verbũ euãgelij & credite &c. Et ſic oportet ꝙ non ſolum petrus ſed etiã omnes apoſtoli qui cum eo erãt habebant poteſtatem clauium. Aduertendum tamen ꝙ ille tex.ſolet per quoſdam allegari ꝙ concilium ſit ſupra papam: ſed re vera non probat ſi recte intelligat̃: vt infra late de hac materia deo auxiliante ſubijciã.pro hoc facit.xxiiij. q.i.quodcũq;.vbi dicunt ꝙ cum petrus recepit claues ſanctam eccl'iam ſignificauit. Ad idem c.ab omnibus.xxiiij.q.iij:&.c.notandũ.Item vt habetur act:xx.Paulus vocauit maiores natu epheſeoꝝ & eis dixit. Attendite nobis & vniuerſo gregi in quo nos ſpirituſſanctus poſuit epiſcopos regere eccl'iam dei quã ſuo ſanguine acquiſiuit.Item in euangelio Matth.dixit xp̃s diſcipulis ſuis.Amen dico vobis ꝙ vos qui ſecuti eſtis me ſedebitis ſuper ſedes.xij.iudicãtes duodecim tribus iſrael: ex quo apparet ꝙ ipſe dñs i fine ſeculi iudicabit cũ apoſtolis quaſi cũ

his quibus iudicandi dederat ptãtem. Huic pa-
ter ꝙ in hac eccl'ia militanti etiã epi hñt iuriſdi
tionem: licet papa loco dei ſit principalis. ꝓpt
hoc forte ius canonicum vocat epos ſanctiſſi-
mos chriſti legatos ſpũales frẽs & coepos pape
& colũnas eccl'ie: vt habetur in cle. ſi quis ſua-
dente. de pe. ex his. itaq; omnibus: vt ſupra de-
ductis clare. concludo ꝙ romanus pontifex &
romana eccl'ia habent prerogatiuam & excel. ẽ
tiam ſupra omnes alias eccl'ias. ix. q. iij. ſola. &
c. cuncta. per mũdum. & c. per principalem. xi.
diſt. quis neſciat. Et diſponente dño omnium
aliarum mater ẽ & magiſtra. dicit tex. de ſum.
tri. c. ij. i fi. xxiij. q. i. hec eſt fides. & c. qm̃. xxv.
q. i. § . his ita. de here. abolendũ. ĩ prin. de p̃ſby.
non bapti. c. ij. Item eſt mater omniũ. xxiij. q.
ij. ſuper prudẽtia. xij. q. ij. aurum habet eccl'ia &
Queſtio vxor chriſti. xxi. queſtio. ij. ſunt. ¶ Sed ſtatim
circa predicta dubitatur cum multe ſint eccl'ie
in vrbe romana que eſt iſta eccl'ia que tot gau-
det priuilegijs & immutationibus. Solutio de
hoc dicẽdum: vt no. Archi. in. c. fi de preſcrip.
li. vi. vbi tenet ꝙ eccl'ia ſcti iohãnis late anẽ.
que al's appellabat̃ ſancti ſaluatoris appellatur
eccl'ia romana. & que ſup al's obtinet principa
tum. Idem tenet & no. tex. eundem. x. q. i. ſan-
ctorum. xij q. i. futurum. iſta ſiquidem eſt illa
eccl'ia quã imperator celeſtis inſtituit. de elect.
fundamenta. lib. vi. Et iubente dño ab anthio-
chia romam tranſlata eſt. xxiij. q. i. rogamus.
quã ſolus deus fundauit. xxij. di. c. i. Et non ab
apoſtolis ſed ab ipſo ſaluatore noſtro primatũ
obtinuit. xxij. di. ſacroſancta. ꝙ ex eo patet qa
petrum roma exeuntem & perſecutionẽ fugi-
entem iuſſit tacite redire dum petro iterrogan-

ti. Dñe quo vadis. Reſpondit. vado romã iterũ crucifigi: vt habetur qui fil. ſint legi. per venerabilem. §. ſane. Non quia ipe dñs nr̃ ieſus xp̃s vellet iterum crucifigi ſed vt petrus rediret ĩ vrbem: & ibi ꝓ chriſto crucifigeret̃: & ſic hoc modo chriſtus in xp̃o diceret̃ crucifigi iij.q.i.nulli. in fi.q.vij.beati. & in.d.c.ꝑ venerabilem. §. ſane. vbi dicit Hoſt. ꝙ vrbs romana effuſione ſanguinis petri qui fuit vicarius xp̃i primus facta eſt altera hierl̃m adeo ꝙ per talem effuſionẽ voluntas dei fuit vt ille locus firmaretur & conſecraretur pro eccleſia ſua ſancta que eſſet caput & dña omnium eccleſiarum ſcd̃m Hoſtien. & probat̃ clare in preallegato. c. fundamẽta. poſt principium. ❡ Subdit etiã Hoſtien. in prealleg. c. ſane. ꝙ intantũ eſt attributa pape plenitudo poteſtatis ꝙ non debent cardinales & alij fratres ſui erigere calcaneum contra eum: quia monſtruoſum eſſet ꝙ ſubditi habeant poteſtatem in dominos. ff. de mino. l. mĩor autẽ magiſtratus. de maio. & obe. cum inferior. ꝙ ſi ſeruatum fuiſſet fuiſſet. veſtis dñi incõſutilis nõ tantũ paſſa fuiſſet ſcrtionẽ. Idcirco aũt rome potius ꝙ̃ alibi noluit dñs eccleſie ſue caput ſtabilire vt vbi caput fuerat ſuperſtitionis ibi caput quieſceret ſanctitatis. Et vbi gentilium princeps habitabat ibi ſummus pontifex moraret̃ vt pulchre dicit tex. ij.q.vij.beati. ❡ Iſtam. ſ. quidẽ eccleſiã omni ꝓuidentia incõmutabili diſponit alijs pertulit eccleſijs: vt habet̃ in prohe. lib. vi. Et nõ licet tranſire terminos quos poſuerũt patres noſtri vt habetur originaliter ꝓuer. xxij. tranſumptiue. xxi. q.i. que ad perpetuam. Iſtud ꝓfecto eſt illud tabernaculũ ꝙ nequaꝙ̃ tranſferri poſſet nec auferentur eius in ꝑpetuum de quo Yſa. xxxiij. Ad

a Adde Bal. iauẽ. q̃s actiones. C. de ſac. ſanc. eccle. vbi dicit ꝙ eccleſia romana dicit̃ tribus id eſt eĩm oĩm mat̃ & regina epl̃a inter claras. C. de ſũma tri. fundata non ab apoſtolis ſed a dño xxij. di. ſacroſancta claui. Felinus.

hoc facit.lxxxix.di.c.fi.vbi dicitꝰ ꝙ eccleſia mi litans diuinitus eſt exemptata ab eccl'ia triũphã te:ſicut ergo in triumphali vnus eſt deus & dñs vnus princeps ſuppremus cuius obedientie ipa tota eccl'a ꝑfectiſſime eſt ſubiecta:ita debet eſſe in militanti vnus dñs qui eſt romanus põtifex vicarius Ieſu xpi.Cuius perceptis omnes tenen tur obedire.Hoc igitur ſtatuente per quẽ reges regnant & legum conditores iuxta diſcernunt: ſicut dicitꝰ ꝓuer.viij.Hoc eſt illa ſancta hieruſa- lem deſcendens de celo quã Io.apoca.primo di- cit ſe vidiſſe in hac verificatꝰ qđ habetꝰ Ozee.i. cõgregabuntur filij iuda & filij iſrael.& ponent ſibi caput vnum.Quid plura hoc de quo dici- mus ꝙ eccleſia romana conſequẽter papa qui il li preeſt ſit caput & ſummus eccleſie pontifex adeo eſt verũ ꝙ dicere contrariũ & al's pertina- citer & tenere eſſet hereticũ:vt habetur & nota- tur per glo.in cle.ad noſtram.de bere ꝓ hoc eſt tex.quem ad hoc ego ſingulariter allego iuncta glo.xxij.di.c.i. vbi tex.clare dicit ꝙ qui detra- hit alijs eccleſijs facit iniuſtitiã qui autẽ dicit ec cleſiam romanã non eſſe dñam & caput aliarũ eccl'iarum in hereſim labitur & eſt dicendus he- reticus.quem tex.omnino habeant ante oculos qui ſuꝑioritati pape auſu temerario detrahunt

questio ¶Ex premiſſis poteſt ꝓbabiliter dubitari an ro manus pontifex poſſet eccl'iam romanam alio tranſferre & videtur dicendũ ꝙ non ex quo illa iuſſu dñi rome firmata & ſtabilita eſt vt plene etiam deductũ eſt. Quia ſic eſſet deſtruere fun damentum eccleſie dei.Nam & petrus tempore quo vixit nõ potuiſſet hoc facere ez quo deus ſic inſtituerat:ergo nec aliquis eius ſucceſſor. Et boc tenet Archid.xxiiij.q.rogamus.qui tex.bc

ne facit.ad hoc idem tenet de elec.fundamenta li.vi.de facto tamen tranſlata fuit per clementē v.vltra montes & ibi durauit longo tpe.vnde Ludouicus dux bauarie poſtea ſe gerens pro im peratore cōtra tamē ꝓceſſus eccleſie romane fe cit legem ꝙ nō liceret pape tranſferre ſedē de ro ma.puto tamen ꝙ illa conſtitutio ludouici pa rum valuit qm̄ poſuit falcem ſuam in meſſam alienam.Iſta ergo videt̄ veritas eſſe ꝙ pape nō licet trāſferre eccl'iam romanam ad aliam eccle ſiam ita ꝙ deſinat eē eccleſia romana quia ſup illam xp̄s fidem fundauit & orauit vt illius fi des non deficeret vt.ſ.allegatū eſt.fateor tamē ꝙ ſi papa rebellionē ppl'i vel incurſum hoſtium aut aliam ꝓbabilem cauſam papa vellet ſe pſo naliter cum curia ſua ad alium locum tranſferre Hoc poſſet vbicunq; autem eſſet diceret̄ eſſe ro mana eccleſia ſaltem poteſtatiue quia hoc non eſſet deſtruere ſedem cōſtitutā in vrbe qđ papa non pōt facere per p̄miſſa.nec obſtat ꝙ btūs pe trus ſedem ſuam tranſtulit de antiochia romā xxiiij.q.i.Rogauimus qa r̄ndeo hoc potuiſſe fie ri ex quo iuſſu dei eccl'ia nō erat antiochie cōſti tuta ſicut rome. Nec obſtat qđ hr̄ numeri.xxi. vbi eneus ſerpens q dei iudicio erectus fuerat poſtea deſtructus eſt ppl'o vergēte ad idolatriā qa dato ꝙ ſerpentem eneū dominus erigere fece rat nō ad ꝓprietatem ſed ad temporale remedi um ideo ibi iuſſu eius poſtea fuit deſtructus.nō ſit in eccleſia romana quam dn̄s perpetuam fun da uit.nec obſtat etiam ſi dicatur ꝙ imperator conſtantinus potuit tranſferre imperiū de vrbe ad conſtantinopolim quia reſpondeo largam eſſe.differentiam inter hoc nam vt pluries dixi dominus eccleſiam ſuam rome.inſtituit ideo

quod dominus fecit ipſã mutare non poteſt im perium autem rome a pplo cõſtitutũ eſt iõ eius conſenſu alibi potuit collocari.

SECVNDO Quero an papa ſit caput huius ecclie militãtis reſpõdeo q ecclia ſumit multis mõis q̃nq̧ deſignat im epm. vij q.1. ſcire q̃nq̧ viros eccliaſticos lxiij. di. c. 1. q̃nq̧ maiorẽ partẽ ec cleſie capli. lvi. di. aplica. q̃nq̧ anonicos matri cis eccleſie. lxxij. di. §. vlt. v. q. i. ãtiquos. de ver bo. ſig. cũ clerici vbi gl. de hoc q̃nq̧ quamliber eccliam prouincie de vſu pa. cum ſuper q̃nq̧ de ſignat oim fidelium congregationem ſeu colle ctionem de conſe. di. i. Ecclia & ibi glo. iij. q. iiij. Engeltrudani. Et ſic ſumitur in propoſito nr̃o. de multis alijs modis quibus ſumit̃ eccleſia ẽ vi denda glo. in. c. ij. ne prc. vi. ſuas q̃ruin vero ad propoſitum ex omnibus fidelibus conſtituitur vna eccleſia & vnum corpus miſticum vt in. d. c. eccleſia bonus tex. ad hoc. i. q. 1. vt euidenter. xxiiij q. i. omnibus. huius aũt corporis verũ ca put & verus ſponſus & pontifex ẽ ipſe dñs nr̃ ieſus xp̃s nr̃e ſalutis autor redemptor. Papa ve ro eſt ipſius vicarius & caput miniſtrale vt pro ba. de ſuni. tri. §. vna. vij. q. i. nouacianus. xxiiij q. i. Loquit̃. & c. pudẽda. Et hoc vidẽtur voluiſ ſe. Illa verba apli ad ephe. iiij. vnũ corpus vuus ſpũs vnus dñs &c. Et alibi xp̃s aſſiſtens ponti fex futurorꝫ bonorum &c. Pro hoc eſt bona gl. in cle. ne romani. ĩ verſi. non conſonam. de elec. pro hoc eſt ẽt tex. in. c. vno ver. ſed ibi de ſacra vnc. Et videndus eſt omnino tex. iuncta glo. in cle. frequens. §. verum de exceſ. prela. negari ta men non poteſt quem papa ſit caput eccleſie tã

quã vicarius ieſu chriſti & in quem collata eſt plenitudo poteſtatis vt eſt expreſſum.xxiiij.q. prim .rogamus.ij queſtione.vi.ad romanam. imo dicere contrarium eſt hereticum per text. quem ſingulariter ad hoc allegã.xxij.diſt.ca.i. iuncta glo.qui tex.clare probat ꝙ negans romanam ecclesiam & conſequenter papam qui illi preeſt eſſe caput.aliarum eccleſiarum eſt hereticus & cetera.

POST ꝙ viſum eſt de primatu quẽ habet papa in eccleſia cõſequenter videnda ſunt aliqua circa concilia generalia. Quero itaq; primo ad quem ſpectat congregatio concilij generalis. Reſpondeo ꝙ olim imperator congregabat generale conciliũ vt probat.xvi.diſt.habeo librũ vbi patet cõſtãtinũ cõgregaſſe.ad idẽ.c.di.Sextã.vbi idẽ cõſtãtinus ſextã ſynodũ cõgregauit idẽ probat.xv. di.Sancta vbi nicena ſynodus facta eſt mediẽte conſtantino:ad idem xi.q.i.continua.lxiij.diſt. Adrianus vbi karolus imperator concilium cõ conſtituit cum adriano. De multis alijs imperatoribus hoc idem legitur qui generalia concilia congregauerunt quorum nomina ſtudioſus lector indecretis inueniet.Quia inconueniens videbatur ꝙ imperator & princeps ſecularis de huius congregatione eccleſiaſticorum ſe impediret ar.de elect. meſſana.&.c.ſacroſancta conſtitutum fuit poſtea & magna cum ratione ꝙ ad ſolum romanũ põtificẽ hmõi cõgregatio ptineret vt ẽ expſſũ.xvij.di.p̄ oiũ de ele.ſignificaſti.de cõſ.di.i.Eccl'ia.ij.q.v.mãdaſtis.xxvi. di. bñqdẽ.hoc tenet btũs tho.ſcd'a ſcd'e.q.i.arg.x. al's nõ dr̃ cõciliũ ſed cõciliabulũ &ẽ corpus ſine

capite.xvij.di .multis.pōt ēt legatus apl̄ice ſe diſcōgregari cōciliū gn̄ale dūmō hēat ad hoc ſpāle mādatū de hoc ītex.iūcta gl.i.q.vij. cōue niētibꝰ.lxiij.di.adrianus.i.bōa gl.xvi.d.regl̄a.ī ꝟſ.lega.gl.arch.ī.d.§.porro. Eſt tn̄ ſingl̄r tenē dus mēti ille tex.in p̄palle.c.cōueniētibus.i.q.vij Qui in prin.notabl̄r probat ꝙ p̄lati inferiores cardinalibus ſicut ſūt ep̄i archiep̄i abbates pn̄t loco & nomine ſummi pōtificis preeſſe & locū preſidentie tenere. in concilio generali. Licet āt hoc certiſſimū ſit ꝙ cōcilia autoritate pape de- bent congregati tamen ſe ab initio cōcilium cō greget autoritate eius ad quem non pertinet pu ta īpatoris vel alterius poterit poſtea ſumere vi gorem. Robur ex autoritate habentis congrega re. vt eſt tex.xvij.di.§.huic etiam. ❡Superiora procedūt qn̄ eſt vnus verus indubitatus roma nus pontifex. Qui autem ſi eſſent duo conten dentes ſe eē papā vel ēt eēt vnus tm̄ ſed eēt here ticus quo caſu concilium hēt eī iudicare vt hr̄ xl.di.§.ſi papa et infra tangā tunc maius dubiū eſt ad quē p̄tineat generalis concilij cōgregatio in hoc paſſu inuenio cardinalem florentinū in c.licet de elec.dixiſſe ꝙ ipſi contendentes de pa patu ad ſollicitudinem & inſtātiā imperatoris congregabunt conciliū hoc autem bene videt̄ probari in prealle.§.hinc etiā.xvij.di.nā ipſius īpatoris vr̄ īterreſſe vt ſit pax in vrbe romana & in toto mundo et in eccl̄ia. Cum ip̄e debet eſſe fidelis aduocatus & defenſor vt habet̄ de elec. venerabilem pax autem tunc haberi pōt.ſtante ſciſſura eccleſie īdiſcordia inter ſummos ponti fices iuxta illud verbum dn̄i. Omne regnum in ſe diuiſum deſolabitur & domus ſupra domū cadet. Hoc autem intelligendum eſt ſi ipſi cōtē

conciū generale.

primū remedium.

dentes de papatu ſint in poſſeſſiõe vel q̃ſi obe-
dien̄.ita q̄ ſe gerẽt pro ſũmis põtificibus & ita
cõiter a ſuis obedientiꝭ habeantur vnde hoc ca
ſu qlibet inſtante ipſo impatore debet cõgrega
re ſibi ſubditos & obedientes ad aliquẽ locũ &
tales ſic cõgregati cõſtituũt cõcilium gn̄ale. Iſte
modus vt dixi vr̄ probari in prealleg. §.hinc e-
tiam vbi patet q̄ ſymacus ſynodum cõgrega-
uit vel ei congregare preſtitit autoritatẽ qa erat
in poſſeſſiõe vel quaſi ipſius papatus. ¶Quid Secundũ
aũt ſi eſſet ſi cõtenden̄.de papatu nõ eſſent ĩ poſ
ſeſſiõe vel q̃ſi aut eſſent ſed nolent congregare
conciliũ dicendum tunc q̄ concilium cardina-
lium hoc poſſet q̄ probat̄. Nam conuocatio cõ
cilij generalis hoc caſu eſt neceſſaria ad finẽ vt
deueniat̄ ad vnum verum & ſummum ponti-
ficem ſed collegiũ cardinalium eſt in poſſeſſiõe
vel quaſi eligendi romanum pontificẽ de elec.
Licet eo.ti.vbi periculum.li.vi.ꝑ hoc. lxv. di.
c.fi.& q̄ ibi no.in gl.nec obſtat clemẽ.ne roma
na.§.irritum.de elec.vbi irritauit qcqd faciũt
cardinales de ſpectantibus ad papam ſed certũ
eſt q̄ congregare concilium eſt de numero taliũ
ergo &c. ¶Reſpondeo q̄ ille.§.irritũ debet in-
telligi quando cardinales ſe intromittunt de nõ
pertinẽtis ad electionem romani pontificis. De
his enim nõ poſſunt intromittere & hoc vt ma
gis vaccẽt acceleratõi electõi ipſius pape.cetezꝫ
de ſpectantibus ad electionem pape ſicut eſſet
iſto cãu congregatio concilij generalis bene poſ
ſunt ſe intromittere per premiſſa ¶Si vero con Tertium
tingeret q̄ collegium cardinalium eſſet diuiſũ
& non accordaret in tali congregatione vel ex
alia cauſa negligeret congregare tunc cardina.
florentinus in prealle.c.licet.tenet.q̄ ad impe-

ratorem talis congregatio pertinet per.c.ſi.lxv. diſtin. vbi negligente illo ad quem pertinet cō gregatio vicinorum ep̄orum ipſi populi vocāt vicinos epiſcopos. Certum eſt autem ꝙ impera tor repreſentat populum xp̄ianum cum in eum tranſlata eſt plena poteſtas. ff. de orig. iur. l. ij. §. nouiſſime. C. de vete. iur. enucle. l. i. §. cum em. loco ergo ipſorum populorum habet congre gare cōcilium: & ſic o. reuelabit ad a. id eſt finis ad principium. vt habetur. xxxv. diſt. ab exor dio. Cum eim vt ſupra dixi priſtis temporibus imperatores concilia conuocarent: & poſtea po teſtas data fuerit pape certe continens eſt vt ab ipſo negligente vel deficiente deficientibus his qui loco pape ſuccedūt. Ipſe imperator hanc cō uocationem poſſit & debeat facere. pro hoc fa cit quia concilium generale plerūꝙ congregat: quando agitur de his que ſpectant ad fidem vt patet in niceno cōcilio in quo dānatus eſt arrius in cōſtantinopolitana ſynodo in qua dānatus fuit macedonius in epheſina in qua dānatus ne ſtorius in calcedonenſi in qua dānatu eſt entie ten vt habet. xv. diſt. c. i. Sed clarum eſt quādo agitur de fide imperator pōt ſuo ꝑprio iure in tereſſe concilio non ad potentiā oſtendendā ſed ad fidem conſeruandam: vt dicit tex. xcvi. diſt. nos ad fidem. & c. vlti. Nec mirum quia impe rator eſt aduocatus eccl'ie in qua eſt fides d' elec. per venerabilē. Item facit quia ſi papa eſt ſuſpe ctus de hereſi imperator poteſt ab eo exigere vt iudicet quid ſentiat de fide. xxv. q. i. ſatagendū & quod ibi not. Pro hoc autem ordine in modo congregandi concilia generalia benefacit quod no. Inno. de maio. & obedien. ca. i. vbi dicit ꝙ qui maioris eſt dignitatis ille qui eſt maioris or

dinis Vel ſi ſint equales in ordine ille qui prius ordinatus debet nominare vel eligere vel capitulum conuocare eo caſu quo deficiat is ad quē de iure vel de conſuetudine ſpectabat talis conuocatio. Et ſi quis diceret abſurdū videri ꝙ imperator qui eſt laicus impediat ſe de factis eccleſiaſticis.per.c.meſſana.&.c.ſacroſancta.de e'ec. Quia rn̄deo ſcd'm dn̄m Cardi.hoc non eſſe abſurdum ſubſiſtente ſpeciali ratione neceſſitatis ſicut diximus in materia feudali in qua clericus ſubeſt laico.de fo.cōpe.verum.nota.per docto. de iudi.ceterum.& de appella.romana.li.vi.nemo autem ſane mētis dubitaret hoc caſu ſubeſſe ſummam rationem neceſſitatis: ſcilicet ne fides catholica periclitetur ex pluralitate ſummorum pontificum que eſt contra illum articulum vnam ſanctam catholicam eccleſiam. vt nota.glo.in clemen.ad noſtram.de hereticis.& dixi.ſ.in primo articulo.ideo mundum ſi imperator poteſt & debet ſe intromittere. Ad idem facit de electionibus.ca.vbi periculum.§.preterea.libro.vi.& eodē titu.clemen.ne romani.§. porro.In quibus patet ꝙ in obſeruatione conclauis principi ſeculari eſt conceſſa poteſtas contra eccleſiaſticos vt compellat cardinales ingredi conclaue & poſtquam ſunt in conclaui expedire electionem ſaltem indirecte ſcilicet per ſubtractionem victualium vt ibi plene habetur. Nimirum ergo ſi etiam in caſu noſtro imperatori concedimus poteſtatem cum ſatis dicatur tractare de electione pape ex quo agitur de videndo quis ſit vnicus & verus pontifex alias ſi diceremus contrarium poſſet de facili fides multum periclitari. Pone enim papam eſſe hereticum quo caſu ſolo ſubeſt concilio.xl.

diſtin.ſi papa.& infra tangam.& nolit congre-
gare cōciliū ne de ſe iudiciū fiat ſint eſt ſatis ve
riſimile eum facturū ſinge cardinales diuerſos
in opinionibus ſuis: ſicut facile pōt continge-
re certe ſtabit eccleſia ſub hererico paſtore quid
tenderet ad perditionē animarum & ſubuerſio
nem fidei xpiane melius eſt itaqꝫ hac cauſa in-
ſtante tali neceſſitatæ imperatorem poſſe conci
lium cōgregare:& hoc modo ſubuenire eccleſie
cui ipſe debet eſſe aduocatus & que non poteſt
omnino eſſe nulla.xxiiij.q.i.erecta.&.c.puden-
da.Licet aūt hec ſententia non nullum bene ſo-
net in auribus eccleſiaſticoꝝ qui male libenter
audiunt layci de ſuis negocijs ſe impediant ta-
men boni clerici qui zelo fidei aut ſpūs feruore
ducunt̄ potius hoc amplectendū ꝙ̄ patiendum
fidem catholicā per ſciſmata & hereſes romano
Quartū remediū. rum pontificum labefacturi. ¶ Adhibent etiā
alij aliud remediū ad conuocādum generale cō
cilium ſtantibus perplexitatibus de quibus ſu-
pra videlicet ꝙ due partes concilij de per ſe con
ueniant & citent: & inuocent alios q de iure vel
conſuetudine tenent̄ venire. pro hoc modo eſt
pulchra doctrina Inno.de ope.no.nun.c.ij.vbi
dicit ꝙ ſi due partes collegij quōcunqꝫ conueni
ant poſſunt cōuocare alios qui cōmode venire
valeant & ſi illi vocati nō venerunt: tunc pn̄e
ille duæ partes procedere ad faciendum qđ in-
ſtant.Sed re vera hic modus videt̄ cōtinere dif
ficultatem & quādā quaſi impoſſibilitatē q̄tū
ad hoc ꝙ due partes cōueniant maxime ſtante
ſciſmate & diuiſione in eccleſia niſi forte dice-
remus ꝙ impator vocaret gn̄aliter prelatos pro
reformatione multorū ſibi incūbentium quoca
ſu prelati & vocati tenent̄ obedire.vt notabilr-

dicit Inno. de appel. cū parati. quibus ſic cōgre‑
gatis ſi eſſent due partes pn̄t citari alios vt. ſ. di
ctum eſt p not. Inno. d. c. ij. de no. ope. nū. ¶ Re‑ Quintū
perio quoſdā aliud remediū poſuiſſe videlicet remediū.
ꝙ conciliū gn̄ale cōgreget ad mandatū patriar
charū & metropolitanoꝝ qui bene poſſunt ſub
ditos ſuos vocare ad illud vt probat. xviij. diſ.
ſi eps. Et ſic illud qd' nō eſſet als licitum de iure
neceſſitas & pplexitas faciat licitū quia neceſſi
tas non habet legem. i. q. i. §. notandū. de re iu‑
di. qd' non eſt licitum. C. de exc. li. l. i. vbi glo. p
hoc facit qd' no. xix. diſt. ppter. vbi not. ꝙ licet
concilium prouinciale nō poſſet congregari ſi‑
ne licentia metropolitani vt ibi tamē ſi prouin
cia nō habet metropolitanā poterit concilium
per epos cōgregari. benefacit. lxiij. diſt. ſi forte.
Si hoc eſt in concilio prouinciali quanto magis
p ſubleuando ſtatu vniuerſalis eccleſie in conci
lio generali hoc poterit fieri deficiente vnico &
indubitato paſtore. Et hāc partem tenet Archi.
xviij. diſt. placuit. ¶ Alium modū vltra premiſ Sextū re‑
ſos ego excogitaui videlicet vt prelati petent li medium.
centiam a ſuo pōtifice ſub cuius ſunt obediētia
vt poſſit venire ad locum generalis cōcilij & ea
obtenta vel non. Nihilominus veniāt qd' de iu
re videnē ipſi ſatis poſſe facere. Nam ſubditus
poteſtatē a iure ſibi traditam cum limitatione
licentiā a ſuperiore obtīeat poteſt exercere ſi ſu
perior requiſitus ſine iuſta cauſa denegat impar
tiri. caſus eſt de ſupplen. negli. prela. c. i. de regu.
licet. lxxxix. diſti. volumus. in glo. probatur. in
cle. dudum. §. i. de ſepul. Sed ſubditi poſſunt ve
nire ad concilium de licentia pape. xvij. diſt. per
totum: ergo ſi hic requiſitus ſine iuſta cauſa no
luerit dare licentiam poterunt ipſi propria au‑

toritate accedere. Et hec rō videt nullū fortis in telligēti. Si em̄ pro ſaluāda anima vnius monacelli, licitū eſt, trāſire ad arctiorē regulā petita licētia a ſupiore licet nō obtēta. vt eſt caſus ī.d.c. licet. de regu. q̄tomagis vt ꝓcuret ſalus tot animaꝝ & diſcrimen ac ſciſſura vniuerſalis eccl'ie tollat lice bit oībus venire ad ſynodum nō obtenta licētia cū in hoc vocet publica vtilitas eccleſie cui maxime eſt fauendum: vt no. de poſtula. prela. bone. de renun. niſi. C. cōmunia deleg. auctē. res que. ¶ Pro hoc bene facit quod nota. Inno. de ſtatu mona. cum ad monaſterium. vbi tenet ꝙ illud quod dicitur in. d. c. licet. ꝙ ſufficit petere licentiam: licet non obtineatur habet locum non ſolum in caſu prealleg. c. licet. ſed etiā in alijs caſibus in quibus verſatur publica vtilitas quod eſt verbum notādum & perpetuo mēti tenendnm quia facit ad multa iura contra q̄ dicunt congregari debet generale concilium autoritate pape. xxij. diſti. per totum. cum multis alijs ſupra allegatis vt intelligantur procedere quando congregatio fieret propter aliam cauſam q̄ȝ hereſis apoſtolici vel quando ipſe requiſitus etiam pro hereſi non denegaret aſſenſum. al's ſi denegaret ſecus. Si autem diceremus contrarium fruſtratoria eſſet ꝓuiſio in iure que habet concilium poſſe cognoſcere de hereſi pape. ſi de poteſtate pape eſſet non preſtando conſenſum ſuum impediret generalis concilij congregationem. Item predicta iura procedunt quādo vnicus eſt paſtor in eccleſia dei qd' patet quia dicunt concilium congregandū autoritate ſedis apoſtolice vl' autoritate apoſtolici. Et ſic loquit in ſingulari cū de iure non poſſet eſſe niſi vnus. vij. q. 1. factus ē cornelius. Et ꝓbat ex his q̄ late

Regl'a notabilis.

dixi in prio dubio. ſinglris aūt numerus eccłia-
ſtici ſpōſi nō verificaṫ in plibus. ar. ď diuor. gau
demus qñ aūt de facto eſſent duo vel plures: tūc
ad cōgregādū gñale cōciliū debēt ſeruari modi
de qbus ſupra vel aliqs eorū ¶ Sed adhuc p̄cla
riori doctria p̄miſſoꝝ dubitaṫ quia dictū eſt ſu
pra collegiū cardinaliū vel impatorē aut metro
politanū i ſubſidiū poſſe cōgregare cōciliū. po
ne ꝙ vterqꝫ vel alter cōtendētiū de papatu pro
hibet p̄latos de obediētia ſua venire vſqꝫ ad lo-
cum cōcilij qd fieṫ: dicendū ꝙ ſubditi tali prece
pto ſeu ꝓhibitioni nō teneñṫ obedire. Nam vt
pulchre dicit Inno. de ſen. excō. inquiſitioni. pre
cepto pape nō eſt obediēdū qñ ex hoc vehemē
ter turbaṫ ſtatus eccleſie peccaret ei ſic obediēs.
ad qď facit no. glo. ſinglr. ix. q. iij. p principalē:
in glo. ſic papa. xxv. q. i. que ad perpetuā in tex.
& glo. i. Sed claꝝ eſt ꝙ tale p̄ceptū i ꝓpoſito nu
mero turbat vl'em eccleſiā & fouet ſciſma & he
reſim quia impedit eccleſie vnitatē: ergo nō eſt
obediēdum cum papa ex cōmiſſo ſibi regimine
debeat ſcd'm omnes conatus ſuos impedire ne
vniuerſalis eccleſie ſtatus per ſciſmata & alia diſ
crimina infeſtetur. xxiij. q. i. memor. Queſtio

SECVNDO Q uero preſuppoſita vni
tate ſpōſi eccłiaſtici qualr p̄lati debent
citari ad cōciliū. Rñdeo ꝙ p lr̄as ſupe-
rioꝝ citādi ſunt & monēdi pn̄tqꝫ ſuf-
fraganeos metropolitani citare & monere ac in
uitare ad cōciliū gn̄ale vt habeṫ. xviij. di. ſi eps̄.
¶ An autē reqraṫ trina citatio ſeu monitio vel
vnica tm̄ ſufficiat dico vnicā & ſimplicē ſuffi-
cere: vt no. Io. and. de iureiurā. ego. n. & glo. &
Archidi. in d. c. ſi eps̄. facit quod no. Iohā. and.
de iureiurān. breui. de immu. eccłe. non minus:

inverſ.moniti.Licet al's in citationibus iudicia
libus vel vna ꝓ oibus .vt no.de offi. dele. cõſu
luit.ff.de dã.infec.l.ſi finita.§.iulianus.¶In tm̃
ãt ẽ neceſſaria monitio ſeu citatio ſupioris ꝗ li
cet vnus eps̃ videat alios ire ad cõcilium tñ nõ
teneř ire niſi ſpãliter vocet vt no.Io.and.in.d.c.
Ego.M.p illũ tex.q dicit vocatus ad cõciliũ ve
niã.¶Quarto pena puniant prelati moniti &
excuſſañ.legitimo impedimẽto nõ venieñ.di
cendũ.ꝗ debent excõicari.xviij.di.puenit &.c.
placuit cum ſe.Impediti vero tenentur mittere
legatos ſeu nuncios vel ꝓcuratores qđ an ſemp
verum ſit.Remitto ad gl.q̃ eſt.xviij.di. Eps̃ ad
ſynodum quodlibet ãt ĩpedimẽtũ nõ ſufficeret
ad excuſandum nonvenientem puta leuis febri
cula:vt.d.glo.in.di.c.placuit. xviij.di.Sed de
bet eẽ grauis neceſſitas que illum impediat.v.
q.iij.ſi egrotus al's ſi iuraſſent ſcđm formam.c.
Ego.m.piuri eẽnt et poſſẽt ab eoꝝ dignitatibus
deponi & bñficijs de iure iuran.q̃relam&.c.tua
nos.Vocati ãt ad cõciliũ & ñ venieñ.ñ deberẽt
diſcedere anteq̃ concilium diſſoluatur.tex : eſt
expreſſus.xviij.di.Si aũt quid.xi.q.iij.Certum
al's aũt puniunř ea pena q̃ punirenř ſi non ve
niſſent.ſ.pena excõis vt hř in iuribus p̃allega
tis benefacit de iud.c.i.Et de elec.ſi poſtq̃ li.vi.

TERTIO quero que perſone ſint de
numero & corpore concilij. Rñdeo
ꝗ ad cõcilium debent venire ſancti
p̃res de omni orbe terraꝝ vt.d.tex.
xv.q.canones.Sed certe ſcđm hoc
hodie non p̃t fieri concilium cũ nullos aut pau
cos habeamus ſanctos p̃res adeo deprauata eſt
xp̃iana religio dicendum itaqꝫ primo ꝗ roma

Bal. in.c.
i.in ſcđo
cõmento
de iu.i.v
col·q̃rit q
debeãt i
tereſſe cõ
cilio& de
cidit h c
mõ. Ioh.
and.tãgit
hic &a c
cur.in.l.i.
C.de ma
nu . vidi
q̃ eſt ꝓpe
fi.libri ſe
p̃timi tu
dic quod
iſta cõgre
gario el
git eos vt
c.i.de ma
io.&obe.
hec ibi fe
linus.

nus pontiſex poteſt ad concilium venire de hoc
non eſt dubium dum ipſe preſſit concilio: & ab
eo concilium autoritatem aſſumit de elec. ſigni
ficaſti. xvij. di. per totum & .s̃. dixi latius item
collegium cardinalium eſt de numero ad conci
lium venientium vt no. hoſt. de ꝑuile. antiqua
Et ꝓbat̃ ratione nam cardinales conſtituuntur
collegium romani pontificis: vt no. gl. magna
de ſciſma. ad ſuccidendos li. vi. Et licet papa ſit
primum & ſupremum caput totius eccl̃ie. Alij
autem fideles ſunt eius membra vt ſepe dixi ta
men eſt. ſpeciale capud cardinalium & ipſi ſunt
eius ſpecialia membra cenſeantur autem eẽ ps
corporis xp̃i. ar. C. ad. l. iuli. ma. l. quiſquis nor.
hoſtien. in. d. c. antiqua ſicut ergo papa eſt in cõ
cilio tanq̃ caput ita & cardinales tanq̃ membra
eius ac de his que fiũt a p̃la. c. fi. ad hoc optie fa
cit d're iud. ad apl̃ice. §. nos itaq; li. vi. Poſt hoc
patriarche tenent̃ venire. xvi. di. habeo librũ. i
q. vij conuenientibus. Item archiep̃i. xvij. di. §.
huic. Item ep̃i de iureiur. Ego. M. xv. xvi. xvij.
di. quaſi ꝑ totum. Item abbates. lxiij. di. Adria-
nus. i. q. vij. conuenientibus in tex. & glo. ſentit
archi. i. q. i. §. Sed hoc intelligendum. ¶ Si qui
autem eſſent qui legitime impediti ven r̃ non
poſſẽt & mitterent legatos vl' ꝓcurratores ſuos
tales debent admitti ad actus concilij de his q̃
fi. a pre. c. fi. poſſunt etiam vocem ſuam cõmit
tere alteri prelato vel exiſtẽti inconcilio arg. de
elec. quia propter & in. c. pe. eo. ti. li. vi. ¶ Illud
clariſſimum eſt ꝙ a tali cetu excluduntur prela
ti heretici & in hereſi permanentes vt patet
xxiij. q̃ne. iij. cum quibus quia tales ſunt ex-
tra eccleſiam & tanq̃ membra putrida & oũes
morboſe non debẽt admitti ne forte totũ ouile-

inficerent arg.de regula.c.fi.xxiiij.q.iij.reſecan-
de ſecus ſi ad fidem eſſent reuerſi vt no.archid.
in prealleg.c.conuenientibus.i.q.vij. licet autē
ſtatim dictum ſit ꝙ heretici non conuerſi ad
fidem non poſſunt admitti ad concilium.Illud
eſt verum quando nolunt intereſſe tanq̄ mem-
brum talis corporis ſi autem vellēt eſſe ad ex-
cuſandū ſic bene poſſent.vt no.glo. in prealle.
ca.conuenientibus. ¶ Quid autem ſit de lai-
cis & clericis inferioribus a prelatis an tales
poſſint eſſe de corpore concilij.Videtur primo
ꝙ ſic quantum ad principes ſeculares per. c. ad
apoſtolica. de re iudi.lib.vi.vbi papa pollici-
tus fuit ſe vocaturum ad concilium reges pre-
latos & principes tam eccleſiaſticos q̄ ſeculares
vt per ſe vel per ſolennes nuncios venirent.Se-
cundo ad imperatorem videtur ꝙ debent in-
tereſſe.xxi.diſtin.nunc autem immo quod plus
eſt imperator ꝓpoſuit ibi ſicut quilibet alius
prelatus ad idem.lxiij.diſtin.adrianus ij.vbi di
citur ꝙ karolus rex francorum conſtituit ſyno
dum cum papa adriano & ſic nō ſolum interfu
it ſed etiam fuit autor.In conſtituendo ad idem
lxiij.diſt.in ſynodo.vbi leo papa congregauit
ſynodum rome cum omni clero & populo ro-
mano.Ex quo patet ꝙ non ſolum principes ſe
culares ſed ēt clerici & laici ad conciliū admit-
tantur ad idem.xcvi.di.Nos ad fidem vbi im
perator dicit ſe velle intereſſe ſynodo ad fidem
conſeruandam: & ponderandum eſt verbum
voluimus ibi poſitum quaſi iure ſuo debeat in
tereſſe facit quod no.gloſ.in cle.ii.de offi.vica.
vbi.habet de hoc verbo voluimus ad hoc:xv.
diſt.c.i.vbi concilium fuit peractum imperan
te conſtantino auguſto ad idem.xxxv.q.v. ad

Hec oīa ſunt furata ab abbate ſiculo ſuppreſſo tñ autore ī diſputatōe īcipiente ep̄s & q- dē rector uidednm anto.d̄ro ſellis de arecio ī primo tractatu ſue monarchie q̄ſtione.v. vbi copioſiſſime hunc articulū attīgit. N. chalmot:

ſedem vbi papa vocauit ad concilium epiſco-
pos & clericos ac iudices diuerſarum prouincia
rum pro hoc videtur tex.xxiij.diſt. in nomine
domini vbi patet epos abbates pſbros & dia-
conos interfuiſſe & conſediſſe.in concilio idem
de abbatibus clare probatur.i.q.vij.conuenien
tibus exponendo ibi monachos pro abbatibus
vt exponit glo.ibi facit ad hoc.xix.diſt. anaſta
ſius vbi expreſſe fit mentio de epis pbris & cun
ctis eccleſie catholicis ad idem.xcv. diſti.olim.
vbi dicitur q licet epi ſint ex inſtitutione ma-
iores pſbri omnes tamen debent regere eccleſia
in communi hec omnia iura ſatis videntur pro
bare q omnes catholici pnt intereſſe. In cōcilio
ſiue principes ſeculares ſiue clerici ſiue laici pro
bat ēt parte facit ratio nam certum eſt q conci-
lium gnale repntat vniuerſalē eccliam.xv.diſt.
ſicut i fi.Sed ecclia dr fideliū colectio.de cōſ.di.
i.ecclia.Ergo quilibet fidelis debet admitti ſi
hoc poſtulet,p hoc q no.Inn.in.c.vra. de loca.
& in.c.fi.de offi.le.vbi dr q cū eps vel legatus
vult facere ſtatutū tangens iura aliorꝝ debet em
hoc facere de illorꝝ conſenſu ēt ſi ſint laici vel ſi
nō cōſentiāt ſaltē debēt eē pntes.ar.de cōſe.di.i
c.i.d ferijs.c.fi.ad idē facit qd hr actuū.xv.vbi
in cōcilio ēt rei ardue videlicet an cōuerſi ad fi
dem deberent circuncidi nō ſolum interfuerunt
aplī ſed etiam alij pſbri & alij honorabiles viri
q repntauerūt totā dei eccliam. qd ē notandū.
Illi em ſcti pres q vere ſpūſctō ducebant pbuert
nobis exemplū qliter hodie debeamus talia cōci
lia celebrar vñ illorꝝ actio nra debet eē iſtructio
de ele.ſignificaſti.xi.di.eccliaſticorꝝ itē ,p regi-
bus qd admitti debeāt facit qa ipſi nō vidēt oi
no ſeculares exq pcepto dei vergūt tā i veteri

ꝗ in nouo teſtamento. de ſacra vnc. c. vno. ij. q.
vij. §. itē cum balaā. ſuſcipiūt quoq; tales dum
ad regiam dignitatē promouent eccleſiam de-
tinendam. xx. ij. q. v. principes. & c. regnū eorū
aūt intereſt eſſe in cōcilio vbi agitur de ſtatu ec
cleſie & totius orbis. In contrariū facit. xcvi.
diſt. vbinā. vbi habet imperator ſynodalibus
tractatibus itereſſe nō debet. idem probat. xcv.
diſt. Satis euidēter. vbi dicit illicitum eſſe eum
qui nō eſt in ordine ſanctiſſimoꝝ ep̄orum eccle
ſiaſticis intermiſceri tractatibus. ad idem. xvij.
diſt. §. hīc etiā. vbi ſynodo cōgregata apud vr
bem & in diſceptatione poſito an accuſationes
deberent audiri cōtra ſymacum papā impator
q̄ſi deo inſpirāte rn̄dit ſynodalis eē arbitrij in tā
to negocio ſequēda p̄ſcribit & ſtatuere neq; ali
quid ad ſe preter reuerentiā de eccleſiaſticis ne-
gocijs ptinere. Et ſic ex illis verbis impatoris ſa
tis colligit ꝙ preter reuerentiā impendendā de
tractatibus cōcilij laici ſe impedire non poſſunt
Ad idem. lxvij. diſt. c. i. & . ij. vbi conciliū gene-
rale appellat ſynodus ep̄orum. Item cōſideranti
illa quattuor cōcilia que fidē noſtrā velut quat
tuor euangelia amplectunt de quibus. xvi. diſ.
per totum. ſatis patebit nō fuiſſe ī illis niſi ep̄os
vn̄ in nicena fuerunt. x. tricēti. xvij. ep̄i. in ephe
ſina ducenti & ſic de alijs ex quo ergo illi pleni
ſpūſancto non vocauerunt niſi ep̄os ſatis vide
tur ꝙ alij non ſint vocandi vel admittendi. Iſta
iura ſupra ꝓ vtraq; parte reducta reducūt hanc
materiam mirabiliter dubiā. ¶ Tamē quia ſpi-
ritus vbi vult ſpirat ipſius gratia inuocata pro
mei īgenij imbecillitate dicā quid ſentio. Et pri
mo q̄tum attinet ad laicos. nos habemus bonā
glo. de his que fi. a prela. c. ſi. que tenetur tn̄ tri-

Deciſio q̄ſtionis.

buſ caſibus. ❡Primus ſi ſpecialiter vocentur & inuitentur. ita debet intelligi.lxiij.diſtin.adria- nus. Secundus quando tractat̄ cauſa fidei quia illa eſt communis cauſa tam clericis q̄ laicis: ita intelligitur.xcvi.diſtin.vbi nam.&.c.nos ad fi dem. Tertius ſi tractaret̄ de gradibus circa ma- trimonium contrahendum.xxxv.q.v.ad ſedē. ſcd'm illam glo.in preallega.c.fi.quam glo.in- telligit ibi Iohan.andr.eſſe veram ꝙ dictis caſi bus interſint ad audiendum non ad iudicandū vel docendum.lxij.diſtin.docendus. ❡Poſſunt etiam laici venire ad concilium ſcd'm Iohannē and. pro petenda iuſticia vel defendenda.de iu di. nouit.pro quo vltimo eſt bonus tex.in.c.i. de ſpon. In eccl'iaſticis autē negocijs ſeu tracta- tibus & vbi agit̄ de correctionibus clericorum ſunt laici excludendi.arg.de elec.meſſana.&.c. ſacroſancta.melius in extrauagāti bonifacij de offi.ordi.debēt. Et cum hac ſnīa Io.andr.cōiter tranſeunt docto.in prealle.c.fi.glo.vero in ca. adrianus.lxiij diſt.aliter loquit̄ dicit enim ꝙ ad cauſas matrimoniales laici quādoq; inuitant̄ in cauſa vero fidei intererunt etiā non vocati per prealle.c.vbi nam.lxxxvi.diſt.In hoc tamē poſ ſet dici ꝙ vbi in cōcilio tractāda ſunt negocia eccleſiaſtica ſeu pertinentes ad iuriſditionē ec- cleſiaſticam non eſt neceſſe laicos vocari: quia poteſtas diſponendi de talibus nō fuit data lai- cis ſed petro & ſucceſſoribus vt dixi ſupra.facit de conſtitu.eccleſia ſancte marie.& preallega. ca.maſſana.&.c ſacroſancta.de preſcriptio.cau ſam.de hereti.c.vt inquiſitiōis.§.prohibemus. lib.vi.xcvi.diſtin. benequidem. Et hoc modo debent intelligi pro parte negatiua inducta & preſertim.xvij.diſtin. hanc etiam.xcvi.diſtinc.

Q d' ſunt vocandi.

vbi nam. bene facit.xxiij.q.v.principes.vbi di
citur ꝙ intra eccleſiam non eſt neceſſaria pote-
ſtas ſecularis niſi in defectum vt quod non va-
lerent efficere ſacerdotes ſermone doctrine pote
ſtas ſecularis impet terrore diſcipline.Itē i cā fi
dei adhuc dicerem laicos non eſſe de neceſſita-
te vocandos quia illa eſt cauſa mere eccleſiaſti-
ca adeo ꝙ ſecularis neq̧ directe neq̧ īdirecte po
teſt de ea cognoſcere ſed habet ſolam executio-
nem ad mandatū eccl'iaſtici.vt eſt tex.ſingl'aris
in prealleg.c.vt inquiſitionis.§.prohibemus.
de here.li.vi.ꝑ hoc facit ꝙ laici neq̧ publice.ne
q̧ priuatim.de fide diſputare debent de here.c.
ij.§.ꝓhibemus.li.vi.C.de ſūi.tri.& fide catho.
l.ij.Si autem vbi agitur in concilio cauſa fidei
laici ſe ſponte offerent deberent admiti ita in-
telligo.d.c.nos ad fidem.& glo.in preallega.c.
adrianus.Cuius ratio eſt quia fides poteſt rema
nere etiam apud ſimplicem laicum & in om-
nibus aliis perire ſicut accidit in perſonam bea
te marie in paſſione chriſti quando apoſtoli &
alij credentes defecerunt in fide hoc tamen ca-
ſu puto eos admittendos non ſolum vt audi-
ant ſed vt conſulant & dicāt opinionem ſu-
am non autem decidant vt in prealleg.ca.vbi
nam.&.ca.non ad fidem.¶Docendus eſt enim
populus non ſequendus.lxij.diſtinct.ſequen-
dus.Item ſi concilium vellet diſponere ſu-
per rebus laicorum vltra q̄ ſua iuriſdictio pa-
tiatur tunc debent principes & laici intereſſe
ſic intelligo ꝙ not.Innocen.in prealleg.ca.
veſtra.de loca.& in.c.fin.de offic.lega.facit cle
men.ij.de cenſibus.extra autem hos caſus pu-
to ꝙ laici non debeant de neceſſitate vocari.
ſi tamen vocantur: & imitantur poſſunt ve-

nire & tunc habent vocem conſultiuam vel deciſiuam ſecundum ꝙ in admiſſione eis permittitur vel concedıtur. Papa enim congregans concilium poteſt eos facere capaces vocis dande. lxiij. diſtinct. adrianus. & ca. in ſynodo not. ij. q̄one. v. Mennam. Nam & poteſtatem excommunicandi poteſt papa layco concedere not. gloſ. xxxij. diſtin. verum. xcvi. diſtinct. benequidem. not. Iohan. Andre. in. ca. ij. de preben. lib. vi. & hoc modo debent intelligi omnia iura in quibus legitur laicos fuiſſe in concilio videlicet ꝙ fuerunt ex inuitatione eccleſie. ad hoc gloſ. in dicto. ca. vbi nam & xx. diſtinct. ca. fin. Qꝛ autem generalia concilia priſcis temporibus fuerunt congregata per imperatores romanos hoc fuit quia non erat facultas chriſtianis in vnum conueniendi ob perſecutiones quas patiebatur eccleſia hodie autem. ſecus vt ſupra dixi. Necꝫ obſtat ꝙ reges ſint vncti quia dico ꝙ nihilominus remanent puri laici cum per talem vnctionem nullum prorſus ordinem recipiunt. vt in dicto c. ij. de preben. lib. vi. In nouella. & hec ſufficiāt quo ad laicos. ¶ Quo vero ad eccleſiaſticos omiſſis concilijs prouincialibus & ſynodalibus de quibus plene per Inn. in. c. graue de preben. ſatis dixi. ſ. qui ad generalia poſſunt & debeant interreſſe videlicet patriarche cardinales archiepiſcopi & epiſcopi. Item abbates habētes quaſi epiſcopalem iuriſditionē. i. q. vij. cōuenientibus cū alijs iuribus ſupius allegatis vbi āt īuenit alios īferiores clicos fuiſſe ītelligēdū ē ꝙ fuerīt ſpāliter inuitati q tn̄ de neceſſitate vocari nō debēt. Nā ad cōciliū ꝓuinciale reglr nō vocāt niſi epi & capla cathedralium eccleſiarū

vt no: inno. in. d. c. graue de accuſa. Sicut oli no. in. c. fi. de his q̄ fi. apre. ergo fortius ad conciliū generale alij neceſſario vocandi non ſunt. procedit autem hoc argu. a ſimili quia ſicut in facris ꝓuīcie nō vocāt cl'ici īferiores de vniuerſo quia quod iuris eſt. de toto ad totum idem iuris eſt de parte quo ad partem. ff. de rei ven. l. q̄ de tota de offi. de leg. paſtoralis. §. item cum totum. quod tñ intellige niſi de conſuetudine aliter eſſet inrrodnctum quia talis conſuetudo ſeruanda eſſet. ff. de legi. l. de quibus de conſue. ca. fi. cum multis ſi'ibus. Idē puto ſi clerici inferiores ſponte occurrerent & venirent q̄a tunc honeſtū ē vt admittant̄ nō aūt neceſſitatē niſi in caſibus in q̄bus dixi .s̄. laycos eſſe admitrendos. Et tunc non habebunt vocem vociſiuam ſed tantum conſultiuam.

Queſtio ¶ Vltimo circa premiſſa poſſet dubitari an ſit in optiōe pape qui ſint ad cōcilium vocandi & qui nō. Dico ꝙ aliq̄ñ cōcilia congregant̄ de honeſtate q̄a ſup his q̄ pendēt a mera ptāte ſua papa vult informari & multoꝝ habere concilia & tunc in ptāte & in optione eius eſt vocare quos vult. facit de re iud. ad apl'ice li. vi. & quod ibi no. & . lxiij. di. in ſynodo. Si autem concilium congreget̄ ꝓ facto hereſis vel concernente vniuerſalem ſtatum eccl'ie p̱ quod ſtatus eccleſie poſſet declarari aut turbari neceſſario debent vocari epi & alij magni prelati habentes quaſi epalem iuriſdictionem vt ſupra plene notaui.

QVARTO q̄ro q̄ p̄ābula ſeruari debeant in igreſſū & īchoactōe cōcilij gñal' Rñdeo ꝙ debet celebrari miſſa ſpūſſancti quia vt habet̄ in euāgelio dixit dominus quotiens plures cōgregati ſunt in nomine

mine meo. Ego in medio illoꝝ ſum ꝑ hac miſſa celebratione. bene facit quia ſi de cõſuetudine capitulũ congregãs ſe pro electione p̃lati ſui. debet ꝑ̃us facere celebrari miſſam de ſpũſancto: vt no. Inno. de elec. cũ nobis olim. probat̃ de cã poſ. & ꝓprie. cum eccl̃ia ſutrina. in prin. ibi ſpiritusſancti gratia inuocata. multomagis hoc debet fieri in cõgregatiõe vniuerſalis eccleſiẽ & generalis cõcilij cũ talis cõgregatio fiat ꝓ maiori & vniuerſaliori vtilitate: ideo maiore cautela adhibẽda eſt. ar. ff. ad carbo. l. i. § . ſed ſi quis. de elec. vbi periculũ. li. vi. ad hoc bñ facit illd' apl̃i Omnia q̃cũq; facitis in noĩe dñi noſtri ieſu xp̃i. faciatis ſed conciliũ dicit̃ a cõi cõtione ex eo ꝙ ĩ vnũ directi dicunt optata ſue mẽtis. xv. diſt. ſynodus vt ergo cõgregatorũ voluntates melius vnum dirigant̃ debẽt implorare ſpũſſancti auxilium. iuxta verbũ dñicum cũ venerit ſpũſſanctus quẽ pater mittet in noĩe meo ille vos docebit oĩa & ſuggeret vobis oĩa quecũq; dixero vobis vt habet̃ Io. xvi. Ex his infert̃ ꝙ in ip̃o ĩgreſſu cõcilij anteq̃ ad alia ꝓcedat̃ debet cãtari hymnus que ĩcipit veni creator ſpũs &c̃. Item ꝑ vnũ ex patribus de cõcilio debet fieri ſermo ſeu or̃o cõueniẽs his que agitãda ſunt. Cum em̃ talia de cõſuetudine ſeruent̃ in cõcilijs ꝓuĩcialibus multomagis ſeruari debẽt in gñalibus ꝑ rõnem ſup̃ deductã. Et quia hec cõſuetudo laudabilis ẽ: iõ obſeruãda ꝑ prealle. c. fi. de cõſue. hanc etiã cõſuetudinem tanq̃ honeſtam vidi de facto ſeruari in concilio baſilieñ. in quo fui incorporatus. anno dñi. M. ccccxxxiij. xij. kaleñ. decembris ſeruatur iſte modus in ſeſſionibus ſuis publicis. nã in loco vbi tenet̃ ſeſſio que eſt eccleſia cathedralis celebratur miſſa ſolẽnis per aliquem prelatũ.

Petrus d' monte fuit ĩcorporatus ĩ cõcilio baſilienſi.

c

de concilio ad hoc deputatum qua miſſa duran
te omne; prelati ſunt inducti ſuis veſtibus con-
ſuetis ſedentes in loco dicte ſeſſionis ſcd'm ſuas
dignitates & p̄rogatiuas. miſſa vero finita om
nes prelati induunt̄ ſe pluuialibus & mitras al-
bas ſolum pendentes excepto ꝙ qui preeſt vult
habere mitram aurifrigiatam & notabiliter or
natam. Quicquid preſidens vel alius loco eius
aſſociatus diacono & ſubdiacono habitus eccle
ſia inductus ſedet̄ in cathedra in medio chori ha
bens dorſum ad altare. vultum vero ad alios p̄
latos omnibus igitur ſe inductis & ornatis dia-
conus clamat alta voce. Orate. quo dicto om-
nes flectant genua per aliquod īteruallū orēt ſub
ſilentio ſcd'm deuotiōes ſuas. Poſtq̄ autem per
aliquod interuallū temporis in illa oratione ſte
terunt. Idem diaconus clamat alta voce. Erigite
vos & tunc omnibus ſurgentibus & ſtantibus
erectis ipſe preſidens etiā erectus dicit hanc ora-
tionem alta voce. ¶ Ad ſummus dn̄e ſancte ſpi
Oratio. ritus ad ſūmus peccati quidē laqueis detēti. ſed
in nomine tuo ſpecialiter cōgregati veni ad nos
& eſto nobiſcum & dignare illabi cordibus no
ſtris & doce nos quid agamus quo gradiamur
& oſtende quid efficere debeamus vt te auxiliā
te in omnibus complacere valeamus eſto tu ſo-
lus ſuggeſtor effectuum & iudicioꝝ noſtrorum
qui ſolus cum deo p̄re nomen poſſides glorio-
ſum nō nos patiaris ꝑturbatores eē iuſticie que
ſummā diligit equitatē nō in ſiniſtrū nos igno-
rantia trahat nō acceptio munerum vel perſone
corrūpāt. Sed iūge nos tibi efficaciter ſolius tue
gratie dono vt ſcimus ī te vnū & in nullo deuie
mus. a vero q̄tenus in noīe tuo collecti ſic in cū
ctis teneamus cū moderamine pietatis iuſticiā

vt hic a te nō diſſentiat ſnīa noſtra & in futuro ꝓ bene geſtis cōſequamur premia ſempiterna. Amen. Predicta orōne finita cātores cōcilij cantant an̄. hanc. Exaudi nos deus qm̄ benigna eſt mīa tua &c. p̄s. Saluū me fac &c. gloria patri &c. Quibus finitis idem diaconus dicit alta voce. Orate. q̄ dicto oēs vt ſupra genibus flexis orāt. Et facto paruo īteruallo iterū diaconus dicit alta voce. Erigite vos tūc oībus erectis preſidens dicēs hanc orōnem. ¶ Mētibus nr̄is q̄s dn̄e ſpm̄ ſanctū īfunde q̄tenus in nōie tuo collecti ſic ī cūctis teneamus cū moderamine pietatis iuſticiā vt hic in nullo a te diſſentiat volūtas noſtra & ſemper rationabilia meditātes que tibi ſunt placita exequamur per dn̄m &c. His itaq; peractis omnes flectant genua. Et diaconus vel ſubdiaconus vel alij duo ad hoc deputati ante altare ſtātes incipiunt letaniam cantoribus & alijs reſpōdentibus. Et cum venit ad illum locum vt donum apl̄icū & omnes eccl̄iaſticos ordines &c. Preſidens qui cū alijs ſtabat flexis genibus ſurgit vertēs ad cōgregationē & dans bn̄dictionē cantādo dicit trina vice vt hanc ſanctā ſynodū & omnes gradus eccl̄iaſticos benedicere digneris: vt hanc ſanctam ſynodum & omnes gradus eccl̄iaſticos regere & cōſeruare digneris. Cantoribus alta voce reſpondentibus te rogamus audi nos. Completis rogationibus ſeu letanijs preſidēs dicit oremus. diaconus dicit flectamus genua. ſubdiaconus dicit leuate. deinde preſidens dicit hanc orationem. ¶ Da queſumus eccleſie tue miſericors deus: vt in ſpirituſancto congregata hoſtili nullatenus incurſione turbetur. per chriſtum &c. Quibus factis diaconus habens librum ante altare accēſis duobus cereis incipit

Antiphona. Oratio. Oratio.

euangelium vos eſtis ſal terre. vel aliud ꝙ ſibi eſt ordinatum. Quo perlecto preſidens primo facit collationē ſuper quibus ſynodus eſt congregata deinde flexis genibus incipit alta voce veni ſancte ſpiritus &c. quem hymnum cantāt alternatim exiſtentes in ſeſſione cum cantoribus quo hymno cantato. duo clerici aſtantes p̃ſidenti dicunt verſum. Emite ſpiritum tuum: & creabuntur & cantores reſpondēt & renouabis faciem terre. Poſtea preſidens dicit hanc orōnē

Oratio ¶ Deus qui corda fidelium &c. Poſtmodum p̃fati clerici vel diaconus aut ſubdiaconus dicit Benedicamus domino. alij rn̄deant deo grās. His omnibus vt ſupra cōpletis. Preſidēs & oēs alij prelati ſedent & imponunt mitras capitibus ſuis & tunc vnus ad hoc deputatus legit decreta in illa ſeſſione expediēda poſtea qlibet rn̄det placet: ac deinde depoſitis pluuialibus & mitris reaſſumūt hītus ſuos & recedūt. hūc modū vt dixi vidi ſeruari in concilio baſilien̄.

Iuſtificatio cerimoniarū cōciliariū ¶ Pro q̊ mō iuſtificando aliq̄ allegabo de iure. & primo ꝙ debeant ingredi cum veſtibus ſacris ſue dignitatis & cum mitris in capite. bn̄facit qđ hr̄ de elect. ꝙ ſicut vbi patet ꝙ archiep̃s ſine pallio nō cōgregat cōcilium ꝓuinciale de mytra hr̄ in. c. vt ap̄ſice. de priuil. li. vi. Et licet ille tex. loq̄r de concilijs ꝓuincialibus vel ſynodalibus. Idē tn̄ puto in gn̄alibus vbi maior eſt rō ponderoſiora tractatur: & reſpondetur vniuerſalis eccleſia militans ꝙ etiam debent habere mytras planas & albas ſine ornamentis. no. Iohan. and. in dicto c. vt apoſtolice vbi dicit ꝙ epiſcopi de conſuetudine in preſentia legatorum romane ſedis & ſic ſuorum ſuperiorum vtuntur tantum mytris albis & planis & fortius ī pn̄tia romani pō

tificis qn̄ ipe ē in cōcilio bn̄ facit de pur.antiq. vbi patriarche in pn̄tia romani pōtificis vel legati de latere nō pn̄t facere crucem an̄ ſe deferri ꝓpter eoꝝ reuerentias. Et licet dictum ſit ꝙ prelati debent intrare locū cōcilij cū veſtibus ſue dignitati conueniētibus non tn̄ eſt credendūꝙ patriarche vel archiepī habeāt pallium aut eo vtantur in concilio generali quia tali non debent vti extra eorum prouīcias de vſu pa.c.i.&.c.ad honorem: neqꝫ etiam baculum paſtoralem quo papa non vtitur de ſacra vnct.c.i.in fin. vbi vide rōnem quare romanus pontifex non vtitur baculo paſtorali. Ideo nec alij in eius preſentia illo vti debent. Ad hoc facit de offi.le. volentes & ꝙ ibi no.hoſti. Et qd' no.archi.xl.di.diſciplina. ſup glo. vbi dicit ꝙ baculus paſtoralis denotat cuſtodiam gregis ſed cum plenitudo cuſtodit gregis ſit commiſſa pape tanq̄ vocato in plenitudinem poteſtatis Alijs autem vocatis in partem plenitudinis. de vſu pa.ad honorem. Ideo hmōi inſignijs. in eius preſentia vti non debet de qua vide plenius in prealleg.ca.i.in fin. de ſacra vnctione &c.

QVINTO quero qualiter ordinari debent exn̄tes de concilio in ſeſſionibus ſuis vel ſubſcriptiōibus rn̄deo ꝙ ſalua ſemꝑ conſuetudine romane curie & cōciliorum que in hoc eſſet attendenda.arg.ff.de euict.l.ſi.fundus.ff.de predio.l.vēditor.§.ſi cōſtat.de conſue.c.fi.de iure ſeſſiones debent ſic ordinare. Quia primū locum & ſupremum obtinebit romanus pōtifex q eſt caput eccleſie. xxij di.c.i.&.ij. Et de hoc nemo ſane mentis dubitabit ſcd'm locum obtinet card.hoſtien̄.q hoc ha

Vide melius ac elegātius albe de roſ. in.l.iij.C. de ſūma tri.& fide catho N. chalmot.

bet ex priuilegio ex eo qa conſecrat papã & vngit imperatorem .vt n ot.ho.de priuil.antiqua. Tertium obtinet patriarcha conſtantinopolitanus.quartum alexãdrinus. qntũ Antiochenus ſextũ Ieroſolymitanus.Hec patẽt.xxij.di.renouantes.& in pal.c.antiq̃.de p̃uil.Itẽ ſunt alie q̃tuor ſedes patriarchales poſt illas videlicet.Aqligeñ. Bituriceñ.Gradeñ.& piſana de quibus p archid.xxi.diſt.cleros.vbi habes glo.facientem de iſtis ſedibus mentionem inver.archiep̃s.xxij di.c.fi.Et de gradenſi eſt gl.xcviij.di.c.ij.Si igitur queratur an iſte quattuor partes p̃ferri debeant cardinalibus puto ſeruandum conſuetudinem curie.vt.ſ.dixi.Sed vbi non appareat de conſuetudine videt̃ de iure qꝑ quattuor predicte ſedes patriarchales preferantur p̃ſbr̃is cardinalibus: vt probatur in.c.conſtitutis.ĩ. de appella. In ſupraſcriptõe vbi papa ſcribẽs patriarche gradenſi & p̃ſbr̃o card.p̃ponit ipſum patriarcham cardinali.clarum aũt eſt ſcienti iura qꝑ ſupraſcriptiones decretalium faciunt ius.Et ex illis in iure validũ eſt arg.vt no glo.in.ca.quorũdam.de elect.li.vi.in verſi.predicatorum.& in.c. fin.de pact.eo li.Huic dicimus qꝑ fratres predicatores debent preferri minoribus quia vbicunq; papa in iure facit mẽtionem de illis ordinibus ſemp in ordine ſcripture prefert p̃dicatores minoribus vt probatur de exceſ.prela.nimis.de priuile. in his etiã &.c.i.lib.vi.de relig.do.ca.i.§.ſane eod. li.hoc tenet Iohan.and.in.c. Iohannes de teſta. vbi dicit predicatores preferri minoribus quia eorum ordo eſt antiquior.Et dominus bald.in l.obſeruare.§.antiquam .ff.de offi. proconſ.& lega.quos tex.& autoritates tene mẽti. qa ſepe vidi inter hoc religioſos ſuper hoc in preſentia

iuriſperitoꝝ oriri controuerſia & nemo ſciuit aliquid boni allegare. ¶Poſt hos autem patriar chas ſuccedunt preſbr̄i cardinales eo ordine ſuo conſueto deinde archiepiſcopi. ¶Sed hic aduer tēdū quia vidi in facto dubitari an archiepiſco pus mediolaneñ. precedere debeat rauennateñ. archiepiſcopum videt̄ ꝙ non quia ciuitas rauē na eſt antiquiſſima: vt no. glo. i. inforciati ergo ratio antiquitatis eius archiep̄s videtur preferē dus arg. ff. de iure īmuni. l. ſemp̱ facit quod no. glo. xxi. di. cleros. In contrarium eſt veritas. ſ. ꝙ archiep̄s mediolaneñ. debet p̄ferri rauēnati vt ē tex. xvij. di. §. huic ēt ad fi. vbi in ordine ſcriptu re mediolaneñ. p̄fertur. ad idem. xxiiij. q. i. Alie- nus. & ibi no. xcvi. diſt. bñquidē. in glo. in ver. mediolaneñ. p̱ archi. pro quo facit. C. de no. cō- po. l. i. §. quibus. Et de hac controuerſia glo. iu- ris ciuilis facit mentionem. C. de ſacro ſanct. ecc cle. l. decernimus. Et ita cum in concilio baſiliē. fuiſſem īterrogatus de facto rn̄di. ¶Poſt archi ep̄os ſedēt ep̄i & abbates qđ patet ex maiorita- te graduū: vt hr̄. lxxxi. di. p̱ totū. xxi. di. cleros. &. c. cl'icos. Ille ei debet p̄ferri q̄ ē maiori gradu inſignitus. xvij. di. placuit. &. c. ep̄os. vbi gl. de maio. & obe. p̱ tuas. ¶Putarem tñ īter ep̄os ſer uandū hunc ordinē vt ſubiectus digniori puta p̄riache cōſtātinopolitano p̄fert̄ minus digno. puta alexādrinus & ſicvltra qa membra quāto magis pn̄t debēt adherere ſuo capiti. de p̄ſcri. cū nō liceat. de his q̄ fi. a p̄la. Nouit & ſic ſucceſſiue fiat de alijs ep̄is & abbatibus. ¶Quo āt ordine archiepiſcopi vel epiſcopi eiuſdem prouincie inter ſe locari debeant dico ꝙ ille prefertur. qui a digniori ſuperiori fuit ad dignitatem promo tus. vt patet in dicto. c. per tuas. de maio. & obe.

no.glo.in p̄alle.c.placuit.&.c.ep̄s.ſi aūt ab eodē ſupiore vel equali ſint ꝓmoti tūc ille p̄ferēdus eſt qui excedit alium merito vite vel nobilitate vel ſcientia licet alter fuerit ante ꝓmotus.xvi. diſt.ſexta ſynodus.vbi glo.no. Archi.c.di.qm̄. lxxv.diſt.c.fi.Si aūt ſint equales quo ad ꝓcuratores & merita perſonaꝝ ille preferī qui primo ad dignitatē fuit ꝓmotus:vt ꝓbat̄ in p̄alle.ca: ep̄os.xvij.diſt.de maio.& obe.c.i..Et hec ſufficiant de iſto ordine ſedendi vel ſubſcribēdi: ex q̄ ſatis patet de conſue.cui ſtandum eſt.

SEXTO Q uero quot pſone debeant eſſe pn̄tes in cōcilio gn̄ali. Aduertendūq; glo.in hoc videt̄ variare.nã glo.de elec.cum inter vniuerſam.ĩ ver.remoti.tenet ꝙ ſufficiat pn̄tia maioris ptis vniuerſitatis.idē glo.de maio.& obe.c.ſi.in ver.p̄ſentiū.idē glo.de elec.licet.ſed glo.lxiij.diſt.qn̄ dicit ꝙ requirit̄ pn̄tia duaꝝ partiū.idē de his q̄ fi.a maio.par.ca.c.i.Idē de poſtula.pla.bone.ij. ¶Doctores' cōit̄ tenēt ꝙ reqrit̄ pn̄tia duaꝝ partium qui volūt debent & pn̄t ĩtereſſe.& no. Archi.in.d.c.q̄to.& fuit primo & poſtr.de elec.qa ꝓpter.& Inno.de elec.eccl'ia.ij.ꝓ qua eſt tex.in d.c.quia ꝓpter.hanc partē ſequit̄ Io.and.de his que ſi.a ma.par.ca.c.i.per tex.x.q.i.hoc ius.idē glo.de arbi.c.fi.li.vi.duabus aūt partibus ſic cōgregatis ꝙ facit maior pars cauſa cōgregatorū eſt validū:vt not.in iuribus ſupra alleg. ¶Sed dubium eſt an exiſtēte ſciſmate in eccl'ia & duobus cōtendentibus de papatu an minor pars cōgregata poſſit cōſtituere maiorē in negligentia ita vt illa non veniente poſſit per minorem pro

Fely.hic ĩ q̄dã notu la ſe r̃mit tit ad ea q̄ ſcripſit in c.i.de his q̄ fi.a maio.par.ca pl'i. Ex q̄ nota ꝙ Fely. longe plures lecturas edidit quam eas quas vulgo habemus impreſſas q̄ poterūt inueniri in bibliotheca lucēſi vbi ſūt oēs libri Felini ex ſuo teſtamento ac vltima volūtate eccl'ie lucane relicti ac per S.D.N. Iulium ſecundū papam

cedi. Et puto ꝙ ſic quia cum eccl̃ia careat vnico capite ſaltem de facto ꝓpter ſciſma: & ſic dicat̃ quaſi vacare cū nō habeat vnum ſolum paſto- rem ſicut debet. vij. q. i. factus eſt cornelius. ergo poteſtas cōuocandi prelatos ad conciliū genera liter eſt penes quoſlibet archiep̃os & alios ſupe riores quātū ad ſuos ſubiectos. ad hoc. xviij. di. ſi ep̃s. Si ergo archiep̃i vocant ep̃os ſuos ad con cilium & ipſi nōveniāt in termino eis aſſignato cōuertunt̃ negligentes & per cōſequens deuol- uitur poteſtas ad accedētes etiā numero paucio res. iuxta no. per Io. and. de offi. ordi. irrefragabi li. ꝓ quo facit quia ius vniuerſitatis pōt eſſe in vno reſidente. no. glo. ff. de ver. ſig. l. deteſtatio. §. vnicus. & l. neratius. eo. ti. ff. qđ cuiuſqꝫ vni- uer. l. ſicut. §. vlti. no. de poſtu. prela. gratum. ad hoc facit. xv. diſt. ſynodus. vbi patet ꝙ in cōci- lio generali quādoqꝫ fuit multitudo patrū quā doqꝫ magna paucitas intantū ꝙ. xxij. leguntur fuiſſe in cūcilio laodiceñ. xvi. di. Sex. laodiceñ. Credo tamē cōſultus eſſe ꝙ pars minor cōgrega ta alijs volētibus accedere ꝓnunciet ſe cōſtitue re generale conciliū & in ſe eſſe iuriſditionē qđ poteſt iudex facere. ſcđm no. ff. de iudi. l ſi quis ex aliena. per Bar. ſi quis in ius voca. nō ie. l. ij ꝑ Inno. de dila. pretextu. de iudi. ceterum. vbi ali- quid per modernos.

dernū. Fe ly. execu torē anq̄ ad apoſto latū aſcē- deret ex vrbe lucā tranſmiſ ſi. N chal mot.

SEPTIMO Quero an omnes de cōcilio debeant ſemper eſſe preſen- tes in omnibus actibus cōcilij. Inno. & Hoſtiē. de preben. graue. videtur velle ꝙ neceſſaria ſit preſentia om- nium in actibus tm̄ prouincialibus ſicut eſſet in libelli oblatione ſi aliqua cauſa eſſet ventilāda

coram concilio.de libelli oblatio.c.i.de iudicijs ca.primo.idem in lit.conteſt.& allegationibus que fierent hincinde.ad quod.xvij.diſtinct.§. hinc etiam.i.q.vij.conuenientibus.idem ſi eſſet fienda commiſſio extraneis teſtium.C.de fide inſtrumen.aut.apud eloquentiſſimum. deniq̃ idem eſt in ſententia arbitrali.arg.l.diſt.ſtudeat de re iudica.non poteſt.&.c.cum ab vno.libro vi.In alijs aũt actibus ſufficeret pñtia illoꝝ qui ſunt deputati vt preſint cõcilio ſcd'm Innoc.& Hoſti.in prealle.c.graue. ad quod facit de ſtatu mona.in ſingulis. ¶Illud tamen certiſſimũ eſt ĩ cauſis tam ciuilibus q̃ crĩalibus tractandis per concilium ꝓcedi debet ſeruato iuris & iudicio-rum ordine ſcd'm Inno.& Hoſt.in.d.c.graue.ꝓ quo facit.c.i.de iudi. ¶An autẽ vbi concilium procedit ordine iudiciario poſſit recuſari vt ſu-ſpectum.glo.tenet ꝙ non in prealleg.c.i.contra rium tenet glo.in.c.preallega.in ſingulis.de ſta-tu mona.ꝙ non examino hic quia videtur ſatis eſſe extra ꝓpoſitum:ſed remitto me ad not.per doctores ĩ prealleg.c.i.de iudi.vbi plene. ¶Pre miſſa procedunt in iudicialibus agitandis in cõ cilio.In alijs autoritatibus in qbus nõ ꝓcedit or dine iudiciario.vt in preallegato.§.hinc etiam. xvij.diſt.& in.d.c. conuenientibus.i.q.vij.fina liter obtinet illud in quo maior pars conuene-rit cum integrum ſit iudicium qd' plurimorum ſententia confirmatur.de offi.delega. prudẽtiã. §.i.lxiiij.diſt.extra conſcientiam.c.i.§.fi.de ſũ-ma tri.niſi forte minor pars rationabiliores cau ſas aſſignaret quia illa pars ſequẽda eſſet nõ em̃ ſemper multitudo arguit perfectionem.ff.de te ſtibus.l.ob carmen.§.vlti.ꝓ quo facit illud ver bum alexãdri regis macedonum qui dixit mul-

titudinem muſicarum non officere veſpiū pau
citati.benefacit.xxxi.diſt.nicena.quod no.glo.
de his que fi.a maio.par.ca.c.i.de electione ec-
cleſia.ij.¶Si autem dubitaretur an omnes de cō
cilio ſint iudices ordinarij & per quem ſit feren-
da ſententia aut quibus verbis cōcipienda. In-
no.refert duas opiniones contrarias in.d.c.gra-
ue.vna eſt ꝙ oēs ſint iudices ordīarij cauſarum
ibi tractandarum.ij.q.vij.placuit.&.l.ſi epiſco-
pus a cauſa.xi.q.ij.ſi epiſcopus forte.facit preal
lega.c.i.de iudi.Alia eſt ꝙ non ſint iudices. Pro
concordia poteſt dici ꝙ ſi cōcilium generale ſit
congregatum per papam nō pro facto ſuo ſed ꝓ
alijs negocijs eccleſie & ipſe ſit in concilio ipſe
eſt iudex & alij prelati interſunt tanq̄ concilia-
res & acceſſores.Nam ſolus papa eſt ille qui de-
bet preeſſe concilio.de electio. ſignificaſti.not.
Hoſtien.de accuſa.qualiter.ij.in principio.de re
iudi.ad apoſtolice.§.nos itaq;.lib.vi.vbi ſentē
tiā depoſitionis contra imperatorem Fredericū
papa protulit de concilio fratrum ſuorum & cō
cilij. Ad idem de homicidio pro humani.libro
ſexto.neq; potuit papa ſic iudicās vt ſuſpectus
recuſari:vt notāt docto.in preallegato.c.primo
de iudicijs.Aut concilium eſt congregatum pro
hereſi romani pontificis:tunc ad concilium ſpe
ctat talem cauſam tractare & fine debito termi
nare.xvij.diſtinctione.§.hinc etiam.xl.diſtin.
ſi papa.notat Archidia de hereticis in fidei.lib.
ſexto. & late infra examinabo. Hoc itaq; caſu
ſinguli de concilio non ſunt iudices ſed coniu-
dices:quia ad vniuerſitatem vt vniuerſitatem
ſpectat ad ſingulos vt iudices ſed omnes ſunt
coniudices.argu.xij.q.ij.que manumittitur. ff.
de in ius vocan.l.ſed ſine hac.§.qui manumit-

titur. Ideo tunc verba formantur in plurali quia dicitur patres de concilio iudicant vel placuit patribus de concilio. poteſt etiam in ſingulari dictari ſententia ſub nomine tamen vniuerſitatis puta ſynodus iudicat vel ſynodo placuit. ſimile eſt quod dicimus de electione. ꝙ quando electio eſt penes caplm ſinglr colligunt non eligunt. vt no. Inno. de offi. ord. irrefragabili. licet glo. ibi videtur aliter ſentire. & delegati dati ſiue clauſula ꝙ vnus ſiue alio non preiudicare ſiue cōiudices. de offi. dele. vno delegatorum poterit etiam hoc caſu proferri ſnīa per illum cum alijs pn̄tes & mandan̄. cōmittit vtrūq; ſententias verbis pluralis numeri dicendo nos &c. vt habetur de re. cum ab vno lib. vi. & no. ho. in. d. c. graue. vel in ſingulari ſub nomine vniuerſitatis. vt dixi. ſ. ¶ Debet autem adhiberi. cautela

Cautela vt de mandato & commiſſione facta per concilium ipſi pronuncianti fiat publicum inſtrm̄ q̄ cautelam ponit glo. in. d. c. cum ab vno. ¶ Bn̄ facit quod no. in. c. cum in iure. de offi. dele. no. tamen fuit priſcis temporibus ꝙ quilibet ex patribus concilij ſe ſubſcribebat ſententiam ſcd'm qđ habet̄ in p̄alleg. §. huic ēt. xvij. di.

VIS ita expeditis nunc ingrediendum eſt illud mare magnum & procelloſū cuius fluctibus nauis petri ſepe numero quaſſata eſt videlicet an & quando concilium generale ſit ſupra papam & ad eius poſſet diſpoſitionē de iure ꝓcedere. Et licet hāc queſtionem nō in neceſſariam per aliquem maiorum noſtrorum in his terminis ſpecialiter tactam aut examinatam ſparſim tamen diuerſi

diuerſe ſenſerunt ideo ſpiritusſancti gratia inuocata. multorum inſpectis collectiſq; ſententijs ſubijciam id quod mihi verius & fidelius viſum fuerit. Et vt iſta materia clarius habeatur ponam aliquas prepoſitiones ſeu concluſiones quas pro poſſe meo defenſare conabor. ¶Si ergo iſta prima concluſio. duobus de papatu contendentibus vtroq; aſſereñ. ſe papam & alterum inuaſorem concilium generale de tali controuerſia cognoſcere & iudicare: videlicet. Iſta concluſio probatur. lxxix. diſtin Si duo vbi text. dicit ꝙ iſto caſu ille erit papa quem iudicium & vniuerſitatis conſenſus eligerit nomine autem vniuerſitatis debet intelligi de tota vniuerſitate fidelium cuius papa eſt ſummus pontifex. de maio. & obedi. Solite. ix. q. iij. per principalem cum infinitis ſimilibus. Et pro hoc eſt gl. in preal. c. ſi duo. ad idem. ij. q. vij. §. itē ſymachus. &. xvij. diſtin. §. huic etiam. vbi text. dicit ꝙ in hoc toto negocio ſententia ſynodalis arbitrij eſt ſequenda preſcribere. i. ſtatuere quod alij ſequantur. Et licet in preallega. §. huic etiam non dicatur expreſſe ꝙ eſſet ſciſma in papatu tamen in cronicis. Habetur ꝙ tunc fuit ſciſma ex eo ꝙ laurentius contendebat de papatu cū ſymaco & in cōcilio ſit de q̈ mentio in preallega. §. huic etiam fuit determinatum pro ſymacho & hanc partem tenet archid. xviij. di. placuit. Ad idem facit ratio quia ex quo contenditur de papatu: nec ſubeſt certitudo vnius veri & indubitati ſponſi ſatis poteſt dici etiam vacare. cum de iure. non poſſit eſſe. niſi vnius. vij. q. i. factus eſt cornelius & habetur Iohā. x. erit vnum ouile & vnus paſtor. item tamē neuter poſſet plene adminiſtrare cēſetur eccleſia q̄ſi

prima cō cluſio.

vacanſ.ar. de tranſla.p̄la.c.ij. Cū autem vacat eccl'ia tunc p̄tās debet remanere penes ipſā vniuerſalē eccl'iam q̄ ē fideliū cōgregatio.de cōſ.di.i. Eccl'ia.de biga.debitū.de elect.fundamēta li.vi.Illā aūt eccl'iam concilium rep̄n̄tat.l.di.dn̄o ſctō ad fi.& licet nō oēs fideles conueniantr ad hmōi concilia gn̄alia ſufficit ꝙ veniunt magni prelati & alij principaliores quod facit ꝙ no.In no.de maio.& obe.c.fi.vbi dicit ꝙ in rebus vniuerſitatum requiruntur rectores vel pars magis idonea bn̄ facit.C.de iura calū.l.ij.§.ſin autem.ff.de condi.& demō.l.municipibus.de procur.c.fi vbi eſt bonus tex.¶Et ſi dicatur ꝙ cōtra papam non pōt ꝓcedi ad depoſitionem niſi in cā hereſis.vt hr̄.xl.di.Si papa rn̄deo ꝙ illud ca.debet intelligi quando eſt vnus paſtor de quo nō dubitatur.an ſit papa ſecus quādo ſunt duo & ſic dubitatur vter eorum ſit verus pontifex q̄a tunc ratione huius dubitationis concilium poteſt & debet ſe intromittere.ſic & al's ratione dubij quedam permittuntur que regulariter non permitteret.xiij.q.ij.Non extimemus.& ibi in glo.de reſcrip.ſuper litteris.in glo. de ſepul. ſacris cum al's ſi non diceremus concilium poſſe de tali cauſa cognoſcere ſatis poſſet periclitari eccleſia quia non videtur ad quem alium de iure poſſit aut debeat talis cognitio pertinere de quo etiam latius dicam infra in tertia concluſione.Iſte autem eſt vnus & primus modus tollendi ſciſma exiſtens in eccleſia dei. ſcilicet per congregationem concilij generalis ꝙ qualiter iſtis caſibus congregandum ſit ſatis dixi ſupra Ideo nō replico. Alios etiā modos inuenio tactos per doctores & maxime per cardi. floren. in preallega.ca.licet.videlicet ambo contendē

Sex modi tollendi ſciſma.

tes de papatu committant aliquibus de quibus concordauerunt poteſtatem diſcutiendi & pro nunciandi de iure vter eorum ſit verus papa quia cum hoc ſnīa late ſtari debeat ſine contra-dictione que cōmiſſio ſatis videtur de iure fie-ri poſſe qa pōt cedere papa papatui. de renū. c. i. li. vi. multo fortius dare ptātē aliqbus cogno ſcēdi an ipe ſit verus papa putarē tñ bñ factum ꝙ iſta cōmiſſio tanq̄ res ardua fieret de cōſenſu cardialiū vel ſaltē de cōcilio ſcd'm obligationē vniuſcuiuſq; ꝑ ea q̄ no. Io. mo. de here. ſuꝑ eo. li. vi. Et iſte eſt ſcd's modus. Tertius modus eēt ꝑ viā cōpromiſſi vt vterq; cōtendens compro mittat in aliquos de iure tm̄ qd' fieri pōt. quia & ſuꝑ matrimonio ſpūali pt fieri cōpromiſſum de elect. inter canonicos. de arbi. ex parte vel de facto tm̄: qd' etiā fieri pōt quia licet al's ſuꝑ titu lo beneficij nō pōt tranſigi ſuꝑ eo tñ quia titu li bñficiorum ſunt de iure poſitiuo cui papa nō eſt ſubiectus de cōceſ. pbē. ꝓpoſuit Imo omni bñficiorꝝ eſt dñs. c. ij. de pben. li. vi. Et in cle. Si duobus ad finē vt lite pendente ſatis potuerūt iſti duo q̄rū qlibet habet in ſua obedientia ꝓ ſū mo pontifice tale cōpromiſſum facere de iure & de facto, cautum tñ eſt vt talia cōpromiſſa fiant conſentientibus cardinalibus vtriuſq; collegij vt. ſ. proxime dictum eſt ꝙ vterq; cedat libere papatui qd' pñt facere. vt in. c. i. de renū. li. vi. & ꝑ vtrumq; collegiū eligant iterꝝ alter eorum v'l alius totius. Quartus modus ēvt ceſſāte ceſ ſione volūtaria & alijs remedijs de qbus. ſ. vter q; cōpellat cedere. Nā qñ iminet piculū deſtru-ctiōis eccl'ie v'l magni ſcādali platus pt cogi ad ceſſionē ita no. Inn. d renū. §. pp maliciā. et ille tex. bñ facit qđ no. vij. q. i. ſcias i glo. fi. &. c. eps

de loco.in glo.fi.p Archi.lxiij.diſt.c.i.per Hoſt. de rer pmu.queſitum.Et licet iura predicta loquant de prelato inferiori nec vllam mentionē faciant de papa tamē iſto caſu maior rō eſt in co vt cōpellat ad ceſſionē quia hoc ſcādalū ſciſmatis concernit totā eccl'iam & publicam vtilitatē oīm xp̄ianor.Iſtis vero renunciātibus prouidēdum eſſet vn̄ ſtatim ſumi poſſent ſuſtētare vt i ſi ſi no.Inno.in p̄alle.§.ꝑpter maliciā. ¶Quintus modus eſt ꝙ vterq; pōtificū cū ſuo capitulo decernat ꝙ ſe moriēte vel cedēte nō poſſint cardinales ad alterius electionē ꝓcedere & electio ſit nulla ſed teneātvel adherere ſupſtiti tanq̄ pape vel eius mortē expectāt aut ceſſionē. Et tunc vtrūq; collegiū ſimul cōtinēs vnū verū & indubitatū eligāt paſtorē. Iſte modus tamē nō multum placet quia non tollit ſciſma in breui: licet aliq̄n tollat poſt mortē vel ceſſionē. ¶Sextꝰmodus poſſit eſſe ꝙ res ſubijciat ſorti.Et licet ſortes videant ꝓhibite de ſorti.c.i.& per totū.xxvi. diſt.per totū.illud eſt intelligēdū quādo vtunt ſortibus ad p̄ſciētiā & diuinationē futuror vt ibi patet.ſed ad tollendū cōtrouerſiā & diſcordiam non vident ꝓhibite vt no.glo.xxi.diſti. cleros.facit qd' no.glo.in.l.fi.in prin.C.de lega. vnde ēt veſtis xp̄i fuit ſubiecta: vt no.glo.ff.fa.

Tertia qō mil.her.l.ſi qui ſunt cautiones. ¶Circa iſtā tertiam cōcluſionē an aliquo caſu papa poſſit deponi.adde beatū Tho.in quarto diſti.ij.q.xiiij. vbi dicit ꝙ q̄uis prelati a ſubſtitis ſint arripiendi nō eſt ab eis pena infligenda. Sed reuerendū eſt vel ad ſuperiorē denūciando vel ſi nō habet ſuperiorem recurrāt ad deum vt eccl'ie det vel de medio tollat.Et hoc dictū alle.Cardina.ſancti ſixti in ſuo tractatu de papa.q.vltima.Adde

etiam

etiam beatum thomã ſcđ'a ſcđ'e.q.xxxiiij.artic. iiij.vbi dicit ꝙ correctio fraterna extendit ſe ad papam & probat temperans dũmodo ſit reuerentia facta per illud apoſtoli primo ad thimo. iiij.Seniorem ne increpaueris ſed obſecra vt patrẽ.Et ideo dionyſius redarguit demphilũ monachum quia ſacerdotem irreuerenter corripit eum percutiens & de eccleſia eijciens & ſele hoc cardi.ver.vi.q.lxxij. Et vtrũ papa aliquo caſu ſit publice arguendus a ſubditis.ponit bea.tho. ſuper epl'is ad gala.ij.& in.iiij.diſt.xiiij.& de eo meminit ad lr̃am card.ver.vi.q.penul.vide eũ oĩno.Item de iſta materia vtrum papa poſſit ꝓ quocunqꝫ crimine notorio deponi.vide diſputatiue per Ang.de ancho.in libro de poteſtate eccleſiaſtica.q.v.cuius dicta ponit archiep̃s florẽtinus in ſcđ'a parte tertie partis in rubri.de ſtatu ſummorum pontificũ folioqꝫ & concordãt congruẽtiſſime petri hic quos eum vidiſſe ſuſpicor duxi in quibuſdã meis extractis theologie ſupra poteſtate pape.& in rubr.xij.iudei.|Et vide dñm Abba.in.c.ſignificaſti.in.ij.&.iij.col.de elect.& in.c.ꝓpoſuit.in.v.col.de conceſ.preben.& qđ dixi in.c.ſi papa.xl.diſt.& do.Abb.in.c.licet.in vltimo.col.de elec.& vide gl.ſing.& dixi in.c. preſidẽ.q.iiij.Et pro cuius glo.in.c. alionũ.ix.q. xx.q.iiij.felicius.Et no.ꝙ iſte in hoc paſſu excellit oẽs & ſeip̃m.item in iſta materia vide qđ dixi poſt de ancho.ĩ.c.oẽs.in.ij.col.de pe.& remiſ. & poſt Abba.in.c.ſignificaſti.vij.col.de fo.cõpe.& in.c.cũ inferiori.in.iij.col.de maio.& obe. Item vide Hoſt.in.c. nondũ.de cõſan.& affini. quod nõ eſt ſine peccato male dicere papam.& vide tex.& glo.& Domi.in.c.nunc autem.xxi.

diſtin.vbi habetur ꝙ ſi papa vult corrigi nō poteſt deponi.dicunt Hoſtien.& Iohan.andr.in.c. propoſuit.de conceſ.preben.ꝙ poſt mortem papa poteſt dānari de hereſi & quis iudicet de ſua hereſi.not.Inno.in.c.ex parte.de verbo.ſignifi. in.c.ſicut inquit.ij.qō.vij. Et papa accuſatus de crimine non tenetur ſe purgare.vide tex.& Domi.in.c.mandaſtis. vt ſcriberem vobis .ij.q v. Et vide colec.in.c.ex parte.& conſti.al's in.c.ex litteris:Et nota ꝙ eo caſu quo papa pōt ab alio iudicari non poteſt in ius vocari ſine permiſſione venit.ita dicit dominus Antho.in.c.cum veniſſent.in.i.col.de iudicijs. Et de iſta materia vide per auditorem Rote in verſi.ſi papa. Et pro hoc.Io.and.in.c.in fide fauorem.de hereticis.in vi.& in domi. Et Domi.ī. c.ſedulo.in fi.prime col. xxxviij.diſtin.& in.c.ſi papa.in.i.articulo. notabili.xl.diſtin.Et in iſta materia faciunt Senen.in.l.de virtutibus.ne te inquit in altiori ſede ponas in qua ſtatum cedendum eſt. Et facit quod ſcribit Hieronymus ſuper danielem excelſa periculoſius ſtant & citius corruūt ſublimia ꝙ̄ ſtant.Et ouidius libro.ix.ď triſtibus.Tu quoꝙ formida nimium ſublima ſemper propoſitiꝙ tuo retrahe vela precor.Et ſecūdo methamorphoſcorum vix vlla potentia longa.Item vide Bal.in extrauagan.de pace conſtan.in ver.imperialis.vbi dicit ꝙ papa ſupra ſe correctiōe nō habet. Et hoc no.ꝙ plene examinatur per Cardi.ſancti ſixti in libro de eccle. Et vide Imol.in. ex.cum pridem.in.xvi.col.de renū.omnino itē, ſcias ꝙ duo ſunt optima loca vbi hec declaratur, videlicet per Abba.in quadam diſputatiōe que fecit in concilio baſilien.& per cardi.in repeti-

tione.c.licet.de elec. ꝙ pro crīe ſcādaloſo pōt de
poni in cōcilio.Idē Abb.in diſ.eps cōtra ipſum
mo.ī cle.ne romani.fo.i.Quod papa poſſet de-
poni.vide tex.§.ſic & ambroſius.ver.itē Hie-
ronymus.Refert cōſequēti.ij.q.vij.vide tria vl
ti.cōcilia Ludo.q̄ in margine ſūmarū & ſunt ꝓ
cōcilio ꝓ quo habes duos ſermões factos.& de
abbate ſocio ſuo & cōpatrono ī cōcilio baſilic̄.
poſt diſputationē dn̄i Abba.Itē ꝙ papa contra
cōciliū eſt iſte.ſed & latiſſime moder.in clem.ne
romani.in.iij.charta.vſq; ad.xviij.de electi.xi.
ſunt.viij. argumenta pro papa & pro concilio
multū facit diſputatio domini Abba.&quidē
regulr̄ in primis dubijs.Adde aliqua per moder
nos in.c.olim.de reſcrip.in.xxij.col.cū tribus ſe
quētibus.& vide platinā.fo.cclx.vbi dicit ī cō
cilio baſilien̄.fuiſſe ſtatutū ꝙ cōcilium legitime
cōgregatū haberet poteſtatē a deo.ideoq; papa
illi ſubijci.& vide archiep̄m in ſcd'a pte fo.clxij
vbi ponit caſus quibus cōcilium preeſt pape cō
tra quos dicit regulā eē.qd' no.& pulchre fauet
Euge.cōtra conciliū baſilien̄.quādo cōciliū co
gnoſcat de hr̄ſi papelate p' Alberi.ī rub.de here.
vt ipē dicit ī ver.cōciliū.Et cōtra eugeniū & ꝓ
depoſitōe de eo facta late ſcribit Abb.in ſermo
ne qm̄ veritas ad finē.Et dicit ibi in.ij.col.ꝙ ve
hemens hereſis eſt in papa cuius crimia notorie
ſcādalizāt eccl'iam de materia cōcilij ſup̄ papā.
glo.ꝓxīe.fol.xx.late iuxta illud ſup veſtē meā
miſerūt ſortē.ꝓ hoc eſt bo.gl.xxvi.q.ij.c.i.vbi
ꝓ tolēda dubitatiōe vel ſedēda diſcordia.licet
ꝓcedere p ſortes qd' no.Septimus modus ē obe
diētes iſtis pōtificibus ſubtrahāt ſe ab eorū obe
diētia & couenīāt cardīales & vnanimi cōſenſu

verum paſtorem eligant hos modos ponit car. ſloren. in prealleg. c. licet. de quibus vidēdū ibi plenius p eum. ¶ Secūda concluſio pncipalis ē ſi de hereſi romani pon. cōtēdit gñale cōcilium de hmōi cā pōt & debet cognoſcere & iudicare Iſta concluſio pbat in illo vulgato ter. xl. diſ. ſi papa vbi habetur in tex. & glo. & ibi p archid. Item not. ſpec. in ſpe. de accu. §. item papa idē Hoſtieñ. in ſumma de accuſa. §. qua pena vbi deponitur etiā probatur. xv. diſtin. ſicut in ſancti. in glo. & glo. xxv. q. i. ſicut quidam. xix. di. Anaſtaſius & ibi in glo. xxi. di. nunc autem. facit. xvij. di. §. huic etiam. ¶ Procedit autem iſta concluſio quando agitur de hereſi pape viuentis. ¶ Quid autem eſſet ſi ageretur de hereſi pape mortui propter damnandam eius memoriam an coguoſceret cōcilium vel papa ſuccedēs pre mortuo. Iſta queſtio fuit de facto tempore clementis quinti coram quo impugnabatur de hereſi memoria bonifacij pape octaui. Et tunc quidam dominus Ricardus de ſenis diaconus cardinalis tituli ſancti euſtachij allegabat ꝙ cōcilium deberet cognoſcere quia cum ſucceſſor ſit pars poteſtatis cum predeceſſore non debet habere ī eum imperium. ff. ad trebel. l. ille a quo §. tempeſtiuum. ff. de arbit. l. nam & magiſtratus de elect. innotuit cum ſi. Item qa cauſas pape deus iudicio ſuo reſeruauit papa iudicari nō poteſt. ij. qōne. v. conſuluiſti. xxxiij. diſtinct. habuiſſe. xxxv. qōne. vi. Si duo. item ex hoc poſſet ſequi magnum ſcandalum propter prelatos per eum promotos vbi autem ſcandalum timetur vindicta dei iudicio relinquatur. iiij. di. deniqꝫ. i. q. vij. quotiens. xxiij. qōne. iiij. Non po

Scd'a concluſio pncipalis

teſt. Item ſi viuente papa concilium cognoſcit de eius hereſi: vt dixi ſupra multomagis & fortius eo defūcto quia grauius delinquitur in defunctum q̄ in viuentem. argu. C. de ſepul. vio. l. qui ſepulchra. Et magis deferendum eſt defuncto qui ſe defendere non poteſt. ar. ff. de interro. act. l. & qa iſtit. q manumitte. non poſ. §. i. itē ſic ſeruatum eſt de hereſi defunctorum. vt patet de hereſi neſtorij in epheſina ſynodo damnati. deinde in calcidoneñ. xv. diſt. n. ſancta. C. de here. l. damnato. & l. quicunq; in principio. idē fecit Alexander tertius. qui congregauit lateranenſi concilium de ſciſma. cap. i. libr. vi. Eſt ergo eorum veſtigijs inheren. xxv. q̄one. ij. deceſſorum. de iura. calum. inherentes. Et licet hec ps videtur fortibus rationribus munita: fuit contrarium tamen ſeruatū per archidia. in. cap. in fidei de here. libro. vi. qui tenet q̄ de hereſi pape mortui cognoſcere debet ſucceſſor. ¶ Sed aduertendo ad principale propoſitum poſſet dubitari que ſit ratio q̄ in cauſa hereſis concilium poteſt contra papam procedere dico rationem eſſe quia eo ipſo preciſus eſt ab eccleſia & deſinit eſſe caput eccleſie quia qui non credit iam iudicatus eſt. Nam eſt dubius infidelis preſuppoſita igitur infidelitate in papa ſequitur ipſum non eſſe amplius papam vnde cum deſinit eſſe caput eccleſie & conſequenter amittat poteſtatem ſibi datam adeo non eſt mirum ſi concilium poteſt eum priuare & priuatum declarare. Et ſit talis ſententia magis eſt declaratio iam priuati q̄ noua priuatio. arg. ff. de arbi. l. quid tamen. §. ſi arbiter. ff. ſi ſerui. vē di. l. ſicut. §. ſed ſi queratur.

De hereſi pape mortui cognoſcere debet ſucceſſor.

¶ Habes hic vnū casum ī q̄ papa pōt deponi.s. si sit hereticus.in q̄ casu oēs doctores cōueniūt

¶ Q đ autem propter heresim papa desinat eē caput ecclesie probatur per illud deutero. xvij. non poteris alterius gentis regem facere qui nō sit de fratribus tuis.item quia extra ecclesiā non potest habere claues ecclesie.text.est valde pul-cher & animo videndus. xxiiij.q.1 .audiuimus. vbi multis autoritatibus hoc deducitur. Be-ne facit quod not.per glo.& docto.in.c.fi.de or di.ab epo.q renū.epis.Nec obstat huic conclu-sioni & p̄missis.c.nunc tā.xxi.di.vbi. cōcilium p.c.si pa pa nec immerito quia nullum peccatum est grauius heresi xxij.q.ij.ca.p̄mum in p̄ncipio.xxxij.q.vij.qd in omnibus adde quattuor alios casus.&.erunt quinq;. Secundus qn̄ papa sponte concilio se subiceret tunc a concilio iudicari posset.ij.q.vij.nos si incompetenter in principio sic fecerūt petrus apostolus.ij.q.vij.petrus damasus.ij.q.iiij.c.manda dastis.leo eadē cā.&.q.auditū.& gregorius eadē cā.&.q.c. recte q iudicio concilij se supposuerūt.Tertius casus quā do papa confitetur peccata sua confessori suo.quia ille subijcit vt voluit.glo.i.c.nemo.ix.q.iij.que ponit hos tres casus:& de hoc tertio casu vide feli.in.c.ecclesia sancte ma rie de consc.versi.an autem & qualiter col.iij.& dixi satis copiose in mea repetitione.c.omnes vtriusq; sexus de peni. & remissio quam direxi ad reuerendissimū in christo patrē ac.d.dominum Iohannem de aureliañ.archipresulem tho losanum dignissimum almęq; vniuersitatis nostre pictauen sis decus ac iubar splendidissimum quem pientissimus de-us ī annos nestoreos protrahat fecundet dirigat fortunet. Quartus ē vbi esset scisma inter duos contendentes de pa patu sentit glo.in.c.fi.lxix.di.car.conse.c.v.quesitum. se-pe fuit in primo dubio.Panor.in.ca.quia diligentia.col.i. de elect.Quintus casus qn̄ papa eēt incorrigibil' in aliq̄ no torio delicto ꝓ q̄ eccl'ia scādalizaret.vt voluit glo.ī.d.c.si

non depoſuit marcellinum papā qui tñ hereticus dicebatur quia dicendum ꝙ illud fuit ſibi factum ex diſpenſatione. vel ideo quia marcellinus erat paratus corrigi. vt ibi no. gloſ. parato autem corrigi eccleſia nunq̄ claudit gremium vt habetur de here. ſuper eod. libro. vi. vel tertio die ꝙ marcellinus non fuerat hereticus. Licet idolis ſacrificaſſet quia hoc non fecerat voluntarie ſed coactus metu tormentorum: vi ibi patet. in text. & glo. iō nō fuit iudicatus per cō cilium tanq̄ hereticus ſed tantum dictum eſt: vt ipſemet iudicaret cauſam ſuam: vt ibi habetur. Concludendo igitur dico pro intellectu ꝙ talis ſententia lata per concilium contra papam hereticum magis eſt declaratoria poteſtatis iam ab ipſo papa abdicate q̄ noue inductiua depoſitionis ſeu abdicationis: vt dixi. Ex quibus infero idem eſſe quando proceditur contra duos contendentes de papatu videlicet quod talis ſententia ſit declaratiua Nam aut dicimus vtrumq; contendentes eſſe verum pontificem: & hoc eſt impoſſibile & erroneum quia vnus tantum debet eſſe ſummus pontifex. vij. q. ōne. i. factus eſt cornelius: Iohan. x. Erit vnum ouile & vnus paſtor not. glo. in clemen. ad noſtram. de here. Et ſepius dixi ſupra. Aut dicimus neutrū eſſe verum pontificem & adhuc patet ꝙ talis ſententia potius declarat neutri ius competere q̄ competens tollat. Ex quo dicimus nullum competere aut dicimus nullum cōpetere: aut dicimus alterū eē verū & alterū inuaſorē. ſeu adulterum. Et adhuc idē qa ſnīa lata cōtra adulterū eēt tm̄ declaratoria ꝙ nullum ius ei cōpetit fateor tñ qđ contra

papa deq̄ maximū fuit ſcm̄ fundamētū contra eugeniū quartum in cōcilio baſilieñ. N. chalmot doctor piſtauēſis.

verum apoſtolicum nutrientem ac fouentē ſciſma inueteratum & impedientem vnionem eccleſie poſſet concilium procedere: ſed tunc procederet contra eum modo quo dixi contra pontificem hereticum procedi poſſe. Nam fouens ſciſma inueteratū poteſt dici hereticus quia facit contra illū articulum fidei vnam ſanctā &c. vt no. glo. in preallega. cle. ad noſtrā. & . vij. q. i. §. hinc etiā. in glo. mag. Nam ſciſmaticus intendit ſibi conſtituere eccleſiam & vniuerſalem eccleſiam impugnare. facit. xxiiij. q. iij. iter ſciſma. vbi pontifex perſiſtens in ſciſmate non dicitur tm̄ ſciſmaticus ſed etiam hereticus: & ibi eſt de hoc bo. glo. in verſi. ſciſma. de quo not. per beatum Thomā. ſcd'a ſcd'e. q. iij. arti. primo. ¶ Dicitur autem perſiſtens ſi non eſt paratus corrigere ſe & q̄tum in ſe eſt ſciſma euellere. de ſum. tri. c. ij. ad fi. in cle. i. §. porro. in ver. pertinaciter. & quod ibi no. in glo. de ſumma tri. pro hoc. xxiiij q. i. ſciſma. & duobus. c. ſeq. Et dato ꝙ nulla iura ſuper hoc inueniunt̄ quilibet ſane mentis diceret ꝙ duo de papatu contēdētes & ſciſma nutrientes ſunt extra vnionē eccleſie & per conſequens contra & extra eccleſiam: quia non poteſt eſſe niſi vna eccleſia ſi habet ſciſma. xxiiij. q. i. pudenda. ideo licet concilio procedere contra tales ad talem ſententiam declaratiuam. de qua. s̄. Et per premiſſa multum notabiliter patet intellectum ad illum vulgatum canonem xl. diſtin. ſi papa. qui ſepe in medium per multos allegatur & minus bene intelligitur. ¶ Tertia concluſio eſt papa pro nullo alio crimine ēt ſi incorrigibiliter & notorie ſcandalizaret eccleſiam poteſt per cōcilium quouiſmodo deponi,

Tertia cō cluſio pn cipalis.

Iſta concluſio probatur primo iure poſitiuo de-
inde iure diuino q̄uis apud quoſdam nimis be
ne ſcientes in hac materia reſpuantur ſacri ca-
nones ſummorum pontificum & epiſtole decre
talium que tamen ſunt ab eccleſia approbate.
vt habetur.xv.diſtin.c.iam nunc.§.item decre
tales. vnde non debet quis auſu temerario eas
abijcere aut eis fidem non adhibere: quia hoc
non eſſet ſapere ad ſaturitatem ſed ſapere pluſq̄
oportet quod eſt contra apoſtolum ad Roma.
xij.Et habetur tranſumptiue de renuncia.c.pri-
mo.libro.vi.xliij.diſtin.ſic rector.Ideo incipiē-
do a iure poſitiuo clare vt ſpero deducam pote
ſtatem pape eſſe ſupra concilia generalia exce-
pto caſu hereſis: & per conſequens in nullo alio
caſu papam poſſe per generalia concilia depo-
ni.Primo itaq̄ probatur hoc.xxiij q.i.quodcū
q̄.in glo.ꝙ ſententia romane ſedis preferenda
eſt ſententie totius eccleſie.clarum eſt autem ꝙ
per ſententiam romane ſedis debemus intell ge
re ſententiam pape qui ſedet in cathedra petri.
Ipſa enim ſedes nō loquitur niſi per papam que
eſt in ea: vt de ſe patet: & ſic illa glo.optime pro
bat ꝙ papa eſt ſupra conciliū. ¶Sc'do idem cla
re probatur.ix.q.ij.cuncta per mundum. &.ij.
q.vi.placuit.vbi a ſententia pape non appella-
tur ad aliquem.Ergo papa non habet in terra ſu
periorem.ſi enim diceremus concilium eſſe ſu-
pra papam ſicut quidem peruertentes omnia
iura dicere audent.Certe licitum eſſet a ſenten-
tia ſummorum pontificum ad ipſum conciliū
appellare.Ex quo datur ſecundum eos ſuperior
& appellatio eſt ab inferiori ad ſuperiorem iudi
cem.vt not.bar: ff.de appellationibus.l.i.bene-

facit de conſue.c.ij.li.vi.imo qđ plus eſt & pau ci aduertunt.tex.in prealle.c.cuncta per mundū qui notabiliter ꝓbat ꝙ papa eſt ſuperior per iu ra ſupra inducta.& quos ſynodus ligat papa ab ſoluit & dicit.iſte tex.qui vt ibi dicit glo.debet intelligi de ſynodo vniuerſali & generali. Ter- tio ad idē facit.ij.q.vi.ad romanā.vbi ab om- nibus appellandū eſt ad romanam ſedem quaſi ad matrem vt eius vberibus nutrientur autori- tate defendēt:& a ſuis oppreſſionibus releuent. Quarto pro hoc eſt optimus text.indubitan- ter reſponderi non poteſt.ix.q.iij.ipſa ſunt.vbi tex.dicit ꝙ appellationes totius eccleſie deferū tur ad papam.Sed clarum eſt ꝙ cōcilium eſt to- ta eccleſia repreſentatiue:ergo a concilio ad pa- pam appellabitur.Ex quo ſequitur ꝙ cum ap- pellatio ex ſui ſubſtantia fiat ad ſuperiorem.di- xi ſupra papa eſt ſupra cōcilium.ſubdit etiā ille tex.ꝙ a ſententia pape nunq̄ prorſus appellatur no.verbum nunq̄ prorſus.qnaſi ſentiat ꝙ nul- lo & nullo caſu appellatur. Ex quo infertur ꝙ in terris non habet ſuperiorem: ideo male faciūt qui a ſententia romani pontificis appellant ad concilium.Credo enim per premiſſa ꝙ talis ap- pellatio fit funditus nulla quia non fit ad ſupe- riorē.& ſic deficit vnū de ſubſtātialibus appel- lationis vt patet ex ſupra deductis. ¶Quin- to pro iſta ſuperioritate pape eſt bona glo.in pre alleg.c.cūcta per mundū.que vult ꝙ ſi conciliū cum cardinalibus eſſet ꝓ vna p̄te & plus papa ꝓ alia p̄ualeret ꝙ ſolus papa diſponeret. Sexto facit ratio illud qđ alteri preſtat robur eſſentiā & autoritatē & ſine quo illud nō pōt ineſſe ſub ſiſtere eſt ſupius illo cui p̄ſtat robur & eſſe vt de

Non va- let appel- latio a pa pa ad cō- ciliū.Vi- de panor. ī diſputa tione ep̄s & quidē rector. iij. dubio pricipali. n.calmot

ſe eſt notum. Sed romanus pontifex ſua autori-tate dat eſſe & robur conciliis generalibus: ergo illis eſt ſuperior. alſ non video rationem quare iura omnia ita exacte & diligenter ad validitatem generalium conciliorum autoritatem pape requirerent: vt patet. xvij. diſtin. per totum. adeo ꝙ aliter facta non dicantur concilia ſed cōciliabula. vt dicit tex. xvij. diſtin. multis. Septimo videtur expreſſum de electio. ſignificaſti. vbi tex. clare dicit ꝙ concilia non poſſunt prefigere legem romane eccleſie: immo dicens contrarium videtur reſilire ab vnitate eccleſie & a ſedis apoſtolice obedientia. Nam in omnibus conciliis romane eccleſie ſemper intelligitur excepta autoritas vt ibi dicit tex. ex quo videtur denotari ſuperioritas romane eccleſie ad concilia generalia. Octauo eſt tex. expreſſus q nō poteſt cauillari in. c. licet. in fi. de electio. vbi text. dicit ꝙ in romana eccleſia ſpeciale aliquid cōſtituitur: quia non poteſt haberi recurſus ad ſuperiorem. Certe ſi concilium eſſet ſupra papam & romanam eccleſiam male diceret ille tex. ꝙ non poſſit haberi recurſus ad ſuperiorem. Nono hec pars probatur tali ratione ſicut ſe habet pontifex inferior ad ſuam eccleſiam inferiorem: ita ſi habet ſummus pontifex ad eccleſiam vniuerſalem cui preeſt autoritate dei vt ſupra deduxi in prima concluſione. hoc patet quia qd iuris eſt de toto quo ad totum. idem de parte quo ad partem & contra. ff. de rei vendi. l. que de tota. de officio delega. paſtoralis. §. item cum non totum. ſicut ergo in vno ſpeciali populo chriſtiano requiritur vnus epiſcopus qui ſit ſuperior in illo populo chriſtiano & in vniuerſali eccleſia

chriſti oportet ꝙ ſit vnum totius eccleſie caput ſupereminens toti eccleſe alle. chriſtus defeciſſet eccleſie ſue quod dicere videtur abſurdum & cõtra illud quod habetur Eſa. v. Quid vltra facere debui vinee mee & non feci. Decimo vniuerſalem argumen. in iure ab aluſione vocabuli. xxi. diſt. in. cleros. de preben. Cum ſecundum. ff. ſi certum petatur. l. ij. §. appellata. Sed papa dicitur ſummus vt paret intelligẽti terminos qꝺ eum per habundantiam dicitur vni ſoli competit: vt dicit Ariſtote. facit de iureiura. l. cum furti. & ff. de verboꝝ obliga. l. vbi autem non apparet in. prin. Vndecimo facit ꝙ ptãs quam habent concilia generalia faciendi conſtitutiones & decreta eſt illis data per papam glo. ẽ val de notanda. l. diſt. domino ſancto. in verſi. conciliorum. Ergo papa eſt ſupra concilium. Nam ad eum pertinet interpretatio & declaratio decretorum & conſtitutionum factarum in concilijs. vt not. glo. xvij. diſtĩ. Nec licuit ſed quotiens ad aliquem. recurretur videtur ſuperior. argu. C. de legi. l. i. de iudi. Cum veniſſẽt ergo &c. Duodecimo pro hac ſuperioritate facit ratio ſi eñ diceremus ſicut multi (pace eorum) minus bene intelligendum dicere voluerunt ꝙ papa haberet poteſtatem ab eccleſia cum eiuſdem ſit collere: cuius eſt condere & in prealleg. l. i. C de legi. tunc ſic ſequeretur ꝙ eccleſia poſſet papalem dignitatem per eminentẽ cauſam de mundo tollere hoc autem qui dixerit maxime conuincitur errare quia eccleſia non poteſt id facere per quod vnitas eſt a deo inſtitura vt pulchre. habetur. xxiiij. q. i. loquitur. Et Iohan. x. erit vnum ouile & vnus paſtor. imo dicere

contrarium eſſet hereticum per gloſ.in prealle-
ga. clemen. ad noſtram.non ergo poſſet facere
eccleſia ꝙ in ea non eſſet papa.aliquis qui eſſet
omnibus ſuperior & qui eſſet chriſti vicarius.
& petri ſucceſſor quod tamen videtur poſſe fa
cere ſi hanc preeminen. etiam conſtituiſſet per
premiſſa. Decimotertio ſi ipſa haberet auto-
ritatem ab eccleſia hoc eſſet per aliquod conci
lium generale quod repreſentat totam eccleſi-
am ſed hoc non poteſt eſſe quia concilia gene-
ralia a papa recipiunt autoritatem. vt clamant
iura omnia vt ſupra ſepius dixi ergo non po-
teſt ei dare autoritatem a quo recipit al's eſſet
perplexitas non intelligibilis:& ꝙ papa non ha
buerit poteſtatem a concilijs eſt text. expreſſus.
xx.diſtin.Quanuis cui non poteſt reſponderi.
Decimoquarto ꝙ papa ſit ſupra concilium te-
nent multe gl.quas hic allego vna eſt in c.pe.de
capel.mona. Alia eſt in clemen.ne romani.de e-
lect.Alia que eſt valde not.in.ca.vbi periculū.
de elect.lib.vi. Quintodecimo facit nam non
eſt dubitandum regimē eccleſie eē diſpoſitū qa
diſpoſitū fuit per eū per quem reges regnāt& le
gum conditores.Iuxta declamant prouerb.viij
optimum regimen multutudinis eſt ꝙ regatur
per vnum qui omnibus preſit vt dicit Ari.xij.
metha.& probatur.vij.q.i. in apibus.Huic au-
tem eſt romanus pontifex regens & gubernans
eccleſiam cui ſoli dictum eſt tu aliquando con
uerſus confirma fratres tuos vt habetur Luce.
xxiij.Et hāc partem tenuit beatus thomas in ſū
ma contra gentiles.lib.quarto.cap.lxxvij. Se-
xtodecimo de hac ſuperioritate eſt pulcher tex.
xix.diſtinct. ita dominus vbi dicitur ꝙ chri-

ſtus in beatiſſimo petro apoſtolorum omnium ſummo principatum eccleſie collocauit vt ab ipſo quaſi quodam capite dona ſua velut ī corpus diffunderet. Petrum aūt ibi appellat caput apl'os autem vocat corpus & ſic eccl'iam que eſt quodā corpus ſignificat. Cū itaq; petrus fuerit ſummus oīm apl'orꝝ vt. ś. dictū eſt. & p apl'os ſignificat̄ corpus eccl'ie ſequit̄ manifeſte ꝙ papa qui eſt ſucceſſor petri ē ſupra eccl'iam. Et bn̄ aduertant ad illum tex. in fi. di. vnde hanc petre iſtius firmitatem ſacratiſſimam deo vt dicimus edificante cōſtructum minus impia vult preſumptione violare quiſquis eius ptātem tē tat. Infingere fauenſto pupiditatibus ſuis &c. p hoc etiam allego. alium text. iuncta glo. xxiiij. q. i. audimus vbi tex. dicit ꝙ petrus pro omnibus & pre omnibus accepit poteſtatem exponit glo. pro omnibus ad denotandū vnitatem pre omnibus ad denotandum prelationē & preeminen̄. Et ꝙ papa ſit ſuperior tenet beatus tho. ſecūda ſcd'e. q. c. v. ar. i. vbi format ſubtilem rationem quam vide ibi per eum & per glo. in cle. ad noſtram. de here. ¶ Plura alia ad cōuencēdā hanc ſuperioritatem adduci poſſent ſed non ē neceſſe. ſolem facibus adiuuare vt eleganter dicit hoſt. in. c. per venerabilem qui fi. ſint le. neq; adiunctiorē indigeret plenitudo. vi. q. i. Si omnia. xxvi. diſt. benequidem. Ideo iſta ſufficiant. Ex quibus ſatis pater probatam eſſe hanc concluſionem. Si enim papa habet maiorem & pleniorem poteſtatem ſupra concilium non poterit conſilium ſua ſententia papam deponere qa ſententia inferioris non tollit ius ſuperioris. de maio. & obe. cum inferior. ff. de mino. l. minor autem magiſtratus. ¶ Sed omiſſa etiam hac ſu-

perioritate aliȷs modis etiam cõuincitur veritas cluſiõis videlicet p.c.nemo.&.c.aliorum.ix.q.iiȷ.vbi ſunt text.expreſſi ꝙ papa omnes iudicat & nemo poteſt eum iudicare:quibus in hoc cõcilio baſilieñ.r ñdebat vnus ex reuerendiſſimis dñis cardĩalibus.dicensꝙ illa iura ꝓhibẽt papã ab vno ſolo iudicari ex quo loquitur ĩſigulari dum dicunt nemo primam ſedem &c.Sed certe parcat mihi reuerentia ſua ille tex.p̃alle.c.nemo nõ ſinglr ſolum ſed etiam colẽctiue ꝓhibet papam iudicari dum ſubdit neqꝫ ab omni clero neqꝫ ab omni pplo:clarum aũt eſt ꝙ clerus& ppls ſunt noĩa collectiua ſignificantia totũ populũ xp̃ianum qui in duo genera hoĩm diuidit̃ videlicet in clerum & pplm.xxvi.di.duo ſunt & ſic ille tex.clare probat ꝙ nec a cõcilio põt iudicari ad idẽ facit.xxi.di.nunc autem vbi licet marcellinus ſcandalizaſſet eccl'iam ex eo qa ſummus pontifex ep̃s ſacrificiȷs paganoꝝ ſe immiſcuerat tamen a concilio nõ fuit depoſitus ſed huic facile poſſet rñderi ſcd'm glo.ibi qđ illud.iõ fuit qa paratus erat corrigi iõ ad ꝟitatẽ nõ multũ probat ille text.ad idem.ȷj.q.v.mandaſtis vbi text.clare probat papam accuſatum non debere de neceſſitate ſtare iudicio conciliȷ licet poſſet ſi vellit ſe purgare coram concilio nec ꝓpterea ꝙ aliquis pontifex ſe purgauerit ſicut marcellus.in prealle.c.nunc.& tex.in prealle.c.mandaſtis.per hoc videt̃ imponi neceſſitas aliȷs pontificibus hoc faciendi ſi voluerũt ſcd'm qđ dicit tex.in prealleg.c.mãdaſtis. Ad id facit qđ legitur in veteri teſtõ.i.regũ.xxiiȷ.&.xxvi.vbi habet̃ ꝙ licet ſaul rex eſſet iam factus indignus rutaoe ꝓpter notorias inquietates ſuas.dauid ta

men noluit eum capere aut interficere: cum ta-
men facere potuiſſet: vt patet legēti hyſtoriam
dixitq; dauId niſi dn̄s deus percuſſerit eum aut
dies eius venerit nō morietur aut deſcendens in
prelio perierit propitius ſit mihi dn̄s vt nō mit
tam manū in xp̄m dn̄i. Item non extendam ma
num meam in dn̄m meū quia chriſtus dn̄i eſt.
Ecce ergo ꝙ quā͂q̄ Saul rex eſſet iniquiſſimus &
dauid perſequeret̄ qualiter noluit dauid in eum
inſurgere appellans eum improbiſſimū hoīem
xp̄m domini. ſed potius eū iudicio dei dereliq̄t
dn̄m dixit iudicet dn̄s inter me & te vlciſcatur
dn̄s me & te. Quid ergo latrabūt aut aduerſus
hec exemplū clamabunt hij qui ex quolibet no
torio crimine volunt papā qui eſt chriſtus do-
mini a ſede ſua deponere. Ad idē facit clarꝫ eſt
ꝙ papa habet poteſtatem a deo vt ſupra pleniſ-
ſime in prima q̄one deductum eſt & ſic papa eſt
a deo ſed qđ a deo eſt homīes nō poſſunt diſſol
uere ne forte videant̄ repugnare deo vt habetur
act. v. ergo &c. ad idē facit quod habet̄ ad gal.
ij. tranſumptiue. ij. q. vij. paulus. vbi petro apo-
ſtolo notorie ſcandalizanti eccleſiam & cogen
ti homines iudaizare vt dicunt illi tex. Nam ad
barnabam & alios multos ad hoc petrus indu-
xerat vt comederent cum iudeis. paulus reſtitit
in faciem & eius morem impugnauit ſcd̄m qđ
ibi plene legitur. que eſt ratio quare ibi paulus
cōuocato concilio apoſtolorum & aliorū petrū
cogentem homines iudaizare nō depoſuit. Cer
te nulla alia vrgens ratio poteſt aſſignari niſi il
li qui ſpirituſancto nō virtualiter ſed effectuali
ter ducebātur ſciebant ſe nō poſſe quod a petro
inſtitutum fuerat quouiſmodo īmunitare. Ex
hoc ergo

hoc ergo dico ꝙ vbicunq; papa tale crimen cō-
mittit ꝓpter quod ipe non fit alienus ab eccle-
ſia nec extra eccleſiam conſtituitur: ſicut eſt om
ne aliud crimen preter hereſim non poteſt etiam
a toto mūdo deponi. Poteſt tamen exēplo pauli
pape turbanti eccleſiam reſiſti & obuiari ne cō-
taminet ſeu ſcandalizet eccleſiam. Et hoc eſt ꝙ
ſingulariter voluerunt Inno. & Io.and.in.c.in-
quiſitioni.de ſenten.excō.vbi dicunt ꝙ ſi papa
preciperet aliquid quod eſſet contra vniuerſalē
ſtatum eccleſie nō eſſet illi obediendum: immo
reſiſtendum. ¶ Et ſic no.quia non dicit eum ꝓ-
pter hoc deponendū quod tamen intelligo quā
do ſine cauſa illud perciperet. Si autem ſubſiſtē
te magna cauſa hoc faceret: tunc non eſſet ei reſi
ſtendum: imo obediendum. ita not. idem Inno.
in.c.quāto.de conſue.vbi ad litterā dicit ꝙ ſub
ſiſtente magna cauſa & alijs no. papa pōt con-
tra vniuerſalem ſtatū eccleſie. pro his allego bo
num tex.xix.diſtin. In memoria beati petri apl'i
honoremus ſanctam romanā eccleſiam & apo-
ſtolorum ſedem vt que nobis ſacerdotalis ma-
ter eſt dignitatis eē debeat eccleſiaſtice rationis
magiſtra. Quare ſeruanda eſt tamen manſuetu
dine humilitatis & licet minus ferendū ab illa
ſede imponatur. iugum tamē feramus & pia de
uotione tolleremus &c. Erubeſcant itaq; & a ſe
ipſis confundant' qui propter crimen aut errorē
romani pontificis ipſum aut eius ſanctiſſimam
ſedem volunt deponere ferātq; humiliter quod
ab eo precipitur: licet graue videatur. De cuius
humilitatis virtute & merito ego allego bonam
glo.in cle.i.de religio.domi.que eſt omnino vi
denda contra iſtos qui aduerſus ſtimulum cal-

Idē tenēt Pe.de pe-
ruſio. Anto.de bu. & Abba-
ibi Card. i cōſil.cxl vij.vē cir
ca fi.& in cōſi.cl.q̄-
ſitus ſepe fuit.in fi.
Abb.i.c. ſi qn̄.dʾre
ſcrip.&in c.cum te-
neamurdʾ pbē.& ꝑ
illud dcm̄ Inno.ipſe
Abb.ī.d. c. iqſitio
ni excuſat cardiales
q receſſe- runt a gre
gorio .xij rōne ſcan
dali qd'tē iminebat
vt citati ſub pena
excōmu- nicatiōis

ces volentes erigere tātum bonum perdunt hu-
militatis. Qualiter autē aut quibus modis pa-
pe ſcandalizante & turbante ſine cauſa ſtatū ec
cleſie reſiſtendū ſit infra ſubijciam. Nunc proſe
quendo adhuc iſtā materiā probo eandē cōclu
ſionem al'r pro qua bene facit. ij.q.vij. oues. vbi
tex. dicit ꝙ oues ſubiecte paſtori non poſſunt eū
accuſare niſi deuiet a fide. poſſunt enim tamem
rep̄hendi & ei reſiſtere quod de papa & concilio
recte verificatur. ipſe enim eſt paſtor concilium
autem eſt ouile. Io.x. Erit vnū ouile & vnus pa
ſtor. ad idē eo. c. & .q. petrus. vbi licet querimo-
nie multe fierent contra petrū apoſtolum & ip̄e
ſe excuſaſſet hoc fecit ex humilitate potuiſſet eū
vt ibi habetur ex poteſtate ſibi commiſſi officij
dicere oues paſtorem ſuum non accuſent: ſic cū
papa loco petri ſucceſſerit: poteſt concilio dice-
re oues paſtorē ſuū nō accuſent: & per cōſequēs
multominus deponant. ¶ Fateor tamē ꝙ bñ fa
ceret papa & eſſet laudādus ſi ſe de obiectis pur
garet & concilij iudicis ſe ſubiceret ex humilita
te vt dicitur. ij.q.vij. nos ſi incōpetenter. Si autē
hoc non vult facere: certe non aſtringitur: vt in
preallega. c. petrus. & .ij.q.v. mandaſtis. Pro hac
parte eſt optimus tex. ij.qōe.vij. his ita. vbi tex.
dicit ꝙ ſubditi tenentur humiliter reniti & ob-
uiare prelatis ſuis ſi forte volunt eos cogere ad
malum. Et ſi hoc eſt in inferioribus prelatis quā
tomagis deber eſſe in romano pontifice ſum-
mo omnium cuius poteſtas adeo eſt. idem pro-
batur exēplo dauid qui cum homicidiū & adul
terium cōmiſiſſet non eſt illico adeo damnatus
aut depoſitus ſed miſſus eſt propheta natham
qui illum arguerit: vt habetur. ij.qōne.vij. §. itē

nꝫ teneā-
tur cōpa-
rere. vide
Feli. in. c.
ſi quādo.
de reſcri.
i. vij. col.
ver. reliq̄.
& obedi-
entia vbi
tractat an
dñi card.
poſſint di
ſceder̄ ab
obedictia
pape. N.
chalmor.
iuris vtri
uſq; do-
ctor.

cum dauid. ¶Item pro hoc ꝙ concilium nõ poſ
ſit papam deponere. Adduco hanc rationẽ que
eſt noua & fortis iudicio meo. Clarum eſt ꝙ pa-
pa non habet autoritatem & poteſtatem a con-
cilio ſed a deo: vel ſi potius volumus dicere ꝙ
papa habet autoritatem a concilio. dicendum
eſt ꝙ illam habet iuſſu & autoritate dei: vt eſt
tex. qui in hoc videtur ſingularis. xvij. diſtinct.
§. hinc etiam. ſi ſic eſt: ergo non debet eſſe in po
teſtate concilij ſeu eccleſie. hanc autoritatem ab
eo tollere: ſicut in ſimili dicimus ꝙ papa habet
duplicem gladium ſpiritualem & temporalem
ſpiritualem in habitum & exercitio. tempora-
lem vero in ſolo habitu. Exercitium autem eſt
collatum etiam in imperatore iuſſu dei. ſcd'm
quod notatur de iudicijs nouit. vbi hec eſt com
munis opinio canoniſtarum. Ex hoc ſequitur ꝙ
papa non poteſt tollere exercitium iuriſditio-
nis temporalis ab imperatore ꝙ exercitium in
eum contulit iuſſu dei: vt notatur per doctores
in preallega. c. nouit. Simile eſt quod dicimus in
delegato: nam ſi epiſcopus mandante ſuperio-
re cauſam delegat alicui non eſt in poteſtate ſua
quandocunqꝫ voluerit talem delegationem re-
uocare. quod tamen eſſet ſi autoritate ſuperio-
ris non delegaſſet. vt. ff. de iudicijs. l. iudicium
ſoluitur. que hoc modo ſingulariter limitatur
per docto. in preallega. ca. nouit. ¶Ex his clare
patet ꝙ concilium non poteſt papam ſuſpende-
re ab adminiſtratione papatus in caſu quo ſic fa
cit vt patet ex ſuperioribus. ¶Infertur etiam ꝙ
concilium generale per decreta ſua nõ poteſt ſu-
bijcere ſibi papam & multomagis ſedem apo-
ſtolicam quia hoc eſſet auferre ſibi illam ſupe-

Cõtrariũ formaliter cauetũ in. xi. ſeſſione concilij baſilieñ.

rioritatem quam deus petro & eius ſucceſſoribus necnon eccleſie romane conceſſit ſecundum quod plene.ſ.deductum eſt.¶Verum quia ſupra dictum ē ꝙ papa turbāti ſtatim eccleſie poteſt & debet reſiſti dubitaꝛ de mōis reſiſtēdi ad qđ rñdeo ꝙ pmo exem.pauli apl'i reſiſtēdū eſt pape in facie exprobādo & rōnibus cōuincēdo illuſ ꝗ praua opa.Scđs modus reſiſtendi colligitur ex exemplo hilarij q contra Leonem papā preualuit orōnibus vnde datis iſtis exceſſibus i romano pōtifice tota italia deberet cum Lachrimis & ieiunijs orōnes ad deū porrigere vt ipm corrigat vel eum vl'de hac vita ſubtraheret aut eius mentem immitaret vel alio modo eccleſie ſue prouideret.Huic legitur ꝙ anaſtaſius papa ſcelere proprio perijt & orationibus iuſtorum percuſſus eſt.xix.diſt.pie autem credendum eſt niſi peccata noſtra propter que deſcendit ira dei in filios diſidentie aliud efficerent ꝙ deus pces eccleſie ſue non deſpiceret neq; pateretur eā ab iniquo pontifice periclitari quia ipſe orauit ꝓ ea ne illius fides deficeret.vnde eccleſia non poteſt eſſe nulla.xxiij.q.i.loquitur.&.c.arecta.Eſt enim fundata ſuper ſolidam petram que ruere non poteſt.Et nauicula petri licet fluctuare poſſit:perire tamen non poteſt.xxiiij.q.i.non turbatur.¶Tertius modus eſt vt congregetur cōtra talem pontificem concilium generale per collegium cardinalium vel ipſum negligentes per alios de quibus plene dixi ſupra non ad finem deponendi ipſum pontificem: vt quidem erronee exiſtimant ſed ad finem vt cōcilium moueat papam & per viſcera miſericordie chriſti illum exoret vt a talibus deſiſtat & ſe corri

Queſtio

Btūs hilarius picta uenſis ſed epī cōtra leonē papā orōnibus reſtitit.

Vide car. cōſi.cl.in tertio dubio & archiepī flo rē.in tertia pte ſue ſūme. tit. xxiij.c.ij.

gat & emendet. Poteſtq; concilium inuocare auxilium brachij ſecularis puta imperatoris vel aliorum principum qui pape eccleſiam ſcandalizanti. Reſiſtant pro hoc. lxxix. diſtinct. ſi quis pecuniam. lxiij. diſtin. Adrianus. &.c. in ſynodo. vnde tali pontifici volenti deſtruere eccleſiam debent omnes chriſtiani reſiſtere. xxiiij. q. i. memor. xliij. diſtinct. ſit rector. vij. q. i. §. cum vero. cum ſi. hinc dico ꝙ ſi papa totum theſaurum eccleſie qui eſt diſtribuendus pauperibus. xij. qōne. ij. aurum habet eccleſia not. glo. in clemen. ne romani. de elect. daret parentibus ſuis aut propinquis aut eccleſie patrimonij indebite alienaret non eſt permittēdus talia facere ſed eſt ei reſiſtendum ad eius tamen depoſitionem propter hoc non debet procedi vt ex ſuperioribus clare paret intelligenti. Pro hoc eſt vna bona glo. in. cap. i. de renunc. lib. vi. vbi notatur ꝙ papa ſolum propter hereſim deponitur non autem propter inſufficientiam āt conſta ſcienti iura ꝙ p̄latus dr̄ inſufficiens quando delapidat bona eccleſie. vt habetur de ſta. mona. cap. ij. §. fin. Item ſi viuit incontinenter de quibus not. de ſupplen. negli. prela. cap. grandi. li. vi. Et hāc opinionem inuenio tenuiſſe dominum petrum de palude patriarcham antiochenum licet multa ex his que ſupra dixi omittat nec obſtant q̄ in contrarium allegantur pro ſuperioritate concilij primo illud euangelij ſe peccauerit in te frater tuus &c. tranſſumptiue. i. q. i. ſi peccauerit. de iudicijs nouit. Reſpondeo enim ꝙ dum chriſtus vltimo loco dicit illud ineſſe eccleſie per hoc non denotatur ſuperioritas ſed intelligi dicendum eſſe eccleſie hoc eſt declarādum eſſe co

§. vij. & panor. in in. c. licet d cle. xv. ſi qs āt & dicit ibi hoc praticatū fuiſſe piſis vbi cardinales cōgregati ſcripſerūt ad principes & p̄latos. Et ſi cardinales nō cōcordarēt in congregādo conſiliū talis cōgregatio ad imꝑatorem qui eſt patronus & defenſor ecclie ſpectaret ſecūdū car. cōſi. p̄alſ. in quarto p̄ncipali dubio p

text. in.c. ſi.lxv.di. quem ad hoc egregie ipſe inducit quã q̃ ille tex. loquat̃ in ppſo videſcli.i.c. q̃relãd̃ iureiur. verſi.& in caſu neceſſitatis & in ca. ſuper lr̃is.xiij. col.verſi. nono facit de reſcrip.N ch lmot v.doctor

ram fidelibus illum eſſe incorrigibilem vt mo
do ab omnibus cognoſcatur. Ideo bene ſequi
tur in text.Et ſit tibi ſicut ethnicus & publica-
nus.per hoc ſentiens illum in facie eccleſie poſ-
ſe excommunicari & debere ab omnibus vita
ri delictum enim occultum non eſt ante omnia
prepalandũ.vt patet exẽplo xp̃i qui licet ſciret
iudam ſe proditurum tamen celauit vt no.glo.
de offi.ordi.ſi ſacerdos.i.q 1.chriſtus niſi ſubeſ
ſet incorrigibilitas que deprehenditur quando
monitus non deſiſtit . ar.de ſenten.excom. con
tingit.&.c.ſacro.¶Nec obſtat illud ꝙ habetur
in actuũ apoſtolorum.Cum audiſſent apoſtoli
qui erant hieroſolymis quia recepiſſet ſamaria
verbum dei miſerunt ad eos petrum & iohan-
nem &c.Ex quo colligunt quidã ꝙ eccleſia fuit
maior petro poſtq̃ eum miſit. Reſpondeo iſtã
eſſe ſatis leuem argumentationem nam cum in
ciperetur fides publicari magis inducebãtur gẽ
tes ad fidem opere, & exemplo:q̃ verbo idcir-
co propter vite ſanctitatem & miraculorum po
teſtatem nam ad eius vmbram ſanabantur in-
firmi act.v.miſſus fuit petrus:qui exẽplo chri
ſti ſeipſum humiliauit tenens illud preceptum
amen dico vobis qui maior eſt inter nos fiat ſi
cut minor. Simile eſt ꝙ idem petrus alibi facit
ſubmittendo ſe ex humilitate iudicio eccleſie
quod tamen declinare potuiſſet.ij.q.vij. petrus
cuius exemplo etiã leo papa ſubmiſit ſe etiã im
peratoris iudicio ij.q.vij.nos ſi incompetenter
p hoc tamen non infertur vera ſuperioritas vel
inferioritas vt patet ad illud quod allegat̃ act.
xvi.vbi orta queſtiõe an conuerſi ad fidem de
beant circũcidi tu ad apł̃os& p̃ſbr̃os &c.Reſpõ

deo ꝙ in illa congregatione iacobus fuit loqu-tus ꝑ hoc non infertur quoniã petrus fuiſſet in-ter eos caput & principalior. Quis ei ẽ ita fatu-us qui diceret regem concilio ſuo eſſe inferiorẽ ſi aliqd ꝑ concilium ſuum determinaret vel ſi aliquis contra ſnĩam ſuam diceret. que ipſius re-gis & oĩm conſenſu approbaret approbata eſt igitur ſententia iacobi tanq̃ recte & bene ſenti-entis pro hoc bonus tex. xxxi. diſt. nicena. vbi ĩ concilio vnus dicit ſententiam ſuam que a to-ta ſynodo fuit laudata ex eo tamen non ſequi-tur illum fuiſſe principaliorem omnia itaqꝫ iſta ſolum probant hoc ſcilicet in eccleſia eſſe pote-ſtatem clauium & hoc fateor vt deduxi in pria queſtione. Sed non probant ſuperioritatem ec-cleſie ſupra papam imo ratio naturalis dictat cõ-trariũ ſicut ei natura mõſtruoſum eſſet & impoſ-ſibile ꝙ corpus myſticũ cuius caput ſaltem mi-niſteriale ẽ papa vt dixi ſupra. iiȷ. q. ȷȷ. ſatis vide-retur monſtruoſum ipſam eccleſiam preeſſe to-ti corpori: ita papa debet preeſſe toti eccleſie ad c. legimus. xciiȷ. di. ibi iero. dicit ꝙ orbis eſt ma-ior vrbe vult dicere ꝙ non tantum eſt inſpicien-da conſuetudo romane eccleſie ſed etiam aliarũ eccleſiarum que ſunt diſperſe ꝑ orbem q̃ eſt ma-ior vrbe nec eſt credendum ꝙ altera ſit eccleſia vrbis romana et altera totius orbis. Nam omes eccl̃ie ſunt vna eccl̃ia ex qua vnam ſeruant re-gulam veritatis. vt ibi dicit quaſi dicat non ex loco metimur cõſuetudinẽ eccleſie ñ tñ orbis ſit maior vrbe p̃t ip̃e ep̃s alibi eſſe q̃ in vrbe & vbi cunqꝫ fuerit eiuſdem eſt meriti eiuſdẽ eſt ſacer-dotiȷ & intendit ſeruare illam cõſuetudinẽ quã ſeruant oẽs eccl̃ie licet alius ſit in vrbe & hunc

intellectum ſentit ibi glo. in verbo altero. & in ver. maior. ad. c. manet. &. c. memor. xxiiij. q. i. i quibus videtur probari ꝙ cōtra vniuerſalē ſtatum eccleſie papa nō poſſit facere quia tūc eius iudicium nō procedit ex equitate vnde non manet eo caſu petri priuilegiū. Reſpondeo ꝙ petri priuilegiū fuit. quodcūq; ligaueris ſuper terram &c. modo ſi ligat inique & iniuſte & ſic nō procedit eius iudiciū ex equitate ceſſat tale priuilegium quia talis nō eſt ligatus in celo: & ſic quo ad deum: vt dicit glo. in prealle. c. manet. itē nō licet papa turbare ſtatum eccleſie: vt dicit. c. memor. tamen ibi non dicitur ꝙ iſta ſit iuſta cauſa depoſitionis. vnde fateor ꝙ male facit & grauiter peccat ei quoq; eſt reſiſtendum ſcd'm ea que dixi ſupra, Simili modo reſpondeo ad glo. in. c. propoſuit. de conceſſi. preben. que videt̄ dicere ꝙ papa non pōt immutare vniuerſalē ſtatum eccleſie quia exponi non pōt. i. nō debet ſimilis expoſitio. habet̄ de ſta mona. verum quia illud dicimus nō poſſe quod nō poſſumus cōmode. ff. de condi. inſti. l. filius. ff. de verbo. ſig. l. nepos proculo, Et dato etiam ꝙ vere nō poſſet ex hoc non ſequit̄ ꝙ illud quod facit eſſet ipſo iure nullum tanq̄ factum lege prohibente quia nō ꝓcedit vltra penam imponendo ſcd'm theoricam legiſtarum. C. de legi. l. non dubium. per Bar. ff. de noui ope. nun. l. pretor § . i. per Card. flo. in. c. fi. de poſtu. prela. nullo enim iure diuino vel humano cuius meminerint inuenitur ꝙ papa faciens quod nō debet etiam ſi notorie ſcandalizet eccleſiā debeat deponi in cauſa hereſis: ergo nec nos debemus inuicti ſapiēter proprie: & hoc dicitur de cōſti. ne inuitaris. Erubeſcimus enim cū

ſine lege loquimur.C.de colla.l.illam.cum vulgaribus & preſertim in tã arduo negocio in quo profecto valde admirandum eſt ꝙ ſi talis pena depoſitionis poſſet imponi alicubi per ſanctos patres aut ſacra concilia hoc deciſum non ſit.

Illam gl. etiam dicunt non eẽ veram Auguſti. deancho. Petrus de palude & archiepi. florenti nus illos referẽs in tertia pte ſue ſũme. titu. xxiij. ca. iiij. §. iij. incipiẽte queritur vtrũ papa.

¶ Solum hec falſa opinio pullulauit ex illa maledicta glo. que eſt. xl diſt. ſi papa. que tamen nihil dicit de pena depoſitionis ſed ſolum dicit ꝙ de alio crimine q̃ de hereſi papa poteſt accuſari non tamen dicit ꝙ ex illa accuſatione ſequatur depoſitio: immo tex. in preall'.c. ſi papa. id agat per qđ innumerabiles populos inducat ad predicationem quod ſatis eſt turbare ſtatum eccleſie a nemine ẽ iudicãdus excepto caſu hereſis vt ibi ſubiungitur. vnde non video hunc errorem aliunde ꝓmiſiſſe q̃ a rõe ambitiõis & cupiditatis regnãdi. Ad.c.& ſi illa.i.q.vij.xxv.q.i.q̃ ad perpetuam.&.c. ſunt quidem. Reſpondeo con ✱ papa. & in titulo. xxiij.c.ij.§.quinto. in fi. Sed aduerte quid.do. Petrus de monte accutiſſima colera hic excitatus dixerit. glo. illa ſingularis cõiter & per oẽs quaſi cõprobatur. vt dicit Panor. in.c. ſignificaſti. de electi. & ibi vide Landrianum in ſuis additionibus vberrime demanlia cõciliorum generalium. Idem Panor. in.c. propoſuit. colũ. fi. de conceſ. preben. & in.c. cum veniſſent. in. iij. col. de iudi. & in diſputatione ſua incipiente epiſcopus. & quidem rector. in fine ſecundi dubij ſubiungens ꝙ totus mũdus. glo. illam approbat. illam etiam ſequitur excellentis memorie doctor Ludo. roma. in cõſi. cxxiij. qõne diſcutienda. & Bal. in.c. olim. circa fi. de reſcrip. & illa glo. hodie eſt canonizata per ſacrum cõcilium cõſtancienſe: vt patet in ti. de auto. ſacro cõcilio.c.i. in pragmatica. Ideo de ea heſitare & ꝓpter uum & ſacrilegium eſſet. N. chalmot doctor pictauenſis.

cedendo ꝙ cõtra ſtatum eccleſie vniuerſalis papa non poteſt diſpenſare: & ſi diſpenſat conuincitur errare & male facere: quod intelligo quando ſine cauſa facit: non tamen probant illa iura quod ſi faciat poſſit contra eũ ꝓcedi: quia eius delicta ſolius dei iudicio ſunt reſeruata. ix. q. iiij. nemo. &. c. aliorum: ĩmo poſſet dici ꝙ etiam cõtra vniuerſalem ſtatum eccleſie papa poteſt diſpenſare dũmodo non concernat fidem. pro hoc allego glo. que ita intellecta eſt valde notabilis in. c. propoſuit. de cõceſ. preben. intelligendo ꝙ illa verba ibi poſita quod ĩtelligo in his &c. Referantur ad omnia precedẽtia ꝙ patet. argu. de appella. c. ij requiris. &. c. inquiſitione. per Bart. ff. de lega. i. l. talis ſcriptura. & hec ſufficiant de iſta cõcluſiõe in qua multa notabilia dicta ſunt.

Quarta cõcluſio.

¶ Quarta concluſio eſt papa poteſt de plenitudine poteſtatis concilium legitime congregatũ iuſta cauſa tamen ſubſiſtente diſſoluere. iſta concluſio multipliciter deducitur. Primo ſi concilium generale ſumit robur & autoritatẽ a papa. xvij. diſt. per totum. de elec. ſignificaſti. & ſepius probatum eſt: ergo ab eodem poteſt diſſolui ipſo ſubmouenti ſuam impartiri autoritatem: quia eiuſdem eſt diſſoluere & deſtruere cuius eſt condere. C. de legi. l. i. de iudi. cum veniſſent. cũ ſimilibus. Item papa tollit ius diuinum diſpenſando contra euangelium: vt nota. glo. xxx. q. i. ſunt quidem. l. diſtin. ex penitentibus. in tex. & glo. Nam ordinare bigamum eſt contra apſm. de bigamis. ſuper eo. &. c. a nobis. habet ad thimo. iij. Et tamen papa cõtrarium facit. Item papa diſpenſat contra vniuerſalem ſtatum eccleſie. de conſangui. & affini. non debet. xxxv. qõ.

v.ad ſedem.& quod ibi notatur.lxviij.diſtinc. cor epiſcopi. Item diſpenſat contra vetus teſtamentum in decimis dandis.de decimis ex parte.& text.& de conceſſio. preben. propoſuit. in glo.& tamen peeceptum decimarum eſt de iure diuino.xvi.q.i.reuertimini ad me.&.c.omnes. de decimis tua nobis.Item in voto papa diſpenſat.de voto.ca.i.&.c.magne.cum ſequentibus. quod tamen eſt de iure diuino.iuxta illud euangelij.vota reddite.vt habetur in preallegato ca. magne.Idem in iuramento: & tamen ſcriptum eſt.Redde domino iuramenta tua:vt legitur deuterono.v.matthe.x.de iureiuran.& ſi chriſtus Item diſpenſat contra multa capitula quattuor conciliorum vt habetur in tex.& glo.xv.diſtī. ſicut ſancti.no.glo.de ſtatu mona.cum ad monaſterium.Item diſpenſat in ſecundo gradu affinitatis collateralium equalis linee.de conceſſio. preben.propoſuit.in glo.de reſtitu.ſpolia:litteris.in glo: & ibi per docto. Item cum monacho diſpenſat contra votum caſtitatis & aliorū ſubſtantialium regale,nota.glo.in preallega.c.cum ad monaſterium.per Iohan.andr.de re iudica.ſemel deo.libro.vi.Item diſpenſat cum ſubdiacono vt contrahat matrimonio: qui tamen ex voto tenetur ad caſtitatem. tex eſt.xxxi.diſtin. de illo.licet glo.ibi dicat contrarium.& in.c.cum ad monaſterium.preallega. Item diſſoluit matrimonium non conſummatum.de conuer.coniuga.ex publico.& tamen matrimonium eſt de iure diuino:quia fuit inſtitutum in paradiſo.de biga,debitum.& ibi nota.Io.andr.de frigi.c.fi. eſt tex de voto.c.i.libro.vi.& habetur Gene.ij. Item ſolus papa ex cauſa deponit imperatorem

licet de honeſtate requirat concilium.de re iud. ad apoſtolice.§.nos itaq; lib.vi.& ibi no.in gl. Item deponit regem.xv.qōne.vi.alius.ex quibus autem cauſis imperator vel rex poſſit deponi not.per hoſtien.& Iohan.and.in prealleg. cap. ad apoſtolice.credo etiam aliud notandū in.c.grandi. de ſupplen.neg.lib.vi. item ſolus papa ex cauſa poteſt deponere cardinales nec habet neceſſe conuocare concilium gloſ. eſt valde not.de cleri.non reſi.ex geſtis & ibi per Innoc. not.de ſciſma.cap.i.libr.vi.Licet papa de honeſtate benefaciat in his arduis requirere concilium cardinalium vt no.in.d.cap.i.de ſciſma p Iohan.mona.in.cap. ſuper eo . de here.libr. vi. probatur qui fi. ſint leg. cap. per venerabilem ver.rationibus.¶Huic ſumpta occaſione iudicentur quero a quo tempore incipit dignitas cardinalium dico q tempora quo conſtantinus dotauit eccleſiam romanam non erant cardinales quia de e s non facit mentionem ſed de clericis. Poſtea cum ſilueſter papa fecit ſynodum generalem erant cardinales.ij.q.iiij.preſul.& qa iſta non eſt de noſtra materia remitto ad not. p archid.de elect.vbi periculum.lib.vi.Plura alia etiam idem archidiaconus narrat de cardinalibus.xxij.diſtinct.ſacroſancto.An autem vacante ſede collegium cardinalium poſſit alium cardinalem de nouo creare no.per eundem archid.lxxix.di.nulli vnq̄ per hoſtien.de elec.Licet nos habemus gloſ.in clemen. ne romani. de elect.ad quam ſufficiat remiſſio. Quot vero ſint tituli cardinalium reſpondeo q inter cardinales ſunt epiſcopi quidam preſbyteri quidam diaconi infra autem hos ordines nullus alius eſt

§.hūc ſtī pta.ꝗ his qōnibus vide martinū clandēſem in ſuo ſuccito tractatu de car. & diffuſius p and. ſic.in elegantiſſimo tractatu de p̄ſtātia cardi. quē in iuuentute ſua edidit iō mī ta ibi dictapoſtea grādiori euo effectus retractauit vt in primo volu.ſuorū cōciliorū cōcilio p̄mo liqdo videre eſt.n.chalmot.

quia non eſt cardinalis qui ad minus non ſit dia conus vt no. in clemen. vt hisqui de eta. & qua li. Sex autem ſunt tituli epiſcoporum cardina/ lium quos no. hoſtien. de confirma. vti. & inu/ ti. examinata videlicet: hoſtienſis: portuenſis al baneñ. preneſtinus: ſabinenſis: tuſculanus. Titu li preſbyterorum cardinalium ſunt viginti octo videlicet ſctẽ crucis. ĩ hieruſale: ſcti marcellini & petri quattuor coronatorum ſanctorum Iohan nes & pauli ſancte anaſtaſie ſancte ſabine ſancti ſtephani in celio monte ſancti clementis ſancti nerei & archillei ſancte ſuſanne ſctẽ potentiane ſancti ſiſti ſancti petri ad vincula ſancti martini in montibus ſancti euſebij ſancte priſce ſancte praxedis ſancti vitalis ſancti cyriaci. In tinnis ſancti marci baſilice. xij. apoſtolorum ſcti mar/ celli ſancti laurentij in damaſo ſancte ſabine traſ tyberim ſancte cecilie ſancti chriſoſtomi. Titu li diaconorum ſunt hi. ſancte lucie ſeptem ſocij ſancte marie in aquaria ſancti theodori ſancte marie in coſmediu ſancti georgij ad verũ aure um ſancti coſme & damiani ſancte marie noue ſancti adriani ſancti ſergij & bachi. ſancte ma/ rie in via lata ſancte marie in portitu ſancti an geli. ſancti nicolai in carcere tuſculano. ſancte marie in dominica. ſancti euſtachij ſancte lucie inter imagines. ſancti viti in maccello. ſancte a/ gathe. Redeundo ad propoſitum vico ꝙ ſi pa/ pa poteſt facere om̃ia illa de quibus ſupra & plu ra alia que cauſa breuitatis omitto. que videtur eſſe grauiora multo fortius poterit diſſoluere cõ ciliũ generale quod ab eo recepit poteſtatem & autoritatem: pro hoc facit quod papa poteſt in totum tollere ſtatuta conciliorum etiam corpo

Tituli cardinalium

Quã iuriſdi. habuerit car. in ſuis titulis ponunt Ioh. an. ab. & feli. in. c. his q de maio. & obe. quoſ videris & barba. ĩ ꝑma. q. baſilica ꝙ̃ ꝑſtã. cardi. col. xiij. et dicit Ioh. mona. in c. vnico ꝙ̃ maio. & obe. li. vi papa ſibi rñdiſſe ꝙ dñi car. in eoꝶ ti. habẽt iuriſ/ ditiõem epãlẽ hoc ſequũt ar chi. dom. & philip

pus fran/ cus ibi ꝑ tex. ſingu larē in. d. c. his qui quā p̄p. ibi ſingl'a rizat & ī c. dilectuſ de capel. mona. N chalmor.

re iuris clauſa.quod patet.nam quod īferior an
nis.xx.poſſet fieri ſubdiaconus aut. xxv. diaco
nus vel.xxx.ſacerdos erat expreſſe ꝓhibitum
per concilia generalia vt habetur. lxxvij. diſti.
ſubdiacunus.c.placuit.c.epiſcopus.Benedictio
nem &.c.in veteri que omnia ſunt ſtatuta con
ciliorum generalium vt patet ex ſupradi. Et ta
men papa omnia illa ſubſtulit.patet in cle.gene
ralem de eta & quali.& ibi no.in gl.nec mirum
quia non debet reprehenſibile iudicari. ſ.ſcd'm
varietatem temporum ſtatuta variantur huma
na vt dicit tex.de conſan.& affi.non debet.no/
uis enim morbis noua conuenit antidota prepa
rari.de iura. calum.ceteri pro hoc facit qd' no.
Inno.vt dixi.de conſue.quanto.qui dicit ꝙ pa
pa ſubſiſtente magna cauſa & alijs nota poteſt
facere cōtra vniuerſalem ſtatum eccleſie.Et ver
ba chriſti telligunt̄ quodcunq; ligaueris.ſ. per
conſtitutiones vel precepta quia illi eſt in omni
bus obedien.niſi ſint contra fidem vel ei ſpecia
liter prohibita verba ſunt Inn.ad litterā. Quid
plura.de hoc eſt glo.magna multum ſingulari
ter notanda in.c.vbi periculum de elect.lib. vi.
in ver.concilio que tenet ꝙ papa de plenitudi-
ne poteſtatis poteſt diſſoluere concilium qa nul
li concilio eſt ſubiectus vbi ergo habemus gloſ.
fulcitam autoritatibus quibus ſupra certe teme
rarium videtur eſſe ab ea recedere nec videtur ī
tali materia quicq̄ melius poſſe reparari q̄ acce-
dere ad hos ſāctos patres & deuotiſſimos meos
qui tex.& glo.compoſuerunt qui nec odio nec
grā ſeu alij animi cū morbo ſubiecti nobis ṽita
tem aperuerūt.non pretereamus ergo terminos
quos poſuerunt patres noſtri.xxv. q.i. que ad

perpetuam ne in nobis illud euangelicum im-
pleatur ve vobis qui dicitis bonum malum &
malum bonum ponentes lucem tenebras & te
nebras lucem.xi.q.i.ve vobis neq; afferamus
nouas & doloſas ſtateras vbi appendamus qđ
voluimus pro arbitrio noſtro dicentes hoc gra
ue eſt hoc leue.xxiiij.q.i.Non afferamus hoc di
co pro his qui ſacros canones damnare auſu te-
merario non verentur quibus illud domini in
euangelio dicendum eſt.Sinite illos.ceci enim
ſunt & duces cecorũ tranſſumptiue de voto ma
gno.xi.q.iij.inter verba.Ex premiſſis infero ꝙ
cũ ſubſiſtente iuſta cã diſſolutionis p̃ceptũ pa-
pe ſatis equum videat̃ ei ab omnibus ẽ obediẽ.
ꝑ ſupradicta & p̃ſertim ꝑ illum tex.qui iudicio
meo in hoc eſt multum ſingularis.xix.di.in me
moria adeo vt putem non obedientes tali prece
pto peccare mortaliter q̃a q nõ obedierit p̃ncipi
morte morieť.de maio.& obe.c.ij.xi.q.iij.q reſi
ſtit.Nec dr̃ tali p̃cepto papa euertere aut decolo
rare ſtatum eccľie vt qdã putãt.nunc em̃ bñdice
reť facere hoc qñ ꝓhibereť ĩperpetuũ fieri cõci
lia gñalia aut totis viribus ĩpediret quodcunq;
gñaliter cõciliũ fieret nã ſi hoc faceret nõ eẽt ei
obediendũ ĩmo totis viribus reſiſtẽdũ.vt plene
dixi.ś.in tertia cõclu.ſed ſi ex cã vnũ cõciliũ ſe-
mel diſſoluit ep̃s intentionis ꝙ alibi & alio tp̃e
aliud celebreť in quo eadẽ veniãt diſcuciẽda q̃ i
p̃mo nõ video qs iſtis reuelauit iſtud eẽ ſubuer
tere ſtatũ eccľie.¶ Ad qđ exprobandũ adduco
tria ſiľia p̃mũ ẽ papa ñ p̃t deponeř oẽs ep̃os mũ
di:vt no.gl.ix.q.iij.ꝑ principalem q̃a hoc eẽt be
ne decolorare ſtatum eccleſie ſed vnũ duos vel
plures nemo ſane mentis dubitabat ip̃m poſſe

deponere:vt in.c.veritatis.de dolo & contu.cũ ſi.Secundum ſimile eſt papa non poteſt ſua con ſuetudine aut precepto inducere ne quis contra hat amplius matrimoniũ aut contracta omnia diſſoluãtur:quia hoc eſſet cõtra preceptum dñi. Gene.ŋ.Creſcite & multiplicamini &replere ter ram ac eſſet turbare ſtatũ generis humani quis autem negabit ipm poſſe vnum duo vel plura matrimonia diſſoluere nõ ſecuta carnali copula vel cõtrahenda impedire ſeu ꝓhibere vt patet de matri.cõtrac.cõtra ius.de eccle.Tertiũ ſimile habet̃ in glo.quam ad hoc reputo valde notabi lem in ca.a nobis.de deci. vbi glo.tenet ꝙ papa poteſt alicui ſpãliter ex priuilegio concedere ne teneatur ad decimas ſoluẽdas quia hoc nõ eſt fa cere contra ius diuinũ:nõ tamen poſſet facere p̃ ceptũ aut cõſtitutionẽ que omnino tolleret ob- ligationẽ preſtandũ decimas licet enim ius natu rale aut diuinũ nõ poſſet per papam oĩo tolli. põt tamen quibuſcũq; ſpecialiter remitti vt no tabiliter dicit illa glo.Sic etiam eſt in propoſito noſtro:licet omnia cõcilia generalia & omni tẽ- pore celebranda non poſſit papa diſſoluere aut percipere ne fiant quia cõuinceretur errore.xxv. q.i.ſunt quidẽ tamen vnũ ſubſiſtente cauſa po- terit ipẽ diſſoluere & multomagis de loco ad lo cum cõmutare quia illa nõ eſt plenaria diſſolu- tio ſed tm̃ quedam trãſmutatio neq; debet eccle ſia dei ſi in ſpiritu ſancto eſt legitime congrega ta ꝓpter hoc inſurgere contra romanũ pontifi- cem aut eius ſacratiſſimã ſedem neq; debet cura re magis de vno loco ꝙ̃ de alio ſed attendere. Il lud verbum dñi vbicunq; fuerunt duo vel tres in nomine meo congregati.Ego in medio illoꝝ ſum.

ſum. Nota dictionē vbicūq; ex qua colligitur ꝙ non debet haberi conſideratio magis iſtius loci ꝗ̄ illius dūmodo ipſa eccleſia capiti ſuo vniatur & in ſpirituſancto legitie cōgregeť. ¶ Quinta cōcluſio cauſe fidei ſunt ad papam & eius ſedem apoſtolicā tanꝗ̄ ad verum & ſummum iudicem deferende. Iſta cōcluſio clare deduciť per ea que no. glo. xix. diſt. anaſtaſius. vbi glo. tenet ꝙ papa pōt ſi eſt in cōcilio generali cauſas fidei ꝑtractare. hanc partē tenet beatus Tho. ſcd'a ſecunde. q. i. ar. x. Ad idem. iij q. vi. dudum. iuncta glo. in ver. maiores que inter cauſas deferendas ad ſedem apoſtolicā enumerat cām fidei. ꝑ hoc glo. de offi. leg. ꝙ tranſlationē. ad idem expreſſe. xxiij. q. i. quotiēs. vbi dicitur quotiēs oritur queſtio fidei omnes prelati illam ad petrum debent referre: hec pars conuincitur exemplo & verbis Hiero. qui an bene vel male de fide ſentire vult cōſuleat romanū pontificē. xxiiij. q. i. hac fides &. c. qm̄ vetus facit ea. cā. &. q. rogamꝰ pro hoc eſt expreſſum de baptiſ. maiores. in principio. xvij. diſt. huic ſedi. &. c. nec licuit. hoc patet ex verbis xp̄i in euangelio dum dixit petro ſymon ſathanas expetunt vt cribraret te ſicut triticum ego aūt oraui pro te vt non deficiat fides tua. de fide ergo ad petrū & ſucceſſores recurrendum eſt qm̄ ad eos de ipſa ꝑtinet cognoſcere & diffinire. Et huic diciť qui nō credit ꝙ ſedes apoſtolica credit hereticus eſt. de ſum. tri. & fide catbo. c. i. &. ij. & pro hoc de conſe. diſtin. ij. ego berengarius. vbi ille berēgarius ex hereſi ad fidē reuerſus confitetur veram eſſe fidem quam fecit romana eccleſia & ſedes ap̄ſica ſentit: al's ſeruat & predicat. Pro hoc facit quod habeť Exo. xviij. vbi precipitur a deo moyſi vt eligat cētu

Quinta cōcluſio pricipal.

riones & tribunos in populo qui de cauſis infe-
rioribus cognoſcat. Illud autē quod fuerit ma-
ius referat ad moyſen vt ibi. ¶ Vltimo hec con
cluſio probat̄ per id quod legit̄ de vteron. xvij.
vbi dicit̄ ſe difficile vel ambiguū apud te iudi-
cium eſſe proſpexeris inter ſanguinē & ſangui-
nem lepram & lepram cauſam & cauſam iudi-
cium etiā inter portas videris variare venias ad
ſacerdotes leuitici generis & ad iudicem qui illo
tpe fuerit q̄ iudicabit tibi iudicij veritatē & fac
quecunq; dixerint hi qui preſunt loco quem ele
git dn̄s ſequariſq; eorum ſententiā qui autem ſu
perbierit nolēs obedire ſacerdotis myſterio qui
eo tempore miniſtrat dn̄o deo tuo decreto iudi
cis morietur: que verba clare ſonāt maiores cau
ſas eſſe ad papam deferendas que eſt ſacerdos ſu
pra ſacerdotes leuitici generis in eternū ſcd'm or
dinem melchiſedech conſtitutis a deo iudex vi-
uorum & mortuorum intelligunt̄ autem verba
premiſſa dum dicuntur inter ſanguinem & ſan-
guinem ſcd'm Inno. quādo agitur de crimīe: pu
ta de homicidio vl' de alio inter leprā & lepram
quādo agitur de hereſi quia ſicut lepra eſt mor-
bus contagioſus inter cauſam & cām qn̄ vertit̄
cauſa ciuilis: puta ex cōmodato vel depoſito vl'
ſimilia. Et qualitercunq; exponantur vnius tm̄
ſenſus eſt q̄ in omni foro vt in omni caſu diffici
li vel dubio ſtandum eſt diffinitioni pape vt in
iuribus prealleg. &. ij. q. vij. quotiens. Quod au
tem dicit iudiciū inter portas &c. exponitur in-
ter iudices. iuxta illud quod habet̄ pſal. xliiij. ad
uerſum me loquebantur qui ſedebant in porta.
hec & alia multa ad hoc propoſitum bene faciē
Sexta cō- tia habent̄ in. c. per venerabilē. qui ſi. ſint legi. in
cluſio. tex. & glo. & p doc. ¶ Sexta cōcluſio eſt vacāte

ſede apoſtolica conciliū generale non pōt pone
re manum ad ea que ſunt reſeruata romano pō-
tifice in ſignū ſupreme poteſtatis. Iſta cōcluſio-
habetur trāſumptiue.xix.diſt.ita dn̄s ad omniū
apoſtolorꝝ officiū pertinere noluit vt in beatiſ
ſimo petro oīm apoſtolorum ſummo principa
liter collocarent vt ab ipſo vellent quodā capi-
te dona ſua in corpus omne diffunderet. Ex qui
bus ſatis euidēter colligit omnes adminiſtratio
nes debere a petro:& ſic ad papam in eccleſia de
ſcendere. Eſt autē ille tex.perpetuo menti tenen-
dus quia notabiliter declarat quomodo eccleſia
habeat clauium poteſtatē ꝓ hoc facit quia vni
uerſalis eccleſia eſt corpus myſticum papa vero
in eccleſia eſt loco dei caput huius corporis huic
petrus fuit appellatus cephas & caput omnium
apoſtolorum.xxij.diſt.ſacroſancta:ergo conci-
lium non poteſt ſine papa hec dei dona excerce
re ſeu membris eccleſie impartiri.idem facit.xx
iiij.qō.i.loquit̄ vbi vt vnitatem xp̄s in eccleſia
deſignaret fundauit eccleſiā ſuper ea ſancto pe-
tro per iſta verba. Tu es petrus &c.ip̄e enim fuit
creatus p̄latus: vt in prealle.c.ſacroſancta.xxij.
diſt.lxxx.diſt.in illis. vnde non poteſt conciliū
de dignitatibus ꝓuidere cum non apoſtoli ſed
petrus tenuerit in terris vicem dei.de trāſla.pre
la.c.ij. Et dixi.ſ.in prima qōne. Si enim aliter di
ceremus certe diſrumperetur vnitas eccleſie ad
quā deſignādū dn̄s ſolū petrū p̄fecit vt ſepius di
ctum eſt. Ad idē facit quia mortuo papa eccl'ia
vacat.in cle.ne romani.de elec.de ſciſma.c.i.li.
vi.ergo poteſtatem papalem eccl'ia exercere po
teſt.ex quo vacat. Item hec eccleſia terreſtris eſt
diuinitus exemplata ab illa triumphanti & ce-
leſti.lxxxix.diſtin.ad hoc.notat̄ glo.in clemen;

ad noſtrum ſed in celeſti curia eſt vnus qui cun
cta miniſtrat & cui omnia obedi unt.ſ.deus ſi/
ne quo nihil fieri pōt ergo idē in hac militante
vt ſine pape licētia ſeu autoritate nihil fieri poſ
ſit. Ipſe enim ē qui omnia miniſtrat & ſine quo
papalis dignitas exerceri non poteſt. Item facit
quia ouile debet eē diſtinctum a paſtore ſcd'm
illa verba euangelica Ioh.x. fiet vnum ouile &
vnus paſtor. Eccleſia ſiquidem eſt loco ouilis
& papa loco paſtoris deus autem eſt ouile cu=
ius non eſt paſcere ſed paſci neq; paſtoris offici=
um occupare. Item ſi diceremus contrarium ſe=
queretur ꝙ non eſſet neceſſe eligere ſummum
pontificem aut ſaltem per hoc eius electio tar=
daretur ſi omnia per concilium poſſent expedi
ri quā tamen tarditatem iura abhorruerunt qa
exiſtimarunt ex ea eccleſiam dei magnam paſ
ſuram calamitatem & iacturam de elect. licet
&.c. vbi periculum libro. vi. & in clemē. ne ro
mani. ſed iſtam queſtionem fortiter obſtat. qa
poteſtas tradita a chriſto eſt penes eccleſiam vt
dictum eſt.ſ. in prima cōclu. licet per papam ex
plicet̄ & exerceatur ergo vacante ſede q̄ſi ſit cō
ſolidatū exercitium cum habitu poterit eccleſia
exire in tales operationes item facit quod habe
tur act. i. vbi patet ꝙ vacante apoſtolatu inde
proditoris omnes apoſtoli & diſcipuli tractaue
runt de eius ſucceſſore & elegerunt duos ex om
nibus.ſ. barnabam & mathiam & poſitis ſorti=
bus quis eorum preferetur cecidit ſors ſuper ma
thiā & ſic iſte fuit aſſumptus in duodenario nu
mero. Et licet tunc non eſſent epātus ita diſtri=
cti ſicut his tpibus. xxv. di. olim hēbāt tn̄ curā
oīm icōi.i.q.i. xp̄s. & no. de ꝓba. cū cā. §;.i. ergo
petrus tunc paſſus eſt vt omnes prouiderēt i cōi

preſumendum eſt ꝙ hec ptās ſit apud vniuerſa
lem eccleſiam q̄ repreſentat̄ per concilium gn̄a-
le ꝓ hoc videtur tex. lxviij. di. quorum vices. itē
facit. lxxviij. di. ſi quis pecunia. vbi mortuo pa
pa cardinales cum toto clero excōicant intruſū
in papatu & ſic electio clericorum exercet iuriſ
ditionem ſede vacante facit clem. ne romani de
elect. vbi mortuo papa prohibent̄ cardinales ſe
intromittere de ſpectātibus ad ipſum nec aliq̄d
ibi dicitur de concilio: cum ergo non ſit prohi-
bitum ſatis videt̄ eſſe permiſſum. ar. de p̄ſum.
nonne. ff. de iudi. l. cum pretor. Item ſi poteſtas
mortuo papa non remaneret penes eccl̄iam vel
non poſſet exerceri ſequeretur abſurdum ꝙ ec-
cleſia remaneret ſine regimine quod non ē cre-
dendū. arg. de homi. ꝓ humani li. vi. & qđ ibi
no. Inno. Nam multa poſſent grauiſſima occur
rere circa creationem pape que forte nō poſſent
accelerari in quibus eſſet neceſſariū vti plenitu
dine poteſtatis. item duobus cōtēdentibus đ pa
patu recurratur ad iudicium concilij generalis.
lxxix. di. ſi duo. vt dixi. s̄. in p̄ma cōcl. & ſic ī ca
ſu dubij eccleſia exerceret iuriſditionē ergo idē
multomagis vbi nullus ſubeſt. Item concilium
oli ꝓuidebat de papatu. lxxix. di. ſi trāſitus ergo
potius pōt ꝓuidere de inferiobus dignitatibus.
Ad idē facit qa apl̄i euntes ꝑ mūdum ordiabāt
p̄ſb̄ros ꝑ ſingulas eccl̄ias. act. xiiij. iſta motiua
re vera videntur vrgentia tn̄ipi nō obſtan. te-
neo cōclu. premiſſam quam tamen limito quan
do nulla ſubeſt neceſſitas prouidendi de digni-
tatibus vel alijs occurrētibus an̄ creationē pape
qa tunc non debet cōcilium ſe de talibus intro
mittere nā de iure & antiq̄ cōſuetudine eccleſie
ptās prouidēdi de ep̄atibus ꝑtinet ad papam vt

dicit glo.que eſt menti tenenda de elect. q̄q̄.lib.
vi.facit.lxxx.di.in illis.xxij.di.ſi licet ptās pro
uidēdo de inferioribus bñficijs ſit data epis.xxi
q.vij.omnis baſilice.x.q.i.regenda nō debet cō
concilium contra has antiquas ordinatiões ali
quid attenuare nec iura & p̄eminētias pape vio
lare.arg.in clemen.ne romani.de elect.de maio.
& obedi.cum inferior.item ſicut capitulum qd
repreſentat eccleſiam carhedralem de teſta.rela/
tum.ij.non ſuccedit in poteſtate conferendi be/
neficia ad ſolius epi collationem ſpectā .ne ſede
vacan.c.i.li.vi.ita nec concilium debet ſuccede
re pape in ptāte cōferēdi bñficia& alia faciēdi q̄
ad eum ſolum ſpectari videnť p̄ſertim qa nō pt
dici plenum concilium ſine papa.xvij.di.mul-
tis.Concluſiue itaq; videť poſſe dici qꝫ vbicūq;
magua neceſſitas vrget nec aliter poſſet per cō
ſtitutiones iam factas prouideri neq; ſine ma-
gno damno poſſit expectari creatio ſummi pō
tificis tunc de pertinentibus ad papam conci/
lium poteſt ſe intromittere & ita procedunt ar.
ſupra facta contra iſtam concluſionem: ſicut
enim neceſſitate vrgente vnum membrum vti
tur officio capitis ipſe autem xp̄s cuius negocia
geretur tunc erit verum caput eccleſie ſiue vi
cario vt no.glo.in cle.ne romani Erit ergo cōci
linm adminiſtrator neceſſarius non voluntari-
us & hoc vr̄ hr̄e magnam equitatem nec obſtat
quod dictum eſt ſupra de mathia apl̄o quia di
co qꝫ in illa congregatione petrus fuit tanq̄ pn
cipalis & propoſuit negocium omnes & ſimul
ꝓuiderūt pp maiorē firmitatē eccleſie nouitatē
Et qa ip̄e petrus voluit & cōſentit poſtea tn̄ ip̄e
ſolus de epatu ꝓuidit vt in p̄alle.c.i.illis.lxxx.
di.q tex.ē menti tenēdus qa declarat ptātē pape

ſupra ecclīam & cōciliū exēplo itaq̄ pri poſſet facere papa ſi vellet ad ardua tractāda vocare cō ciliū vt no. Inn. de cle. nō reſi. ex geſtis de re iud. ad apl'ice. li. vi. nec ptās fuerit tradita toti ecclīe qa dico q̄ dn̄s fecit omnes apl'os pares reſpectu cōſecratōis & ordinis nō āt reſpectu ptātis iuriſ ditionalis in q̄ petrus p̄fuit oībus vt no. gl. xxi di. in nouo. xxiiij. q. i. loquit̄. q ſi. ſint leg. p ve/ nerabilem. qui tex. eſt valde bonus ad hoc vel tenendo deſtincte q̄ omnes ptās ſit in ecclīa di/ cendū illud eſſe quo ad habitum quo āt ad actū & exercitiū eſt in petro & eius ſucceſſoribus vt ſupra ſepiſſime declaratum eſt. ¶ Huic dico q̄ viuente vno vero pontifice ex quo ceſſat om/ nis ratio neceſſitatis cōciliū gn̄ale nō p̄t ponere manū ad eā que ſunt pape reſeruata p rōnes ſu/ pra deductas itē q̄a eſſet ponere duo principia ī ecclīa qd' eſt hereticum. xxiiij. q. i. loquit̄. &. §. fi. xxij. di. c. i. Itē p hoc ē talis rō certū eſt q̄ duo idem ī ſolidū eodem modo poſſidere nō p̄nt. ff. ſi modo. l. ſi vt certe. §. cōe duobus vehiculum Sed nemo dubitat q̄ papa verus & vnicus ē in ſolidū in quaſi poſſeſſione adminiſtrandi papa tū & exercēdi ptātē clauiū in tota ecclīa vt patet in ſuperioribus: ergo codē tpe cōciliū nō pōt eē in tali q̄ſi poſſeſſione p p impoſſibilitatē: turbat enim concilium iuriſditionē pape ex quo impe dit ſe de his que ſibi ſunt reſeruata in ſignū ſup me poteſtatis. ¶ Super hoc dico q̄ viuente vni co paſtore non heretico concilium nō poteſt ab ſoluere vl' alteri cōmittere vt abſoluat a nota ex cōicatōis a qua non ſoluit inferior romano pō/ tifice ſicut eſt illa que incurritur per canonem. xvij. diſtinct. iiij. ſi quis ſuadente diabolo. item nō pōt diſpēſare ī. ij. nec. iij. gradu cōſanguīitatis

nec pōt cum irregularibus diſpēſare.pro quo al
lego glo.valde ſingularem in.c.clerici.de cleri.
excō.que eſt notanda.Item non pōt palliū tra-
dere archiepis quod ſumit de corpore beati pe-
tri.de elec.ſignificaſti.Et breuiter non pōt face-
re reſeruata pape:& ſi faciat nullius ſūt momēti
tanq̄ facta a non habente poteſtatē.vij.q.i.da-
gobertum.de iurepatro.quod autem.cum ſimi.
Pro quibus facit hec ratio ī ſimili licet papa ha
beat iuriſditionē temporalem in habitu tamen:
quia exercitium eſt collatum in imperatorē vt
eſt concors ſententia canoniſtarū in.c.nouit.de
iudi.nō poteſt papa viuente imperator exire in
actum iuriſditionis tēporalis.& quod habet in
habitu deducere in exercitiū quia xp̄s iuſſit pe-
tro extrahens gladium.& Malchum percutien-
ti vt gladium reponeret in vaginā.Eo aūt mor
tuo bene poteſt.de fo.compe.licet.quod intelli-
go ſane in terris imperij.nam in terris eccl'ie ſem
per poteſt.de appellatio.ſi duobus.& ibi no.ſic
in ꝓpoſito licet fateatur etiam habuiſſe claues
verum eſt tranſumptiue.de elect.ſignificaſti.&
alibi.Tu aliquando conuerſus confirma fratres
tuos.Luce.xxij.que verba ſonant in exercitium
ergo viuente papa nō debet etiā quod habet in
habitū quouiſmodo ad actū deducere ꝑ premiſ
ſa.Et hoc cōcludo generaliter eſſe verū in oībus
ꝑtinētibns ad ſummū pontificē de qbus ꝑ glo.
de offi.leg.ꝙ tranſlationem.de exceſ.prela.ſicut
vnire.Et hec ꝓ preſenti ſufficiat de iſta materia.

EX PREDICTIS his circa p̄miſ
ſorum ſummoꝝ pontificum & ge-
neralium conciliorum poteſtatem
nunc ad imperatoriaꝫ maieſtatem
trāſeundū eſt:& aliqua de ipſius offi

gine & poteſtate breuiter ſubiūgēda. ❡Q uero itaq; primo vnde imperiū habuit originem aut initiū. Reſpōdeo in hoc eſſe opiniones quidem em̄ putant ꝓceſſiſſe a deo & iure diuino ore xp̄i fuiſſe approbatū per illud quod habet̃ Matthei xxij. Reddite que ſunt ceſaris ceſari: & que ſunt dei deo. Item imperiū a celeſti maieſtate traditū eſt.C.de ve.iure enucle.l.i.xxiij.q.iiij.queſitum. benefacit.xi.q.iij.qui reſiſtit.&.c.iulianus. vbi qui īperatoris reſiſtit ordinatiōi dei reſiſtit. Ad idem.xi.q.iij.imperatores. ꝓ quo benefacit qd' ſcripſi in repe.c.debitores.de iureiur.quia imperium deum ſequit̃.in aut̃.cōſtit.que de digni.§. penul.col.vi.item imperator eſt pater oīm poſt deum.in aut̃.neq; vxor.ꝙ de iure fiſ.col.vij. itē imperium & ſacerdotiū ex eodem fonte procedunt.in aut̃.qūo opor.epiſ. Pro hoc facit quod habet̃ Gen̄.i.fecit deus duo lumīaria valde magna vnum ꝙ preeſſet diei aliud quod p̄eſſet nocti que verba referunt̃ ad pontificalem auctoritatem & imperialem maieſtatē.de maio.& obe. ſolite.hinc eſt ꝙ ſicut pape oīs creatura eſt ſubdita quo ad ſpūalia: vt in.d.c.ſolite. no.Innoc. de conſti.c.i.ſic imperatori quo ad temporalia. facit de cēſi.oīs anima.ad idem quia deus de celo imperiū cōſtituit vt difficilibus legem imponat.in aut̃.de fi.inſtru.§.qua igit̃.col.vi. ❡Sed contra iſtam opinionē arguunt̃.primo quia in veteri lege nō inuenit̃ a deo inſtitutū imperium cum em̄ imperiū īcepit ſolū tp̄e ceſaris ꝓpter ꝙ oēs imꝑatores dicunt̃ ceſares cuius tp̄a lōge preceſſit lex vetus nō videt̃ illa lege inſtitutū fuiſſe imperiū īmo ſcd'm vetus teſtamentū: tamē ī p̄e deus q̄ oīa creauit ex nihilo.Gen̄.ij.dn̄s eſt oīm vniuerſalis.iuxta illud pſalmiſte.dn̄i eſt terra &

Vide lo. and.ī ſpe. de iuriſd. om.iu. in p̄n.Oldr. cōſi.xcvi Car. in.c. venerabilē.de elec. in.vi.qō. Fabrū i ꝓhemio inſtitu.Ba- priſtā de ſancto ſeuerino in repe.l. cū ctos populos.C. d'ſum.trini. Fely. ī c.cū nō liceat. de p̄ſcrip.ver. xi.& vlt. Nouiſſime ꝑ do. Io. igneū ſenatorez mediolanen̄.i ſua celebri diſputatiōe an rex frācie reco-

gnoſcat plenitudo eius orbis terrarū.vnde ab initio mū
ſuperiorē dum per ſe rexit & pcepta hoībus dedit & trāſ
quē oīno gredientibus penam impoſuit. Gen̄.ij.tamen q̄a
videris. ꝑpter hominē tot & tāta creauerat.Gen̄.i.&.ff
N.C. de vſur.l.in pecudum.hec terrena ipſi huiuſmo
di cōceſſit.iuxta illud pſalmiſta.Celum celi do
mino terrā autem dedit filijs boīum.verū quia
omnis cōio parit diſcordiam: vt.ff.de lega.ij.l.
cum pater.§.dulciſſimus.voluit vt hec munda
na non eſſent cōia ſed occupanti concederentur.
de vtero.xiij.vbi legit̄ quicquid calcauerit pes
tuus tuum erit.nota.glo.ff.de acquir.poſ.l.i.dei
de lege iſta pmiſſa fuerūt regna vt patet in pſo
nis dauid ſalomone & multis alijs a deo appro
batis de ſacra vnc.c.i.& in libro regū.iij.ca.xix.
vbi legit̄ quoſdā reges mādato dei vnctos fuiſ
ſe.pro hoc quod habet̄ prouer.viij per me reges
regnant.facit quod habet̄ in pſal.deus deus iu
dicium tuum regi da. ¶De imperatore autē nō
memini alicubi legiſſe apud teſtamentū vetus:
q̄m vt dixi lex illa multis annis pceſſit imperiū
ſed nec in lege noua videtur a deo inſtitutū im
perium: licet de regibus multa dicant̄: vt patet
prima pe.ij.deum timete regē honorificate. Itē
ſubditi eſtote omni poteſtate ſine regi tanq̄ pre
cellenti & ducibus ab eo miſſis.de maio.& obe.
ſolite.īmo ſpāliter deus videt̄ reprobaſſe impe
rium romanorū: vt no.Hiero.i.Pet.ij. Cum em̄
omnes vſurpationem inceperint dignum fuit:
vt regnum a gente in gentē tranſferetur propter
iniuſticias ſuas vt diuerſas fraudes.eccle.x.Et fa
ctū eſt regnū huius mūdi dn̄i dei & xp̄i filij eius
apoca.xi.Sibi em̄ eſt data oīs poteſtas in celo &
in terra.Matth.vlti.vn̄ glo.dicto.c.ij.dicit q̄ ſi
cut ab initio nihil fortius impio romanoꝶ ſic i

ſine nil debilius inuenit: cum ergo diuina ꝑmiſ
ſione dñia occupata & deſtincta fuerũt & aliqñ
reges inſtituti vt dictũ eſt non licuit imperatori
poſtea talia ſibi appropriare qa nõ licuit ei trãſ-
gredi terminos quos poſuerũt patres ſui. ꝓuer.
xxij. & in. c. qui ad perpetuã. xxv. q. i. Et ad illud
matth. xxij. date q̃ ſunt ceſaris ceſari & que ſunt
&c. Reſpondet ꝙ xp̃s non iubet ei redi oĩa: ſed
tantum que ſua ſunt ꝓpter illud ꝓnomen que.
quod eſt reſtrictiuũ: vt no. C. de ſum. tri. & fide
catho. l. cunctos populos. Vel vt dicunt quidã:
ideo xp̃us. illud' dixit vt ſcandalũ euitaret ſicut
al's ꝓ vitando ſcandalo ipſe ſoluit tributũ. mat
thei. xvij. xxviij. qõ. i. ca. iam nunc. & pro ſcan-
dalo vitando ſunt bona iura. de renun. niſi. §. ꝓ
grandi. de preſcrip. nihil. de no: ope. nun. cum ex
iniuncto. vbi pulcher tex. Ex his cõcludunt ali-
qui imperium a deo nullum fuiſſe inſtitutum.
¶ Vlterius videamus de iure humano conſtat Queſtio
ꝙ de iure naturali primeuo non erant regna ne-
q; diuina. ff. de iuſti. & iure. l. i. §. ius naturale. i.
diſt. ius naturale. de iure gentium per occupatio
nem dñia ſunt diſtincta & menia condita. ff. de
iuſti. & iure. l. ex hoc iure. neq; ibi aliquid dicit̃
de imperio. ¶ De iure autẽ ciuili aduertendum
ꝙ duas cauſas põt allegare imperator pro ſe. pri
ma autẽ quia habuit dñium a populo romano.
ff. de orig. iur. l. ij. alia quia ꝑ iuſtũ bellũ acqſiuit
ab hoſtibus populi romani. vt. ff. d' capti. l. poſt
liminiũ. & l. hoſtes. Sed certe he due cãe nõ vidẽ
tur multũ vrgentes primo quia populus roma
nus non potuit plus iuris in imperatorẽ trãſfer
re quã penes ſe haberet. ff. de acquirẽ. rerum do-
mi. l. traditio. ff. de regu. iur. l. nemo plus. de iure
patro. quod autẽ. Sed de iure populus romanus

non habuit dominiū ſuper alias nationes ergo illud non potuit tranſferre in imperatorem licet Romulus & Remus ab initio vrbem romanam

virgilius

conſtituerunt vt patet per illud virgilij. Romulus excipiet gentem & mauortia condet menia romanoſq; ſuo ꝺ nomīe dicet. habetur in.l.ij.ff. de ori.iur. & in.l.fi.ff.de re.diui. Et liquet habētibus hiſtoriam tamen populus poſtea reges expellendo videtur contra ſe iram dei ꝓuocaſſe. vij.q.i.deniq;. Et ſic videtur ꝙ imperatores neq; dominium neq; iuriſditionem iuſte habuerunt ſed per violentiam. ¶Neq; obſtat electio ſeu conſenſus populi quia dicunt quidam ꝙ licet populus romanus potuerit ſibi eligere dominum non tamen toti mundo: nec obſtat ſe dicatur ꝙ ſaltem ſucceſſores habuerunt verum titulum propter iuſtam ignorantiam violentie quia dicunt iſti ꝙ hec ignorantia non eſt probabilis ex quo omnibus conſtat de violentia. vnde cum iſti ſucceſſerunt ſcienter in rem & viciū videntᷣ eodem morbo laborare ar. de iud. Quia vt. de reſt.ſpo.ſepe & ꝑ conſequens etiam preſcriptione ſe iuuare non poſſunt. que ſcđm canones non procedit cum mala fide de ꝑ̄ſcri.qm̄ omne de re iud. male fidei poſſeſſor li.vi. nec obſtant iura que dicunt imperatorem eſſe mundi dn̄m quia alibi videtur probari multos eē qui non ſunt ſubditi imperio ſed ſunt federati hoſtes vel amici. ff. de capti. l. poſtliminium & .l. non dubito.no.in preallega.l.cunctos populos C.de ſum.tri.nec obſtat.vij.q.i.in apibus. quia fateor ꝙ ſicut in apibus vnus eſt rex in vno regno vnus debet eſſe rex oīm apium nec omnes grues de mundo vnam ſequuntur: ſed quilibet cōgregatio ſuam ſequitur nec obſtat.xij. q.i.fu

turam vbi videtur ꝙ imperator obtineat monarchiam mundi & ꝙ ibi dicitur ꝙ principes romani enim non approbāt dn̄ium. C. de proba. l. cum res & ibi no. ¶ Iſta materia propter hec iura inuicem conflictentia videt̄ eſſe valde ardua & dubia. ¶ Quicquid tamen dixerint alij mihi ſatis videtur verum quod imperium romanum & alia regna proceſſerunt diuina voluntate & permiſſione. & hoc tenet albericus de roſa. egregius iuris ciuilis commentator. in prealleg. l. cunctos populos licet negari non poſſit quin initiū habuerit a violētia vt patet ꝑ p̄miſſa. Permiſit āt hoc ipe deus propter bonum commune quia cōmodius eſt regi per vnum q̄ per plures teſte Ariſto. xij. metha. probatur ꝙ non ē poteſtas niſi a deo de homi. ꝓ humani. li. vi. Iuxta illud verbū dn̄i. Non haberes ptātē in me niſi eſſet data tibi deſuꝑ. Et hoc videt̄ tenet̄ gl. in aut. quō oportet ep̄os ī p̄ncipio. Item ꝑ longiſſimū conſenſum ꝓuinciarum & ppl'oꝝ voluntarie fuerūt ſub impio ſatis videt̄ purgatū viciū violentie & contradictio iam tranſiuit in cōſenſū arg. C. de his que vi met. ve. cā fi. l. q. i. vn̄ his conſideratis ſatis poteſt dici ꝙ imperium eſt iuſtum & quod omnes nationes ſibi obedire teneantur. Ex hoc clare tenet hoſt. in ſum. de offi. or. §. ij. §. ſedet imperator. idem glo. de elec. venerabilem & qui fi. ſint leg. ꝑ venerabilē. licet quo ad regem hiſpanie glo. videat̄ ſentire contrariū de dona. inter virum & vxo. Et ſine teſte. Idē glo. de priuile. ſuper ſpecula. idē. ij. di. c. vltimo xvi. di. ſi impator. vij. q. i. In apibus. lxiij. diſtic. Adrianus. xij. q. i. futurum. idem glo. x. colla. de pa. tenen. c. hac edita. in prima glo. que etiā vr̄ tenere ꝙ francigene ligant̄ lege imperatoris de

Solutio principalis. q. Pro ſaluā da īnia accedat aureum. dictum bal. inti. de pace cōſtā. i p̄nc. dicē tis ꝙ papa & ipa tor ſūt in dicesordinarij hominū & delegati iudices ipſius dei al tiſſimi al legat gl. ad hoc ſingularē in rub. de here. & fal. coll. i. N. chalmor.

De p̄ſcri. an currat cōtra ſup̄ mā ptātē īpatoris vide za- ba.in cle. p̄nti i. vij q.de cēſi. & in cle. paſtoral' §.illud ꝺ re iud.i.ij oppo.fel. late in. c. cū a nob̄ de p̄ſcri.

Queſtio ſcd'a.

N.chal- moth.

hoc in ſpec.de appella.ſed nunc tractemus poſt principium ꝙ imperator ſit dn̄s oim̄ xp̄ianorū facit.ff.ad leg.ro.de.act.l.dep̄catio.C.de epi.& cleri.l.generaliter in fi.❡Licet autem iſta ſint ꝺ iure.tamen rex francie hiſpanie & multi alij p̄n cipes & ppl'i non recognoſcunt imparorem in dn̄m allegantes in exemptionem& preſcriptio nem tanti tp̄is cuius memoria initij non exiſtit que p̄ſcriptio ſatis videt̄ hoc caſu habere locum vt not.bar.ff.de capti.l.hoſtes.doctores moder ni notant.de fo.compe.cum contingat pulchre p̄ albericum de roſa.C.ꝺ iur.om.iud.l.fi.Sūt eti am alique ciuitates italie habentes priuilegium quod ſufficeret quo ad exemptionem allegare& ad eius probationem adducere tempus quo fue runt ī libertate ſcd'm materiam que habetur.ff. de vſu.l.cum de in rem veſo.de cēſi. peruenit. Licet enim iure exemptionis non poſſet p̄ſcrip. a priuato a ciuitate tamen & prouincia pōt vt no.arch.xvi.q.iij.placuit.❡Secundo q̄a an im perium procedat p ſucceſſionem an p electionē quod per ſucceſſionem videt̄ probai r p.l.cer ta forma.C.vt in poſ.le.p.l.i.G.ad.l.falci.in q̄ bus patet ꝙ filius ſucceſſit patri.In imperio idē legit̄ de iuſtiniano qui ſucceſſit iuſtino .inſti.de dona.§.eſt & aliud idem probatur in auten. vt propona impera.poſt poni.Idē in pipiuo Rege francorum & filio ſuo Karolo & ludouico filio karoli q oēs ex ſucceſſiōe fuerūt īpatores roma norum vt ī lūbarda.de epi.&cle.l.de iniuſt.&.l. de eccl'ijs.xxiij.q.vi.ſcd'm cano.Quicq̄d āt fue rit olī īdubitate dicendū ē ꝙ p electionē pcedit impiū hoc tenet cy.in.l.Bn̄ a zenone.de hoc no. p gl.Inn.& ho.ī.c.venerabilē de ele.eligit̄ āt im peratora tribus p̄ncipibus eccl'iaſticis& q̄ttuor

ſecularibus ad quos de iure ſpectat taľ electio q̄ ſūt hi videlicet archieps̄ magūtinus.archiepus colomeñ.archieps̄ treuereñ.Comes reni dux ſaxonie marchio bundeburgeñ.& rex boemie.dicūt ci qdā φ iſte vltimus nō ē vocādus niſi qñ illi ſex diſcordāt & in hac opiniōe fuit hoſtiē.in d.c.venerabilem vbi plene de his no.de re iudi. ad apľice.li.vi.p archi.de ſuplen.neg.p̄la.grādi li.vi.& p eundē.iij.q.i.ī ſūma. An āt iudeus vľ hebreus poſſit eſſe rex vel impator dico φ non tex.eſt iuncta glo.ff.de excu.tuto.l.ſpadonem. no.bal.in rub.de ver.iure enucle.C.ꝑ quo facit qa tales vnguñ de ſacra vnct.c.i.& iudei cum ſint extra eccleſiam non vnguntur igiť &c.

TERTIO quero an duo pñt ſimul eē īpatores vř φ nō qa ad īpium iō de uētū ē vt p vnū toti reipu. cōſulať. ff.de orig. iur.l.ij.§. nouiſſime pro hoc.vij.q.i.in apibus vbi ſatis vř hoc ꝓbari.ꝑ hoc facit qa nřm ē φ in corpe duo ſint capita.de offi.or.qm & qď ibi no.itē īpiū & papatus videť paribus paſſibus ābulare.ď ma= io.& obe.ſolite ſed nō p̄t eſſe niſi vnus verus papa.vij.q.i.factus ē cornelius.vt dixi ſupra latiſſime.ergo idē dicēdū in īpatore nec obſtāt.ff.de pe.l.frēs.ff.de iur.patro.l.diui frēs.ff.de trāſac. l.impatores cum ſi.quia dico φ ille leges nō ꝓbant φ ſimul & eodem tempore habeamus dominum & imperatorem noſtrum & imperato= rem grecum quia dicendum φ imperator gre/ corum pace ſua non eſt verus imperator vt no. gloſ.vij.q.i.in apibus.xcvi.diſtinct.ſi impera= tor ad hanc materiam videndam eſt omnino φ no.glo.xxi.di.nunc āt vbi ēt p archi.&.vij q.i. nō āt alľicipit nō tm̄ ī gl.in quibus videť ꝓbari

ꝙ duo ſimul fuerũt imperatores. Sed dic ꝙ hoc fuit a caſu & de facto non autem de iure. ¶ Sed ſtantibus premiſſis queritur de pulchra queſtione pone factam electionem eſſe ad culmẽ imperiale de duobus in diſcordia & quẽlibet adminiſtrationem habere. An quilibet imperatorũ poſſit priuilegia cõcedere que ſoli imperatores cõcedere conſueuerunt: videtur ꝙ ſic quia ratione dubitationis aliqua conceduntur: puta ꝙ quis vtatur re non ſua & eam conſumat. ff. de vſufruc. l. vſufructuarium. §. ſi vinarijs. ¶ Itẽ ratione dubitationis quis vendicat rem non ſuam. ff. de rei vendi. l. pomponius. in princi. inſtit. de re. diui. §. ꝙ ſi formentum. & ibi no. Item cũ inter duos eodem nomine vocatos dubitatur de legato quilibet poteſt petere ſatiſdationem. ff. de lega. l. non caue. l. ſi dñi eiuſdẽ. ff. de preto. ſtipula. l. paulus. §. i. ſic in propoſito videntur tenere priuilegia per vtrũq; conceſſa ſaltem reſpectu medij temporis ad propoſitũ. benefacit. ff. de offi. preto. l. barbarius. C. de teſta. l. i. facit de re iudica. ad probandum. in quibuſ probatur ꝙ his que habẽtur pro habili ad aliquem actum: licet in veritate non ſit: poteſt tamẽ illum actũ genere. optime facit de iurepatro. conſultationibus. & c. ex litteris. & quod ibi no. de elec. querelam. & quod ibi not. Ex his ſaltem videtur ꝙ vtrũq; priuilegium ſit in pendẽti ſicut dicimus in diuerſis ſententijs datis a diuerſis delegatis in eadem cauſa quia vtraq; eſt in pendenti donec iudex competens vnam confirmet. ff. de re iud. l. duo. ¶ In contrariũ facit quia immo propter dubium neutrum debet valere. ff. de teſta. tute. l. duo ſunt ticij. ff. de here. inſti. l. tempus. §. quotiens. Item quia tales concurſu vident̃ impedire.

Queſtio

Ratõe dubitatiõis multa cõceduntur que alias nuſq̃ concederent̃.

ſe. ff. de

ſe.ff.de vſufru.l.quotiens.probatur vterq; dubitat de ſtatu ſuo:ergo pertinentia ad talem ſtatū non poteſt facere.ff.de teſta.l.ſtatuliber.pro hoc facit quia etiam ſi vero heredi moueatur qō ſeu controuerſia ei interdicitur alienatio.ff.de peti. here.l.diuus.in fi.ff.fam.l.herciſ.l.alienationes. neq; videt̄ adminiſtratio quicq̄ prodeſſe ad valorem priuilegiorum:quia non eſt eadem adminiſtratio veri principis & gerentis ſe pro principe.ff.de eo qui pro tuto.l.ij.&.ff.de doli except. l.apud celſum.§.ſi quis nō tute.Itē nō cōſtat ꝙ talis admiſtratio habet ius ꝑpetuū & firmum. Ideo attendi nō debet.C.de munera.& adiutor. l.actuarios.lib.xij.& ibi no.ff.de cōdi.indebi.l.ſi vrbana.i.rñſo.¶ Facit illud quod no.Innoc.de elec.nihil.de reſti.ſpolia.in litteris. Quid dicendum.¶ Ego inuenio hanc queſtiōem tactam in clemen.romani.de iureiuran.vbi glo.dicit ſe vidiſſe litteras extractis de regiſtro Innocentij tertij que emanarunt ſuper diſcordia electionis de qua fit mentio in.c.venerabilem.de elec.continentes ꝙ inconcuſſa conſuetudo imperij per patres ſedis apoſtolice tollerata & per tollerātiam approbata habet ꝙ electis duobus in diſcordia vterq; adminiſtrat vt rex & omnem imperij iuriſditionem exercet: donec per papam alterius electio fuerit approbata vel reprobata. huic ergo conſuetudini ſtandum eſt cuius non eſt vilis autoritas.ff.de legi.l.de quibus.de conſue.cum conſuetudinis.cui autem obediendum ſit imperatori non legitime imperiū cōſecuto vt Archi. tenet quod no.xxiiij.q.i.quid culpat̄.vbi vide.

QVARTO Quero an imperator de iure habet aliquam poteſtatem in clericos tam quo ad bona eccleſiaſtica q̄

eorum patrimonialia videt̃ qđ ſic quia impera tor pōt conferre beneficiū vel dignitatem eccle ſiaſticam. dicit enim Specu. in ſpe. de preben. §. reſtat. ver. item ſe vidiſſe priuilegium cōceſſum imperatori ꝙ in qualibet eccleſia allemanie poſ ſit facere recipi vnum neq̄ dubitandum papam poſſe tale priuilegiū concedere. Nam etiam mu lier ex priuilegio romani pontificis pōt habere facultatem concedendi prebendas eccleſiaſticas de cōceſ. preben. cum dilecta. de teſti. dilecto. Et ibi no. de prebē. is cui. li. vi. Item quilibet eṗs in promotione ſua conſuenit aliquid dare impera tori. no. glo. lxiij. diſti. agathoſa. imo quod plus eſt tenent quidā in. c. ij. de preben. lib. vi. ꝙ reges ex longiſſima cōſuetudine pn̄t acquirere ius cō ferendi beneficia eccleſiaſtica quod tamen non puto verū per. c. maſſana. & c. ſacroſancta. quia non ſubſunt iuriſditioni imperatoris: vt legitur in aut̃. vt eccleſia romana. gau. ſpa. cen. anno. & C. de epiſc. & cleri. l. omnes. & l. cum clericis. & no. Inno. de maio. & obe. c. ij. Itē ſaltem quo ad bona temporalia eorum vident̃ clerici ſubeſſe imperatori quia imperator eſt dominus omniū rerum temporalium. C. de quad. preſcrip. l. bene a zenone. & ibi no. & iura humana regum ſunt. viij. diſt. quo iure. Pro hoc quod nota. glo. C. de epiſ. audi. l. de his. ſentit Inno. de fo. compe. po ſtulaſti. vbi ſentit ꝙ conſtitutio imperatoris li gat poſſeſſiones clericorum in eius territorio ſi tas. ratiōe enim tēporalium clerici regibus ſunt ſubiecti. xi. q. i. magnanimi tributū denotat ſub iectionem. de cenſi. omnis anima. Item chriſtus iuſſit reddi que ſunt ceſaris ceſari &c. Matthei. xxij. pro hoc duas iuriſditiones diſtinguens di uinam & humanam. de conſe. diſti. iij. claritatē.

in fi. Nam ſunt duo genera xp̄ianorum clerici ſcilicet & laici. xij. q. i. duo. Item duo genera militum. ſ. eccleſie & ſecula. l. ad clericū. ſicut pōtificalis autoritas & regalis poteſtas. xci. diſt duo. & per cōſequens due iuriſditiones videlicet ſacerdotalis in ſpiritualibus & imperialis in temporalibus. xv. q. vi. autoritate. in aut. quomodo opor. epi. §. i. vnus autē preſidens alteram vſurpare non debet ꝙ declarauit dn̄s cum talibus in perſona petri cōminatus eſt dicēs. omnis qui gladium acceperit ad alterius iuriſditionem ſpectātem gladio peribit. xxiij. q. viij. c. i. ſpiritualem ſi quidem habet eccleſia. xxiij q. ij. inter hos. materialem habet imperator. de quo dicit apoſtolus ad Roma. iij. ꝙ non ſine cauſa gladium portat. ratione cuius omnis anima iubetur ei eſſe ſubiecta. vt habetur. i. Petri. & dicto ca. omnis anima. pro hoc bene facit. xcvi. diſtinc. cum ad verum. x. diſtin. quoniam. ¶ In contrarium facit quia quo ad forum regulariter attendit̄ perſona & non res. hinc eſt ꝙ pro re alibi conſtituta quis cōuenitur in loco domicilij. ff. de re iudi. l. quod legatur. ff. de re iudi. l. a diuo pio. C. vbi in rem act. l. fi. bona enim ſequuntur cōditionē perſone. C. de inoffi. teſta. l. fi. Sunt enim acceſſoria & huiuſmodi cauſa creata. ff. de vſu. l. i pecudum. vnde qui eſt iudex perſone ēt eſt iudex bonorum. ff. de dona. inter vi. & vxo. l. prudentia. & mutata cōditione perſone mutat̄ ſtatus rerū etiam quo ad forum. ff. de re iudic. l. ſi quis poſtea. per Bart. ff. de penis. l. i. Iohan. andr. in. c. i. de oblig. ad ratio. Item per militiam ſecularē quis mutat forum. C. ad ſyllenia. l. ij. lib. xij. & in preallegata. l. ſi quis poſtea. ergo etiam per celeſtē. argumen. ff. de arbitris. l. non diſtinguemus.

§.ſacerdotio.Facit quod no.ff.de re iud.l.miles in principio& in.c.i.de cle.egro.vel debili.cum ergo bona veniant ad perſonas eccl'iaſticas eaꝝ conditionem ſequuntur que religioſis adherent religioſa ſunt.ff.de rei ven.l.que religioſis conueniens etiam eſt vt maius dignum trahat ad ſe minus dignum de conſe.eccle. vel alta. quod in dubijs.ff.de vſuca.l.eum qui criminis. Clarum autem eſt ꝙ perſone clericorum nõ ſunt de iuriſditione temporali ergo neqꝫ bona ĩmo grauiter peccant principes iuriſditionem turbãtes eccl'iaſticam caueantqꝫ ne a domino flagellent ſicut ille ozias rex de quo habetur.ij.pſal.xxvi. Nam clerici ꝑ aſſumptiõem celeſtis militie corpus & animam dei ſeruitio dedicarunt. xij. q. i. cum portio.Et ſic de eius foro facti ſunt exempti.xcvi.di.Si imperator. item ꝑ priuilegia imperatorum clerici ſunt exempti.C.de epi. & cle. auten. ſtatuimus que priuilegia ſunt per eccleſiam approbata.x.diſtin.Si in adiutorium.no.Inno.de maio.& obe.Ss quis item ab initio omnes cauſe etiam laicorum coram ſacerdotibus tractabantur vt legit̃ de vtero. xviij. q fin. ſint leg.per venerabilem vnde non poteſt dici ꝙ

Cõtra perturbãtes iuriſditionem eccleſiaſticam vide copioſiſſime dñm bertrandi ĩ opere ſuo quod contra petrum de cunerijs edidit. Et vnum ſcias ꝙ nullus vnꝗ turbauit eccl'iaſticã libertatẽ qui detrimentũ in perſona aut in bonis aut in vxore filijs vel in infama iuſto dei iudicio pateretur & omiſſis priſtorum hiſtorijs recentiora exempla recẽſeo petrus d' cunerijs xp̄ianiſſimi dñi regis aduocatus doctor & miles quia eccleſiaſticam libertatẽ toto nixu ĩfringere molitus ẽ: a deo oĩpotenti ita ꝑcuſſus ẽ p̄ter alia q̄ taceo vt in hodiernum vſqꝫ diem eius ſtatua in eccleſia pariſienſi ꝑ ludibrio habeat̃ põgiõibus a iuuenibus feriat̃ & ĩ deriſum pateat oĩbus de iſta libertate eccl'iaſtica abunde ſcripſi in commento meo de regulis iuris.ff.ſuper rubrica

N.chalmot doctor pictauenſis.

ſiat eis iniuria ſi laici effecti clici ſubſint clicorū iudicio & ſic res quodāmodo reuertatur ad naturam ſuam.arg.ff.de pac.l.ſi vnus.§.qd i ſpecie.xxxv.di.ab exordio.quid plura de illa qōne eſt caſus in.c.fi.de iud.i.c.conqueſtus.&.c.ſi.diligenti de foro compe.no.glo.de vi & hone.cleri.c.fi.facit quod not.de pigno.ex his.neq; obſtat q temporalia ſubſint regibus quia dicēdū eſt hoc verum quo ad onera realia que directe reſpiciunt rem.ff.đ mune.& ho.l.munerum.§.patriomium.xi.q.i.Si tributum.hic autem nos loquimur de foro in quo magis inſpicitur perſona q̄ res.¶Non ab q de feudo clerici laicus cognoſcat.vt no.de fo.competē.verū qa dico illud eſſe ex eo.q infendo directum dñium remanet penes dñm licet vtile tranſeat in vaſallū ſecus in rebus clericorꝫ q̄ pleno iure tranſlate ſunt in eccl'iam.C.de ſacroſanct.eccle.l.ſi.facit quod no.Inn.in p̄alle.c.verum.Aduerte tamen quia licet imperator non habeat iuriſditionem in clericos diſpenſat tamen in multis caſibus quos vide in ſpe.de leg.§.hunc quoq; veri p̄ncipes quo q magnam autem poteſtatem.Habet papa ſuper imperatorem quia ex delicto eum deponit.de re iud.ad apoſtolicā.lib.vi.& ibi plene not.& in.c.quod ſuper his.de voto per Inno.Ambroſius etiam excommunicauit imperatorem ex delicto in ſua prouincia commiſſo vt ibi no.glo.Ex quo videtur q in ſpiritualibus quilibet epiſcopus ſit maior imperarore.lxiij.di.ci.i.&.c.valentinianus & ibi in glo.pro hoc.xcvi.diſt.Duo ſunt cum ibi not.qui ſi.ſint leg.pervenerabilem.xxiij.q.vi.adminiſtrator.de fo.compe.ex tenore de ſupplen.negli.prela.grandi.lib.vi.item imprrator preſtat pape iuramentum fide

litatis.lxiij.di.tibi domino.de quo plene not.in cle.ne romani de iureiur. ¶Et vacãte imperio papa exerceret iuriſditionem.de fo.compe.licet & ibi not.per Inno.

Vide ſeli.in.c.eãte de reſcri.verſ.ſiſr dicit gl.bal.in addi.ſpe.ititu.de reſcri.pñta.§.fin.verſi.itẽ qđ obtẽtũ & ſali.i.d.l.bñ a zenone.vbi đ materia ad fund.& meduli tus deducitur.N.chalmor.

QVINTO vero quero vtrum impator ex ſola electiõe concordi vel facta a maiori parte dicatur eſſe verus ĩpator adeo q̧ omnimodã adminiſtratiõem habeat poteſtatem circa concedendũ priuilegia & omnia alia q̃ pertinent ad impatorem an vero indigeat exanimatione vnctione confirmatione & coronatõe pape. ¶Reſpondeo omiſſis argumentis ad partes cauſa breuitatis q̧ ex ſola electiõe plenũ ius impiale conſequit̃. ¶Q đ ꝓbatur multipliciter. Primo ſicut quando aliqđ eſt in altero ꝑ approximationem alterius fortius & potentius eſt in illa.ſed in aliquibus dignitatibus ſpeciale priuilegiũ eſt q̧ ꝓpter vicinitatem & approximitatem ad principẽ ex ſola electiõe coſeqnunt̃ vt patet in dignitate pĩciatus & cõſulatus in aut̃.cõſti.q̃ de digni.§.i.C.de decu.l.fi.li.x.ergo multofortius hoc ẽ i pncipe. Secũdo illud qđ ẽ maximũ i ipio ẽ legem cõdere gñalẽ & hoc ſoli pncipi cõuenit.C.đ leg.l.fi.ſed illud pt ſtati poſt electionẽ cõdere.ff.de exec.tuto.l.ſed & reprobari ibi diuus pr̃ meus ĩgrediẽs mox i pncipatũ &c.ꝑ hoc ĩ aut̃.hĩ cõſti.iterp̃.cõſti.ibi i ipo ĩgreſſu &c.ꝓbat̃.lxiij.di.tibi dño qđ caplm fuit fcm an̄ cõſecrationẽ ĩpatoris illius. vt ibi patet. Si ergo pt legẽ cõder̃ poſt electionẽ multofortius alia minora.ar.ff.de reg.iu.l.non debet. Tertio electio q̃ fit hodie ꝑ pncipes & p̃latos, vt dixi.ſ.debet eẽ illius vere cuius erat illa q̃ olĩ fiebat a pplo ex quo loco illius ẽ ſubro-

gata.ar.ff.ſi qs in iu.l. ſi eũ.§.q iuriarũ. vt lite
penden. Ecclesia ſctẽ marie. Sed ex illa nullo ex-
trinſecus expectato impator cõſequebat ius ple
niſſimũ vt.ff.de orig.iur.l.ij.deinde qa defficile
xciij.di.legimus ergo ẽt de iſta electiõe bñfacit.
ff.defi.inſtru.l.ſeie.§.gaio. Quarto probatur a
cõione q ar.eſt validum.ff.de verbo.ſig.l. auũ-
culas. Nam ſtatim poſt electionem vocat rex ro
manorum & ſic ſe ſcribit & ſibi ẽt p papã ſcribi
tur ergo habet regem.ff.de verbo.ſig.l.tigurij ſi
cer.peta.l.ij.§.appellata de preben.cũ ſcdm.xxi
di.cleros regimen. ergo videtur in eum tranſla
tum & p cõſequẽs debet ille poſſe q pt impator
¶ Pro quo facit quia etiam extũc incipiunt ãni
imperij in auten.vt propo.nomẽ impatoris. §.
i.ibi prima die igit nos deus romanorum propo
ſuit rebus. Quinto ſicut matrimonium ſolo cõ
ſẽſu pficit.ff.de re iu.l.nuptias.d ſpõſa.tũc &.c.
cum locum ita videt q ex mutuo conſenſu eli-
gantium & electi imperator plenum ius conſe-
quat.p hoc.C.de decur.l.ſi qs li.x.facit qd no.
de ele.dudũ in gl.q icipit no.ergo pcedit ãt hoc
ſi ſe d mrĩmõio qa ſicut maritus ẽ defenſor vxo
ris.inſti.de iure iurand.§.patitur. ita imperator
reipub.& ſingulorum immo etiam eccleſiarum
de elect. venerabilem.xcvi. diſtinct. ſi impera-
tor. Sexto pro hoc facit fauor publicus ſatis e-
nim videretur abſurdum & damnoſum aliquã
do expectare coronationem imperatorum que
non tam cito aut de facili fieri poteſt ſicut his
diebus patuit in ſereniſſimo & illuſtriſſimo pn
cipe dño ſigiſmũdo.q cũ iãdudũ p multa tpa e
lectus fuerit in ipatorẽ ſolũmõ hoc ãno corona
tus fuit p ſctiſ.ac btiſſimũ dñm eugeniũ diuina
puidentia papam quartum natione venetum

& al's fauore publico actus ceptus habetur pro completo.ff.de vſuca.l.in vſucapione.ff.de mi no.l.iij.§.minorem.Septimo facit.x.coll'.de pa ce iura.fir.§.fi.vbi mandat tali electo per om- nes debere obedire quod nõ eſſet niſi haberet iu riſditionem.Octauo facit quia imperatores lon ge fuerunt aut romanos pontifices: vt clare pa- tet habenti noticiam hiſtoriarum eſſet ante ab- ſurdum dicere ꝙ illi potuerunt adminiſtrare im perialia: & tamen conſtat ꝙ non habuerunt co- ronationem a papa. Ergo idẽ videtur dicendũ in imperatoribus noſtri temporis qui videntur parere poteſtatis cum illis anterioribus: eſt etiã hec pars autoritatibus multorum excellentiſſi- morum virorum approbata. Primo enim Iaco. de raue.hanc queſtionem publice diſputans ita terminauit.quam refert & ſequitur Cy.in.l.be- ne a zenone.Idem tenet Guillielmus naſo in.d. ca.venerabilem.qui vult plus ꝙ priuilegia per talem electionem cõceſſa valeant: etiam ſi poſt ea per papã eius electio caſſaretur.allegat de pre ben.dilectus.quod intellige quando electio fa- cta eſſet in concordia.al's ſecus per id quod not. in cle.ne romani.de iureiurã.hanc partem ſequi tur Inno.in dicto.c.venerabilẽ.in glo.q̃ incipit nota argumẽtũ ꝙ ſicut pater vbi dicit hec ver- ba credimus ꝙ ſi imperator in loco debito non poſſit recipere coronam autoritatem tamen ad miniſtrandi poteſt recipere ab archiepiſcopo co lonieñ.vel ſua autoritate hoc babet ex electio- ne.Idem videtur ſequi Io.and.in cle.ne romani. in glo.in ver.reges.licet in alia glo.que incipit. illud eſt.videatur aliter ſentire.de hoc etiam eſt glo.Io.and.in.c.auaricie.de ele.li.vi.Item idem tenet Alber.de roſa.in.d.l.bene a zenone.qui di

cit de hoc fuiſſe magnam concertationem inter
papam iohannem.xxij.& ſucceſſorem ſuum Be
nedictum.xij.ex vna parte & dominum Ludo
uicum de gauaria electum prelatos & doctores
tam in curia q̄ extra conſultos in hanc partem
inclinaſſe.pro qua dictus dominus Ludouicus
fecit vnam conſtitutionem cuius tenorem ipſe
Alberi. ponit de verbo ad verbum.in.d.l.bene
a zenone. quam omitto cauſa breuitatis.refert
etiam ſe tūc audiuiſſet litteras electorum impe
rij qui hanc partem dicebant eſſe veram. ¶ Ve
rum quia ſupra facta eſt mentio de coronatiōe
impatoris poſſet dubitari quot coronas & qua
les & vbi recipiat imperator.Dicendum ꝙ pro
ut habetur in pōtificali ꝙ coronatur triplici co-
rona.prima eſt ferrea quam recipit ab archiepiſ
copo colonieñ.in aquis grani qui eſt locus eiuſ-
dem diocesis. Secunda eſt argētea quam ingreſ
ſus italiam recipit ab archiepiſcopo Mediola-
nēſi in villa modicenſi eiuſdem diocesis. Secun
da eſt argentea.Quidam tamen receperunt illā
in mediolano in eccleſia ſancti Ambroſij. Ter-
tia eſt de puro auro quam recipit a papa in eccle
ſia ſancti Petri iuxta altare ſancti Mauricij.

Queſtio

Vide Fabrū & aretinū in rubri. inſtitutionū.

¶ Due poſſunt aſſignari rationes quare trium
metallorum coronis coronantur imperatores.
Primo enim coronantur ferrea ad ſignificandū
fortitudinem quia vincere debet.rebelles & in-
fideles conculcare.Secundo argentea que deſi-
gnant mundiciam & claritatem qua debet ha-
bundare imperator.Tertio aurea quia ſicut au-
rum omnibus metallis excellentius exiſtit: ita
impator alijs regibus& principibus potentia &
iuſticia debet eſſe excellētior. Secunda ratio po
teſt aſſignari quia olim romanus in tribus me-

tallis tributum ſoluebaī in.xv.annis. vnde pri-
mo quinquēnio argentum vt inde milites poſ
ſint habere ſtipendia. ſecundo ferrum ad confi
cienda arma militum pro expeditione bellica.
Tertio quinquennio aurum quod in erario pu-
blico reponebaī tempore neceſſario pro reṽt pu
blica expenderetur ad denotandũ igitur hoc tri
plex tributum coronatur imperator. his tribus
coronis horum trium metallorum. Harum au-
tem rationum primam vide in cle.ne romani.in
glo.de iureiuran.in auī. vt preponatur nomen
imperatoris col.iiij.❡Sexto & vltimo querit̄ an
ad ſolum papam & imperatorem pertineat mo
nere ſeu indicere bellum. Circa quod eſſet vidē
dum contra quos & ex quibus cauſis poſſit bel-
lum indici. Secundo ꝙ eſt bellum licitum & ꝙ
in illicitum. Tertio quis habet iudicare an bellum
ſit licitum an nõ. Quarto quid de captis in bel
lo an efficiantur ſubditi vel ſerui capientium.
Quinto que poſſint licite in bello capi & que
non. Sexto quis debet reficere dãna vocatorum
ad prelium. Septimo an cuilibet in bello licitũ
ſit pugnare. Octauo qui vocati teneantur veni
re ad bellũ. iſta eſt pulchra materia & quotidia-
na: ſed quia eſt nimis longa & ad propoſitũ vi
deatur impertinens: ideo ſufficiat cõmemoraſſe
vt quotiens expedit videre habeatur recurſus
ad Inno. qui duas ſolēnes glo. facit de iſta mate
ria vnam in.c.olim.de reſtitu.ſpolia.aliam in.c.
ſicut.de iureiuran. Bart. aliquid tetigit in.l.ho-
ſtes.ff.de capti.❡An autem valeat conſuetudo
quam habent armigeri noſtri temporis vt capti
relaxentur ad fidem & capienti quandocunq; p
eum vocentur teneantur obedire. habetur pul-
chre per dominũ Bal.C.de adoptiuis.l.in ado-

De mate
ria bellica
vide adſa
turitates
Iohã. de li
gnano in
tractatu
de bello.
& moder
ni in.c.ſi-
cut vltio.
de iureiu.
N.Cal.

Queſtio

ptionē.vbi querit de capto a duobus qui poſt≠
eã ſimul ab vtroq; vocatur. An vni vel neuter
debeat obedire. Item quid ſi captus & relaxatus
ad fidem nolit vocatus reuerti an de iure poſſit
compelli & multas ſimiles qōnes que quotidie
accidūt de facto. vide dictum Bal. in. d. l. in ado
ptionem. ¶Superiora procedūt in bello. Quid
autem de duello an ſit licitum. no. glo. x. col. de
pace tenenda & viola. eius. & ibi plene per bal.
vbi ponit an de iure canonico duellum ſit lici≠
tum. no. per glo. ij. q. v. monarchiam. & in. c. i. de
cle. pug. in duel. Item an mortuus in duello mo≠
riatur ſeruus pene. Item an exiſtentes in campo
parati ad pugnandum poſſint cõmuni conſen≠
ſu penitere. Item quid ſi dicis ſtatuta ꝓ pugna
vnus alium ſuperare nō potuit an alijs diebus
ſit totiens pugnandum quod vnus alium ſupe
rat. hec & multa alia poſuit. d. Bal. in. d. c. de pa≠
ce tenenda quam auctor pacis dñs noſter ieſus
xp̄s nobis ſua pietate concedere dignetur.

POSTREMO & ſi multa ex his que ſupra ſcripſi ex multorum ſenten. collegerim tamen quia diuina fauente clementia nonnulla etiam ingenio meo fabricata ſũt idcirco ſubicio hanc proteſtationē que ſolet iuuare proteſtantem & eius animũ declarare. Profiteor itaq; quecunq; dixi me ſubicere correctioni ſacroſancte romane eccleſie & ſedis apl̃ice. Necnon iudicio ſanctiſſimi dñi noſtri domini Eugenij diuina prouidentia pape q̄rti & ſuorum ſucceſſorum canonice intrantium proteſtans intentioni mee non fuiſſe aut eſſe qc quam affirmare vel pertinaciter aſſerere quod ſit contra ſanctam romanam eccleſiam Offerēs me paratum ſtare humiliter eius materie emendationi ad quam pertinet oues errantes ad xp̄i ouile & gregem dominicum ac viam veritatis reducere illo inſtituente qui eſt via veritas & iuſticia ac vita viuitq; & regnat per infinita ſecula. Amen.

HABES ſtudioſiſſime lector preclaram & admodum vtilem monarchiam petri de monte ep̄i brixiẽſis de qua in multis locis felynus ſandeus meminit precipue in rubrica. đ maioritate & obedi.in.c.que in eccleſiarum.de conſti. Opus inq̄ fructuoſiſſimum in quo materia generalium conciliorum & de maieſtate imperialis culminis pleniſſime examinatur aperit̃ degeritur. Quod quidam opus multis temporibus latuit nec vnq̄ fuerat impreſſuum nũc vero in lucem prodijt correctum & elimatum opera & cura dñi Nicolai chalmoti vtriuſq; eximij profeſſoris in alio ac florido pictauenſi gimnaſio iura ciuilia regẽtis. vna cum additõibus eiuſdem domini Nicolai huic operi perneceſſarijs. Impreſſum vero lugduni ſolertia vincentij de portunarijs die quinta menſis Iulij Anno dñice pietatis duodecimo ſupra milleſimum.

¶FINIS.

Cav. G. DI GIACOMO
Restauro del Libro Antico e Legatoria
Piazza dello Spirito Santo, 11 - Tel. 21.344
PESCARA

BIBLIOTECA